ISSN 2415-8437

HABER / YORUM DERGİSİ

Yıl:3, Sayı:26, **Şubat 2018**

AsyAvrupa
АзияЕуропа

Ақпараттық сараптама журналы

Басылымның 3-ші жылы, №26, **Ақпан 2018**

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜN AYLIK YAYINIDIR ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АЙ САЙЫН ШЫҒАТЫН БАСЫЛЫМЫ

WHAT HAS CAUSED UNREST IN IRAN FROM ECONOMIC PERSPECTIVE?

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОДОПЛЕКА ВОЛНЕНИЙ В ИРАНЕ

СҰХБАТ RÖPORTAJ

STANISLAV PRITCHIN, ANALYST OF THE RUSSIA AND EURASIA PROGRAMME OF CHATHAM HOUSE, THE ROYAL INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS (UNITED KINGDOM)

ПРИТЧИН СТАНИСЛАВ АЛЕКСАНДРОВИЧ, АНАЛИТИК ПРОГРАММЫ «РОССИЯ И ЕВРАЗИЯ» КОРОЛЕВСКОГО ИНСТИТУТА МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ CHATHAM HOUSE (ВЕЛИКОБРИТАНИЯ)

4

NEW CHAPTER IN KAZAKHSTAN-U.S. RELATIONS

НОВАЯ ГЛАВА В ОТНОШЕНИЯХ КАЗАХСТАНА И США

DAUREN ABEN

23

ZIPF'S LAW AND ECONOMICS OF THE CITIES IN KAZAKHSTAN

ЗАКОН ЦИПФА И ЭКОНОМИКА ГОРОДОВ КАЗАХСТАНА

KANAT MAKHANOV

35

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Sahibi / Меншік иесі
Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü /
Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты директоры
Doç. Dr. Vakur Sümer

Genel Yayın Yönetmeni / Бас редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Жауапты редактор
Dr. Zhandos Ranov

Haber Müdürü / Жаңалықтарға жауапты редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Tercüme Ekibi / Аудармашылар тобы
Omirbek Hanayi
Aigerim Manatkızı
Kanat Makhanov

Sekretarya / Хатшылық
Saltanat Suleymen

Teknik Redaksiyon / Техникалық редакторлар
Abulkhairkhan Zhunisbek

Yayın Kurulu / Редакция алқасы
Doç. Dr. Vakur Sümer
Zhengizkhan Zhanaltay
Dr. Zhandos Ranov
Dr. Gulnar Nadirova
Dauren Aben
Lidiya Parchomchik

Yönetim Merkezi / Басқару орталығы

Almalı Audanı, Mametova 48, 050004
Almaty, Kazakhstan
Tel. +7 (727) 279 97 94
Fax. +7 (727) 279 97 94
E-mail: info@eurasian-research.org

Mülakat, haber-yorum ve analizlerde ifade edilen görüşler yazarların kendi görüşleri olup Enstitü’nün yayın politikasını yansıtmamaktadır. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

"Сұхбат", "Ақпараттық сараптама" және “Өзекті пікір” айдарларымен шыққан мақала авторларының пікірлері институт көзқарасын білдірмейді. Журналда жарияланған материалдарды институттың рұқсатынсыз көшіріп басуға болмайды.

DOÇ. DR. VAKUR SÜMER

Қадірменді оқырмандар!

Сіздердің назарларыңызға Қожа Ахмет Ясауи университеті жанындағы Еуразия ғылыми-зерттеу институты тарапынан дайындалған «Азия Европа» журналының 2018 жылдың ақпан айындағы кезекті санын ұсынып отырмыз. Бұл санымыз да мазмұнды әрі қызықты болады деген ойдамыз. Осы орайда журналды дайындауға атсалысқан барлық азаматтарға шексіз алғысымызды айтамыз.

Өткен қаңтар айында аймақта елеулі оқиғалар болды. Бұлардың арасындағы, бәлкім, ең маңыздысы Түркияның Сириядағы лаңкестік топтарға қарсы әскери операциясы болмақ. Дипломатиялық жолдардың барлығын соңына дейін пайдаланып көріп, қажет болса Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысында да айтылған өзін-өзі қорғау құқығын пайдалануға тура келетінін көптен бері білдіріп келген Түркия 20 қаңтар күні Сирия аумағынан келген лаңкестік шабуылдарды жою мақсатында трансшекаралық операция бастады. «Зәйтүн бұтағы» операциясы аймақта көп жылдар бойы лаңкестік ұйымдардан жапа шеккен халықтың да қолдауына ие болды. Операцияның арқасында аймақ лаңкестік ұйымдардан біржолата тазартылып, ежелгі өркениет ошақтарының бірі саналатын Сирияда қайтадан тұрақтылық пен экономикалық өркендеу орнайды деген үміттеміз.

Өткен айдағы ең маңызды оқиғалардың бірі – Қазақстанның Біріккен Ұлттар Ұйымы Қауіпсіздік Кеңесіне төрағалық етуі. Қазақстанның Еуразиядағы бейбітшілікті сақтау жолында жұмсаған күш-жігері осы төрағалықпен шарықтау шегіне жетті.

Журналымызда жақын арада болған маңызды оқиғаларға арналған талдаулар ұсынылады. Ұзақ уақытқа созылатындай көрінген Иран оқиғаларына қатысты талдау бұл санымыздың басты тақырыбына айналды. Талдауда Ирандағы наразылықтарға себеп болған елдегі экономикалық жағдай қарастырылған. Еуразиядағы маңызды ел ретінде Иранда тұрақтылықтың мүмкіндігінше жылдам қалпына келуі бүкіл аймаққа пайда әкелері сөзсіз.

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың Америка Құрама Штаттарына (АҚШ) сапары және осы сапар шеңберінде жасалған келісімдер – журналымыздың осы санында талданған тағы бір маңызды тақырып. Сарапшылардың бір ауызды пікірі бойынша, бұл сапармен Қазақстан мен АҚШ арасындағы қарым-қатынастың жаңа кезеңі басталды.

Бұл санымызда сондай-ақ, АҚШ-тың Орталық Азияға қатысты жаңа стратегиясын, Қазақстанның қалаларындағы экономикалық қайта құрылымдау динамикасын, әлемдік мұнай нарықтарында осы уақытқа дейін болып өткен өзгерістер мен Өзбекстан-Қытай қарым-қатынастарының даму барысын талдаймыз.

Наурыз айындағы санымызда қайта қауышқанша.

Değerli okuyucularımız merhaba,

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin bir kuruluşu olan Avrasya Araştırma Enstitüsü olarak hazırladığımız AsyaAvrupa Dergimiz'in Şubat 2018 sayısı ile karşınızdayız. Yine dopdolu bir içerik hazırlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Emeği geçen tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Geride bıraktığımız Ocak ayında bölgemizde ciddi gelişmeler yaşandı. Bunların belki de en önemlisi Türkiye'nin Suriye'deki terör yapılanmalarına karşı giriştiği askeri operasyon idi. Tüm diplomatik kanalları sonuna kadar kullanarak Birleşmiş Milletler Şartı'nda da ifadesini bulan meşru müdafâ hakkını kullanmak durumunda olacağını uzunca süredir bildiren Türkiye, nihayet 20 Ocak günü Suriye topraklarından kendisine yönelen terör saldırılarını bertaraf etmek için sınırötesi bir harekat başlattı. Başarıyla gelişen Zeytin Dalı operasyonuna, bölgede yıllardır terör örgütlerinin tasallutu altında zulüm yaşayan halktan da önemli destek var. Umarız ki operasyon ile bölge terör örgütlerinden kalıcı olarak temizlenir ve istikrar ve refah yeniden, kadîm medeniyetlerin kök saldığı bu topraklara hakim olur.

Geçtiğimiz haftalardaki önemli gelişmelerden bir tanesi de Kazakistan'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Dönem Başkanlığı'nı icra etmesi idi. Kazakistan'ın Avrasya'daki barış ortamının gelişmesi için ortaya koyduğu çabalar, bu Dönem Başkanlığı ile taçlanmış oluyor.

Dergimizde, geçtiğimiz günlerde yaşanan önemli konu başlıklarıyla ilgili analizlere yer veriyoruz. Yankıları uzun bir döneme yayılacak gibi görünen İran olaylarıyla ilgili analizimiz kapak konumuzu teşkil ediyor. Bu analizimizde, İran'daki protestolara neden olduğu düşünülen ülkedeki ekonomik durumu irdeliyoruz. Avrasya'nın önemli ülkelerinden İran'ın bir an önce istikrara kavuşması tüm bölgenin yararına olacaktır.

Kazakistan Devlet Başkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'in Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) yaptığı ziyaret ve bu ziyaret çerçevesinde yapılan anlaşmalar Dergimizin bu sayısındaki bir diğer analizin konusu. Uzmanların üzerinde görüş birliğine vardıkları husus, bu ziyaret ile Kazakistan-ABD ilişkilerinde yeni bir işbirliği döneminin başladığıdır.

Bu sayımızda ayrıca, ABD'nin Orta Asya'ya yönelik yeni stratejisini, Kazakistan şehirlerindeki ekonomik yapılanmanın dinamiklerini, küresel petrol piyasalarının geçmişten bugüne geçirdiği dönüşümler ve Özbekistan-Çin ilişkilerinin gelişim seyrini tartışan analizlere de yer veriyoruz.

Mart sayımızda yeniden görüşebilmeyi diliyoruz.

ÖNSÖZ
АЛҒЫСӨЗ

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ
ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ
DOÇ. DR. VAKUR SÜMER........1

RÖPORTAJ
СҰХБАТ

ПРИТЧИН СТАНИСЛАВ АЛЕКСАНДРОВИЧ,АНАЛИТИК ПРОГРАММЫ «РОССИЯ И ЕВРАЗИЯ» КОРОЛЕВСКОГО ИНСТИТУТА МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ CHATHAM HOUSE (ВЕЛИКОБРИТАНИЯ)
STANISLAV PRITCHIN, ANALYST OF THE RUSSIA AND EURASIA PROGRAMME OF CHATHAM HOUSE, THE ROYAL INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS (UNITED KINGDOM)........4

GÜNCEL
ӨЗЕКТІ ПІКІР

WHAT HAS CAUSED UNREST IN IRAN FROM ECONOMIC PERSPECTIVE?
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОДОПЛЕКА ВОЛНЕНИЙ В ИРАНЕ
LIDIYA PARKHOMCHIK........14

NEW CHAPTER IN KAZAKHSTAN-U.S. RELATIONS
НОВАЯ ГЛАВА В ОТНОШЕНИЯХ КАЗАХСТАНА И США
DAUREN ABEN........23

ZIPF'S LAW AND ECONOMICS OF THE CITIES IN KAZAKHSTAN
ЗАКОН ЦИПФА И ЭКОНОМИКА ГОРОДОВ КАЗАХСТАНА
KANAT MAKHANOV........35

NEW U.S. NATIONAL SECURITY STRATEGY AND CENTRAL ASIA
НОВАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ СТРАТЕГИЯ БЕЗОПАСНОСТИ США И ЦЕНТРАЛЬНАЯ АЗИЯ
ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK........46

ÖZBEKİSTAN-ÇİN İLİŞKİLERİNDEKİ SON GELİŞMELER
ӨЗБЕКСТАН-ҚЫТАЙ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТАРЫНДАҒЫ СОҢҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР
OMİRBEK HANAYİ........55

GLOBAL OIL PRICES: PAST, PRESENT AND FUTURE
ЦЕНЫ НА НЕФТЬ: ПРОШЛОЕ, НАСТОЯЩЕЕ И БУДУЩЕЕ
DANIYAR NURBAYEV........68

HABER-YORUM
АҚПАРАТТЫҚ САРАПТАМА

THE EIGHTH INTERNATIONAL MEETING ON SYRIA HELD IN ASTANA 78
BNY MELLON FREEZES $23 BILLION IN KAZAKHSTAN'S
NATIONAL OIL FUND ASSETS 80
ÖZBEK-TÜRK İŞ FORUMU 82
AZERBAIJAN AND RUSSIA DISCUSS ORGANIZING CASPIAN SEA CRUISES 84
RUSSIA RUNS OUT OF ITS RESERVE FUND 86
ÇİN HALK SİLAHLI POLİSİ YÖNETİMİNİN ÇKP MERKEZ
KOMİTESİ'NE DEVREDİLMESİ 88
KAZAKH AND KYRGYZ LEADERS AIM TO IMPROVE BILATERAL TIES 90
KAZAKHSTAN ASSUMES UN SECURITY COUNCIL PRESIDENCY 92
BEST PRACTICES OF TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN 94
2017 OPERATIONAL RESULTS OF GAZPROM 96
AVRUPA İMAR VE KALKINMA BANKASI İLE ÇİN
BANKASI'DAN KAZAKİSTAN'IN KURŞUN-ÇİNKO MADENCİLİĞİNE
295 MİLYON DOLARLIK KREDİ 98
NORTH AND SOUTH KOREA AGREED TO HOLD DIPLOMATIC TALKS 100
UZBEKISTAN AND TAJIKISTAN AGREE ON MUTUAL VISA-FREE TRAVEL AND
BORDER ISSUES 102
NEW STANDARDS IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION 104
AVRUPA BİRLİĞİ GELECEK BÜTÇESİNİ TARTIŞIYOR 106
CHINA TO FUND A MILITARY BASE IN AFGHANISTAN 108
ASSETS OF KAZAKHSTAN'S NATIONAL FUND DECREASED
BY 6% IN 2017 110
KAZAKHSTAN'S NATIONAL BANK ADOPTED MAIN DIRECTIONS
OF MONETARY POLICY FOR 2018 112
DUBAİ ŞİRKETLERİ KUYUMCUKENT'E AKIN EDİYOR 114
KAZAKHSTAN ORGANIZED UNSC VISIT TO AFGHANISTAN 116
WORLD BANK WELCOMES REFORMS OF UZBEKISTAN 118
NATIONAL BANK OF KAZAKHSTAN REDUCED THE BASE RATE TO 9.75% 120
FRANSA CUMHURBAŞKANI EMMANUEL MACRON'UN İLK ÇİN ZİYARETİ 122

ETKİNLİKLER
ІС-ШАРАЛАР

.... 124

İNFOGRAFİK
ИНФОГРАФИКА

.... 140

ПРИТЧИН СТАНИСЛАВ АЛЕКСАНДРОВИЧ, АНАЛИТИК ПРОГРАММЫ «РОССИЯ И ЕВРАЗИЯ» КОРОЛЕВСКОГО ИНСТИТУТА МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ CHATHAM HOUSE (ВЕЛИКОБРИТАНИЯ)

STANISLAV PRITCHIN, ANALYST OF THE RUSSIA AND EURASIA PROGRAMME OF CHATHAM HOUSE, THE ROYAL INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS (UNITED KINGDOM)

Станислав Александрович, в начале нашего интервью не могли бы Вы рассказать читателям немного о себе?

Я больше десяти лет занимаюсь исследованием международных отношений, развития политических процессов в Центральной Азии, Южном Кавказе и Каспийском регионе – вначале с позиции журналиста, а затем, с 2010 года, в качестве научного сотрудника Центра изучения Центральной Азии, Кавказа и Урало-Поволжья Института востоковедения РАН. В 2012 году я защитил кандидатскую диссертацию по теме «Стратегические интересы Российской Федерации в регионе Каспийского моря и переговоры о его международно-правовом статусе в 1991-2011 гг.». В настоящее время я прохожу десятимесячную стажировку в Королевском институте международных отношений Chatham House по программе «Россия и Евразия» при поддержке фонда

Stanislav, at the beginning of the interview, could you please tell our readers a little about yourself?

For more than ten years, I have been engaged in the study of international relations, the development of political processes in Central Asia, the South Caucasus and the Caspian region, first as a journalist, and then, since 2010, as a research fellow at the Center for Central Asian, Caucasian and Volga-Urals Studies of the Institute of Oriental Studies of the Russian Academy of Sciences. In 2012, I defended my PhD (Candidate of Sciences) thesis "Strategic Interests of the Russian Federation in the Caspian Sea Region and Negotiations on Its International Legal Status: 1991-2011". Currently, I am doing my 10-month fellowship at Chatham House, the Royal Institute of International Affairs, under the Russia and Eurasia Program with the support of the Robert Bosch Stiftung (Germany).

Robert Bosch Stiftung (Германия).

В настоящее время эксперты отмечают тренд на расширение и углубление политико-экономического взаимодействия между странами Центральной Азии. Какова, на Ваш взгляд, роль Узбекистана в обозначенных процессах? Можно ли говорить о наличии у узбекского руководства намерений выступить в качестве координатора интеграционных процессов в регионе?

Да, действительно, последний год мы можем наблюдать резко активизировавшиеся контакты между странами Центральной Азии, и, несомненно, ключевую роль в этом сыграл транзит власти в Узбекистане. Второй глава республики Шавкат Мирзиеев с самого начала своей работы на президентском посту обозначил соседей по региону в качестве главного внешнеполитического приоритета для Узбекистана на международной арене, и данная установка оказалась не просто словами. Его первые зарубежные визиты прошли в Туркменистан и Казахстан. За 2017 год Шавкат Мирзиеев в итоге дважды съездил в соседний Казахстан, в сентябре посетил с визитом Кыргызстан, чего не было на моей памяти очень давно. На повестке дня поездка в Таджикистан. Учитывая на какой низкой точке находились отношения между странами долгое время (можно лишь упомянуть разрыв железнодорожного сообщения, ввод визового режима), данный визит является серьезным прорывом для региональных отношений. Активизация региональной политики уже принесла свои результаты. Так, в 2017 году торговля Узбекистана с соседями в среднем увеличилась на 20%, а с Казахстаном, например, почти удвоилась. В целом, в силу своего географического положе-

ОТХОД УЗБЕКИСТАНА ОТ «ИЗОЛЯЦИОНИСТСКОЙ» ПОЛИТИКИ И ПЕРЕХОД К ПОЛИТИКЕ СОТРУДНИЧЕСТВА АВТОМАТИЧЕСКИ УСИЛИВАЮТ ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.

UZBEKISTAN'S DEVIATION FROM THE ISOLATIONIST POLICY AND ITS TRANSITION TO THE POLICY OF COOPERATION AUTOMATICALLY STRENGTHEN THE INTEGRATION PROCESSES IN CENTRAL ASIA.

At present, experts take note of the trend towards expanding and deepening political and economic interaction between the countries of Central Asia. How do you see Uzbekistan's role in these processes? Is it possible to talk about the intention of the Uzbek leadership to act as a coordinator of integration processes in the region?

Yes, indeed, the past year has seen markedly intensified contacts between the countries of Central Asia, and, undoubtedly, the transit of power in Uzbekistan played a key role in this process. The second leader of the country, Shavkat Mirziyoyev, since the very beginning of his work as a president has identified his neighbors in the region as the main foreign policy priority for Uzbekistan in the international arena, and this has proved not to be empty words. His first foreign visits were to Turkmenistan and Kazakhstan. Overall, in 2017, Shavkat Mirziyoyev visited Kazakhstan twice and paid an official visit to Kyrgyzstan in September, which was not observed for a long time. On his agenda is a trip to Tajikistan. Given the low point that the Uzbek-Tajik relations have been in for many years (it is suffice to mention here the suspension of the railway communication and the introduction of the visa regime), this visit can be deemed as a serious breakthrough for regional relations. The intensification of regional policy has already brought its results. Thus, in 2017, Uzbekistan's trade with its neighbors increased on average by 20%, while the trade with Kazakhstan, for example, almost doubled. In general, due to its geographical location, Uzbekistan occupies a central position in Central Asia. This is the only country that has borders with all the Central Asian states. Therefore, Uzbekistan's deviation from the isolationist policy and its transition to the

ния Узбекистан занимает ключевое место в Центральной Азии. Это единственная страна, которая имеет границу со всеми центральноазиатскими государствами. Поэтому отход Узбекистана от «изоляционистской» политики и переход к политике сотрудничества автоматически усиливают интеграционные процессы в Центральной Азии.

По итогам встречи президента США Дональда Трампа и президента Казахстана Нурсултана Назарбаева было заявлено, что стороны намерены продолжать развитие сотрудничества между США и странами Центральной Азии путем использования таких региональных фор-

policy of cooperation automatically strengthen the integration processes in Central Asia.

Following the meeting between U.S. President Donald Trump and Kazakh President Nursultan Nazarbayev, it was announced that the parties intended to continue developing cooperation between the United States and the Central Asian countries by using regional formats such as the C5+1 dialogue, while welcoming the future participation of Afghanistan in the projects of this dialogue platform. What is your vision of the prospects for involving Afghanistan in the work of the C5+1 diplomatic platform?

матов, как диалог «C5+1», приветствуя при этом будущее участие Афганистана в проектах данной диалоговой площадки. Каковы, на Ваш взгляд, перспективы вовлечения Афганистана в работу такой дипломатической платформы, как «C5+1»?

Интересно, что США всегда рассматривали Афганистан как составную часть региона Центральной Азии. Большая часть региональных концепций и стратегий, подготовленных американскими исследователями и экспертами, в той или иной степени увязывают Центральную Азию с Афганистаном. Примечательно, что высшая точка влияния США в регионе приходится на период начала проведения антитеррористической операции в Афганистане после терактов 11 сентября 2001 года, когда страны региона стали союзниками и партнерами США и НАТО, предоставив свою наземную инфраструктуру и воздушное пространство под нужды операции. Однако в настоящее время, после прохождения пика, США пытаются реализовывать свое влияние преимущественно посредством неформальных инструментов, таких как платформа «C5+1». Я бы не стал преувеличивать перспективы данного формата, так как он не предполагает, по крайней мере на нынешнем этапе, каких-либо крупных экономических, инфраструктурных или инвестиционных проектов. На данный момент – это диалоговая площадка, призванная сохранить влияние США за счет постоянного политического диалога на высоком уровне.

В настоящее время две из пяти стран Центральной Азии, а именно Казахстан и Туркменистан, вовлечены в урегулирование вопроса, касающегося выработки нового правового статуса Каспийского моря. На прошедшей в Москве встрече глав внешнеполитических ведомств каспийских государств было объявлено о завершении процесса согласования итогового текста Конвенции о международно-правовом статусе Каспия. В связи с этим каковы Ваши прогнозы относительно перспектив прове-

It is interesting that the United States has always viewed Afghanistan as an integral part of the Central Asian region. Most of the regional concepts and strategies prepared by American researchers and experts, in varying degrees, link Central Asia to Afghanistan. It is noteworthy that the highest point of the U.S. influence in the region fell on the period of the antiterrorist operation in Afghanistan following the terrorist attacks of September 11, 2001, when the countries of the region became allies and partners of the United States and NATO, providing their ground infrastructure and airspace for the operation. However, at present, after passing through the peak, the United States tries to realize its influence mainly through informal instruments, such as the C5+1 platform. I would not exaggerate the prospects of this format, since it does not imply, at least at this stage, any major economic, infrastructure or investment projects. Now, C5+1 is a dialogue platform designed to maintain the influence of the United States through a high-level constant political dialogue.

At present, two of the five Central Asian states, namely Kazakhstan and Turkmenistan, are involved in the process of settling the issue of the development of a new legal status of the Caspian Sea. At the meeting of the ministers of foreign affairs of the Caspian states held in Moscow, it was announced that the final text of the Convention on the International Legal status of the Caspian Sea had been finalized. In this context, what is your forecast regarding the prospects for holding the fifth Caspian Summit in Astana in 2018? What changes should we expect after the signing of the document that defines the new legal regime of the Caspian basin?

The Moscow Ministerial Meeting initially did not give any serious grounds for optimism. In Astrakhan in October 2014, the parties seemed to come very close to the conclusion of negotiations, but there was no breakthrough. The presidents adopted an important political statement and agreed on the size of the exclusive economic and fishing zones. However, a final convention was not eventu-

НЕ СТОИТ ПРЕУВЕЛИЧИВАТЬ ПЕРСПЕКТИВЫ ФОРМАТА «С5+1», ТАК КАК ОН НЕ ПРЕДПОЛАГАЕТ, ПО КРАЙНЕЙ МЕРЕ НА НЫНЕШНЕМ ЭТАПЕ, КАКИХ-ЛИБО КРУПНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ, ИНФРАСТРУКТУРНЫХ ИЛИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ.

www.astanatimes.com

SINCE C5+1 PLATFORM DOES NOT IMPLY, AT LEAST AT THIS STAGE, ANY MAJOR ECONOMIC, INFRASTRUCTURE OR INVESTMENT PROJECTS, THE PROSPECTS OF THIS FORMAT SHOULD NOT BE EXAGGERATED.

”

дения V Каспийского саммита в Астане в 2018 года? Какие изменения следует ожидать после подписания документа, определяющего новый правовой режим каспийского водоема?

Московское совещание министров изначально не давало серьезных оснований для оптимизма. В Астрахани в октябре 2014 года стороны, казалось, вплотную приблизились к завершению переговоров. Но прорыва не произошло. Президенты приняли важное политическое заявление, а также согласовали размеры исключительной экономической и рыболовных зон. Но итоговая конвенция так и не была подписана. Следующая встреча президентов по принципу ротации должна пройти в Казахстане. Согласно заявлениям президентов по итогам Астраханского саммита, они должны были встретиться в 2016 году. Но ни в 2016 году, ни в 2017 встреча так и не состоялась. Поэтому от декабрьского совещания министров иностранных дел никто из экспертов не ждал серьезного прорыва. Но он, судя по всему, все-таки случился.

Согласно заявлению российского министра иностранных дел Сергея Лаврова по итогам встречи, стороны «нашли развязки по всем оставшимся открытыми ключевым вопросам, связанным с подготовкой этого документа». По словам министра, «текст конвенции готов. В ближайшее время будет проведена его редакторская доработка, перевод на национальные языки».

В своем выступлении по итогам встречи глава российской дипломатии не раскрыл условия, при которых планируется разрешить две ключевые проблемы, долгое время препятствующие окончательному урегулированию, а именно,

САММИТ В АСТАНЕ НЕ СТАНЕТ ОКОНЧАТЕЛЬНОЙ ТОЧКОЙ В КАСПИЙСКОМ ДИАЛОГЕ, ОДНАКО СОГЛАСОВАНИЕ ОСНОВНЫХ ПОЛИТИЧЕСКИХ ПРАВИЛ ИГРЫ ПОЗВОЛИТ БОЛЕЕ КОНСТРУКТИВНО РЕШАТЬ ВОПРОСЫ, ПРЕДСТАВЛЯЮЩИЕ ОБОЮДНЫЙ ИНТЕРЕС.

THE ASTANA SUMMIT WILL NOT BE THE FINAL POINT IN THE CASPIAN DIALOGUE, BUT WILL MAKE POSSIBLE A MORE CONSTRUCTIVE SOLUTION OF ISSUES OF MUTUAL INTEREST.

ally signed. The next meeting of the presidents on a rotation basis should take place in Kazakhstan. According to the statements of the presidents following the results of the Astrakhan summit, they were to meet in 2016. However, the meeting did not take place in either 2016 or 2017. Therefore, none of the experts expected a major breakthrough from the December meeting of foreign ministers. Nevertheless, it seems to take place.

According to the Minister of Foreign Affairs of Russia, Sergei Lavrov, following the meeting, the parties “found solutions to all remaining open issues related to the preparation of this document”. According to the minister, “the text of the convention is ready. It will be edited and translated into national languages in the near future”.

In his speech following the meeting, the head of the Russian diplomacy did not disclose the conditions under which it is planned to resolve two key issues that have been hindering the final settlement for so long, namely, the territorial issue, as well as the fate of the trans-Caspian pipeline projects.

Thus, there is a high probability that the fifth anniversary summit of the heads of the Caspian states will be held in the first half of 2018 in Astana. During the meeting of the presidents a key document for the region – the Convention on the Legal Status of the Caspian Sea – will be signed. This five-party agreement will contain the basic principles of interaction between the countries in various spheres of life from the division of the sea to the protection of its bio-environment. That is, we can speak of the end of the multi-year five-party negotiating marathon on the legal status of the Caspian basin. However, this does not mean that the

территориальный вопрос, а также судьба транскаспийских трубопроводных проектов.

Таким образом, с высокой долей вероятности мы можем ожидать, что в первой половине 2018 года в Астане пройдет пятый, юбилейный саммит глав каспийских государств. Во время встречи президентов состоится подписание ключевого для региона документа – Конвенции о правовом статусе Каспийского моря. Это пятистороннее соглашение будет содержать основные принципы взаимодействия стран в разных сферах жизнедеятельности – от раздела моря до защиты его биосреды. То есть, мы можем говорить об окончании многолетнего пятистороннего переговорного марафона о правовом статусе каспийского водоема. Но это не означает, что конвенция станет документом, который решает все, без исключения, вопросы сотрудничества

convention will become a document that will solve each and every issue of cooperation of the Caspian states. More work still needs to be done to delineate the southern Caspian, to develop legal procedures for cooperation in such areas as security, ecology, protection of bio resources, etc. Therefore, the Astana summit will not be the final point in the Caspian dialogue, but will allow to upgrade its quality. Harmonization of the basic political rules of the game will make possible a more constructive solution of issues of mutual interest by developing regional cooperation.

In case of Vladimir Putin's victory in the next presidential election in Russia in March 2018, Moscow is likely to retain the current foreign policy strategy in Central Asia, implementing its initiatives in the economic sphere through the EAEU, in the military sphere – through the CSTO, and in the social and cultural sphere – through

стран на Каспии. Предстоит еще большая работа по разграничению южного Каспия, по выработке юридических процедур сотрудничества в таких сферах, как безопасность, экология, защита биоресурсов и др. Поэтому саммит в Астане не станет окончательной точкой в Каспийском диалоге, но позволит перевести его в другое качество. Согласование основных политических правил игры позволит более конструктивно решать вопросы, представляющие обоюдный интерес, развивая региональное сотрудничество.

В случае победы Владимира Путина на очередных президентских выборах в России в марте 2018 года Москва, скорее всего, сохранит нынешнюю внешнеполитическую стратегию в Центральной Азии, реализуя свои инициативы в экономической сфере

the CIS. In your opinion, is there a need for a revision of Russia's foreign policy towards the region? Does Russia have an interest in restoring political, historical and economic dominance in Central Asia?

If Putin wins, the Russian strategy in Central Asia is unlikely to change seriously. As you rightly mentioned, work will continue on the development of the EAEC as the main integration association in the region. At the same time, the optimal format for the interaction with Uzbekistan is most likely to be sought, since in general the country's turn towards the region creates favorable opportunities for creating, for example, the sectoral cooperation under the EAEC + Uzbekistan formula. The interaction of the EAEC with another global project, such as China's One Belt One Road Initiative, is also a serious matter. On the

«РОССИЯ ЧЕРЕЗ СОТРУДНИЧЕСТВО В РАМКАХ ОДКБ И НА ДВУСТОРОННЕЙ ОСНОВЕ ОСТАЕТСЯ ГЛАВНЫМ ГАРАНТОМ БЕЗОПАСНОСТИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.

RUSSIA, THROUGH COOPERATION WITHIN THE CSTO AND ON A BILATERAL BASIS, REMAINS THE MAIN GUARANTOR OF SECURITY IN CENTRAL ASIA."

по линии ЕАЭС, в военной сфере – по линии ОДКБ, в социально-культурной сфере – по линии СНГ. Назрела ли, на Ваш взгляд, потребность в пересмотре внешнеполитического курса России в отношении региона? Существует ли в России заинтересованность в восстановлении политического, исторического и экономического доминирования в Центральной Азии?

В случае победы Владимира Путина российская стратегия в Центральной Азии вряд ли поменяется серьезным образом. Как Вы правильно отметили, будет продолжена работа по развитию ЕАЭС как главного интеграционного объединения в регионе. При этом, скорее всего, будет вестись поиск оптимального формата взаимодействия объединения с Узбекистаном, так как в целом разворот республики к региону создает благоприятные возможности для создания, например, секторального сотрудничества ЕАЭС + Узбекистан. Также остро стоит вопрос взаимодействия ЕАЭС с другим глобальным проектом, таким как китайская инициатива «Пояс и путь». С одной стороны, эти два проекта формально не противоречат друг другу: первый нацелен на создание зоны свободной торговли и защиту местного производителя, второй – на развитие инфраструктуры, связывающий регион с Китаем и рынками ЕС. Но в силу масштабности китайской инициативы и значительных финансовых средств мы можем говорить о том, что Китай становится основным инвестором в страны Центральной Азии. У Российской Федерации нет финансовых ресурсов на реализацию схожих по масштабам проектов. Однако, выстраивая взаимодействие со странами региона, Россия занимает свою экономическую нишу, что позволяет ей оставаться одним из важнейших торговых партнеров для стран региона. Вместе с тем, Россия через сотрудничество в рамках ОДКБ и на двусторонней основе остается главным гарантом безопасности в регионе, особенно в свете угроз, исходящих из Афганистана. ■

one hand, these two projects do not formally contradict each other: the first is aimed at creating a free trade zone and protecting local producers, while the second is aimed at developing the infrastructure linking the region with China and the EU markets. However, due to the scale of the Chinese initiative and significant financial resources involved, we can say that China is becoming a major investor in the countries of Central Asia. Russia does not have financial resources to implement projects of a similar scale. However, by building interaction with the countries of the region, Russia occupies its economic niche, which allows it to remain one of the most important trade partners for the countries of the region. At the same time, Russia, through cooperation within the CSTO and on a bilateral basis, remains the main guarantor of security in the region, especially in light of the threats coming from Afghanistan. ■

WHAT HAS CAUSED UNREST IN IRAN FROM ECONOMIC PERSPECTIVE?

LIDIYA PARKHOMCHIK

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
SENIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

Despite the fact that the protests in Iran is not a rare phenomenon[1], the protest that began on December 28, 2017, in Mashhad unexpectedly sparked waves of unrest all across the country. Over two weeks, thousands of Iranians in more than 80 cities took to the streets to denounce high unemployment, inflation, and corruption, demanding to reduce public spending for foreign military operations. In contrast to the protests against the 2009 Iranian presidential election results, the current unrest did not have obvious leaders. Rather than emerging from liberal Tehran, these protests appear to have originated in working-class conservative cities and towns in the Iranian provinces. The lack of a clear political leadership during the unrest suggests that chanting anti-government slogans has never been the main objective of protestors. In fact, the number of supporters of Iran's government who joined the pro-government rallies all over the country has shown that so far there are no preconditions for the second Iranian revolution and regime change. However, the unexpected unrest has clearly demonstrated the growth of a social tensions among Iranian citizens.

The reelection of President Hassan Rouhani in May 2017, who promised that the 2015 Joint

1 According to statistics, about 1,200 protests, strikes and demonstrations were registered in Iran in 2015, while the number of protests in 2016 reached 1,300. Since March 2017 about 900 protests took place in Iran (Khamedi, 2018).

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОДОПЛЕКА ВОЛНЕНИЙ В ИРАНЕ

Несмотря на то, что акции протеста в Иране не являются редким явлением[1], протесты, начавшиеся 28 декабря 2017 г. в Мешхеде, неожиданно вызвали волну народных волнений по всей стране. За последующие две недели тысячи иранцев в более чем 80 городах вышли на улицы, выступая против высокого уровня безработицы, инфляции и коррупции, а также требуя снижения государственных расходов на военные операции за рубежом. В отличие от протестов против итогов президентских выборов в 2009 г., у недавних волнений не было реальных лидеров. Более того, движущей силой массовых протестов стал не либеральный Тегерана, а консервативные города и поселки в иранских провинциях, где преимущественно проживают представители рабочего класса. Отсутствие единого политического руководства протестами позволяет предположить, что скандирование антиправительственных лозунгов не было главной целью демонстрантов. Более того, число сторонников правительства Ирана, присоединившихся к проправительственным митингам по всей стране, показало, что в настоящее время нет никаких предпосылок для второй иранской революции

1 Согласно статистике, в Иране в 2015 г. было зарегистрировано порядка 1200 протестных акций, забастовок и демонстраций, а количество протестов в 2016 г. достигло 1300. С марта 2017 г. в Иране произошло около 900 протестных выступлений (Khamedi, 2018).

Comprehensive Plan of Action (JCPA), also known as the Iran nuclear deal, would revive the economy, showed that ordinary Iranians were still waiting for the complete lifting of international sanctions, increase in foreign investment, and improvements in standards of living. However, high expectations for a better life made Iranians less tolerant (New York Times, 2018) when the government fell short of meeting the population's needs. In fact, the deal has had a beneficial effect. Current statistics show that following the removal of nuclear-related international sanctions in early 2016 the Iranian economy strongly recovered. According to the Central Bank of Iran (CBI), the significant rise in oil production and exports[2] made it possible to increase the annual growth rate to 12.5% in 2016-2017[3] compared to -1.3% in 2015-2016. Exports and imports of goods and services grew by 41.3% and 6.1%, respectively. In fact, the oil sector registered a dramatic 61.6% growth last year, while the GDP growth, without taking oil production into account, stood at 3.3%. Bearing

2 On average, Iran exported 400,000 barrels of oil daily to buyers in the fiscal year 2016-2017, up from around 220,000 bpd in the previous fiscal year.

3 The government's fiscal year starts on March 21.

и смены режима. Однако неожиданные массовые волнения явно продемонстрировали рост социальной напряженности среди иранских граждан.

Переизбрание президента Хасана Рухани в мае 2017 г., пообещавшего, что реализация Совместного всеобъемлющего плана действий от 2015 г. (JCPA), также известного как ядерное соглашение с Ираном, приведет к оживлению экономики, показало, что обычные иранцы все еще надеются на полную отмену международных санкций, увеличение иностранных инвестиций, а также повышение уровня жизни. Однако, большие надежды на лучшую жизнь сделали иранцев менее терпимыми (New York Times, 2018) к неспособности правительства удовлетворить потребности населения. На самом деле ядерная сделка все же оказала благоприятное воздействие на экономику. Текущая статистика показывает, что после снятия международных санкций, связанных с ядерной программой страны в начале 2016 г., иранская экономика восстанавливалась быстрыми темпами. По данным Центрального банка Ирана (ЦБИ), значительный рост

www.files.tpg.ua

in mind that under sanctions crude output fell to 2.5 million barrels per day (bpd) and exports were limited to just a few customers in Asia, recent daily oil production increase to 3.8 million barrels provided higher oil revenues and greater capital inflows in Iran (Financial Tribune (a), 2017). Indeed, Tehran hopes to return to the figures of the 1970s, when the country produced over 6.5 million bpd. However, under the OPEC oil cut deal, Iran has committed to keeping its production level constant at an average of 3.8 million bpd by March 2018.

On the other hand, due to the drop in oil prices from over $120 per barrel in mid-2014 to less than $30 per barrel in early 2016, the country's oil revenues in the current fiscal year would stand at around $48 billion, compared to $95 billion and $69 billion from crude exports in 2011-2012 and 2012-2013, respectively. As a result, despite the fact that oil production is nearly at the pre-sanctions levels and economic growth is on an upward trend, there is still a wide array of issues that need to be solved in order to ensure a sustained economic recovery. In fact, the economic liberalization reforms allowed to significantly decrease the inflation rate, the task handed to the incumbent president by his predecessor. For instance, after taking office Rouhani managed to gradually reduce annual inflation from 45% in 2013-2014 to 9% in 2016-2017 bringing it down to a single-digit figure. However, it is expected that in 2017-2018 inflation would be around 10.5% (Knoema, 2017). Moreover, unemployment remains high, and the non-oil sector's activity is still subdued. In fact, in the third quarter of 2017 the number of employed persons in Iran reached an all-time high of 23.8 million out of 80 million of the total population (Trading Economics, 2018). On the other hand, unemployment in Iran remains at double-digit rates, namely, more than 12% (World Bank, 2017), with the extremely high youth unemployment rate, which reached an all-time high of 30.4% in 2016-2017.

In fact, despite modest economic growth, the country is still facing a budget-deficit problem. According to the CBI, the budget deficit over the first seven months of the current fiscal year (from March to October 2017) stood

добычи и экспорта нефти[2] позволил увеличить годовые темпы роста экономики до 12,5% в 2016-2017[3] гг. по сравнению с -1,3% в 2015-2016 гг. Экспорт и импорт товаров и услуг выросли на 41,3% и 6,1% соответственно. Фактически в прошлом году нефтяной сектор продемонстрировал

2 В среднем в 2016-2017 гг. Иран экспортировал 400000 баррелей нефти в сутки, хотя в предыдущем финансовом году размеры поставок составляли 220000 баррелей в день.

3 Иранский финансовый год начинается с 21 марта.

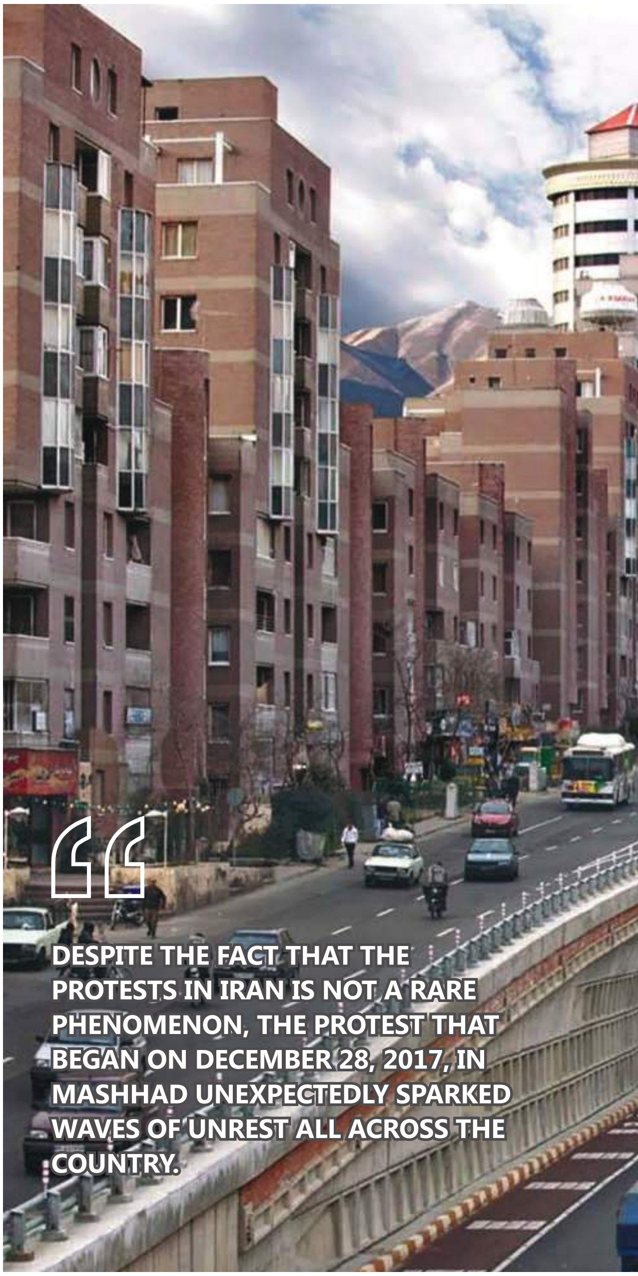

DESPITE THE FACT THAT THE PROTESTS IN IRAN IS NOT A RARE PHENOMENON, THE PROTEST THAT BEGAN ON DECEMBER 28, 2017, IN MASHHAD UNEXPECTEDLY SPARKED WAVES OF UNREST ALL ACROSS THE COUNTRY.

at 223.9 trillion rials ($5.3 billion). Overall, revenues during the period amounted to 330.6 trillion rials ($7.9 billion), which is an 88.6% increase compared to the same period last fiscal year, while expenditures totaled 554.5 trillion rials ($13.25 billion), rising by 31.1% year-on-year (Financial Tribune (b), 2017). Moreover, the budget bill recently submitted to the parliament by President Rouhani clearly shows that the government is seeking new sources of revenue for its chronically under-funded budget. The document calls

резкий рост на 61,6%, тогда как рост ВВП без учета добывающего сектора составил 3,3%. Принимая во внимание тот факт, что в условиях санкций объем добычи нефти сократился до 2,5 млн. баррелей в сутки, а экспорт был ограничен лишь несколькими клиентами в Азии, недавнее увеличение добычи нефти до 3,8 млн. баррелей в сутки обеспечило рост соответствующих доходов, а также позволило увеличить приток капитала в Иран (Financial Tribune (a), 2017). Безусловно, Тегеран надеется

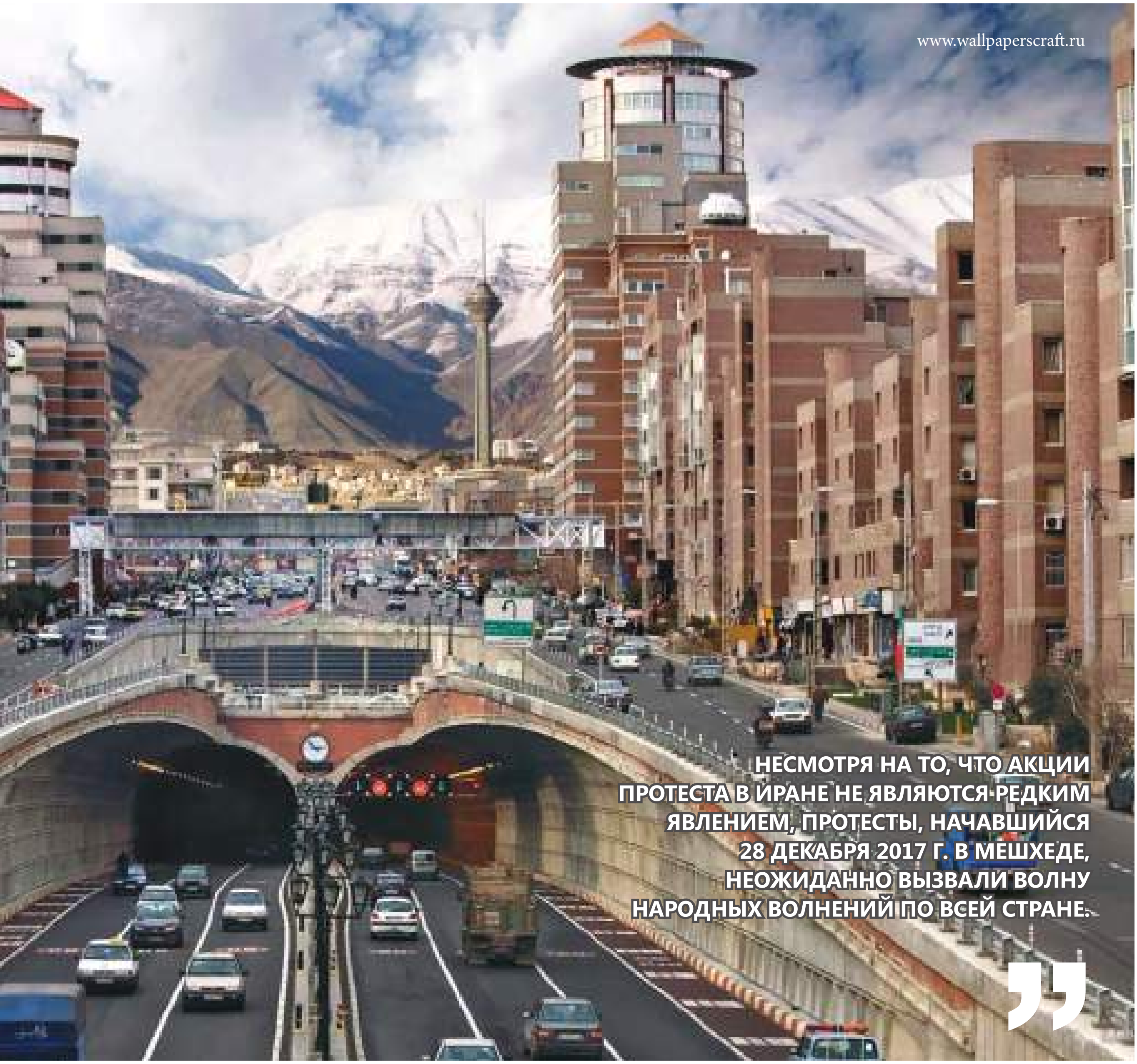

НЕСМОТРЯ НА ТО, ЧТО АКЦИИ ПРОТЕСТА В ИРАНЕ НЕ ЯВЛЯЮТСЯ РЕДКИМ ЯВЛЕНИЕМ, ПРОТЕСТЫ, НАЧАВШИЙСЯ 28 ДЕКАБРЯ 2017 Г. В МЕШХЕДЕ, НЕОЖИДАННО ВЫЗВАЛИ ВОЛНУ НАРОДНЫХ ВОЛНЕНИЙ ПО ВСЕЙ СТРАНЕ.

for restricting the number of cash subsidy recipients by eliminating 34 million people from the relevant list of cash subsidy receivers, which would allow saving 188 trillion rials ($4.47 billion). The 40% cut of cash subsidy receivers should reduce the government's payments to 230 trillion rials ($5.46 billion) in 2018-2019 compared to 480 trillion rials ($11.39 billion) the government has to pay in the current fiscal year (Financial Tribune (c), 2017). In fact, since the removal of the subsidies on food and energy in 2010[4], nearly 95.21% of Iranians, or 76 million people, have been receiving the monthly grant of 455,000 rials ($10.8). However, the Rouhani government adopted a strategy of gradual reduction of the number of cash subsidy recipients. For instance, in January 2018, 4.8 million people already have been removed from the list. Moreover, the government is also looking to raise energy prices by increasing the gasoline price from 10,000 rials ($23 cents) to 15,000 rials ($35 cents) and the diesel price from

4 The Subsidy Reform Plan initiated by Rouhani's predecessor Mahmoud Ahmadinejad in 2010

вернуться к показателям 1970-х гг., когда страна добывала более 6,5 млн. баррелей в сутки. Однако в рамках сделки с ОПЕК по сокращению нефтедобычи Иран взял на себя обязательство сохранить текущий уровень добычи в 3,8 млн. баррелей в сутки до марта 2018 г.

Однако из-за падения цен на нефть с $120 за баррель в середине 2014 г. до $30 за баррель в начале 2016 г. доходы страны от продажи нефти в текущем финансовом году составят лишь $48 млрд. по сравнению с $95 млрд. в 2011-2012 гг. и $69 млрд. в 2012-2013 гг. В результате, несмотря на то, что добыча нефти вышла на досанкционный уровень и при этом отмечается устойчивый тренд на экономический рост, обеспечение устойчивого восстановления экономики все еще требует решения довольно широкого круга вопросов. Фактически реформы и либерализация экономики позволили значительно снизить уровень инфляции, задача по снижению которой досталась действующему президенту от его предшественника. После сво-

3,000 rials ($7 cents) to 4,000 rials ($9.5 cents) per liter, which will allow to earn 174 trillion rials ($4.14 billion). Furthermore, the budget bill provided for an almost threefold increase in so-called departure taxes[5] to around 2.2 million rials ($61.80) for a single trip outside the country, compared with the current fee of 750,000 rials ($21) (Jafari, 2017). The new fee is to rise 50% for the second trip and 100% for the third and subsequent visits.

This move coupled with other mentioned decisions was met with widespread public opposition. In fact, the recent budget bill tended to draw more criticism among the population than ever before. The situation is complicated by the fact that so far in Iran there is no reduction in spending on state companies, banks and for-profit organizations, including clerical authorities[6]. In fact, Iran's total budget includes general revenues and special transfers that should be allocated to state companies, institutions and banks. According to the bill, the 2018-2019 budget of 3.68 quadrillion rials ($104 billion) envisages a nearly 6.1% increase compared to 3.19 quadrillion rials ($90.5 billion) in the previous fiscal year, which is below the current inflation rates. The total draft budget, including the resources for state-owned companies and banks, namely, 8.13 quadrillion rials ($229 billion) compared to 7.5 quadrillion rials ($211 billion) in 2016-2017, amounts to 11.949 quadrillion rials ($340 billion), which is a 10% rise in comparison with the 2016-2017 total budget (Rezaee, 2018). As a re-

5 The departure taxes were approved in 1985, given the country's unique situation at the time, namely the Iran-Iraq War. According to the measure, any person who wished to travel abroad via air was required to pay a fee of 50,000 rials ($1.40). Over time, this law became permanent and the fee steadily increased.

6 According to the draft budget, the high council of Qom's seminary will get $850 million, including $87 million that has to be given to the fund of the high-ranking cleric Makarem Shirazi. Moreover, it is planned that the Emam Khomeini Committee will be given 1.35 billion (Irane, 2017).

HIGH EXPECTATIONS FOR A BETTER LIFE MADE IRANIANS LESS TOLERANT WHEN THE GOVERNMENT FELL SHORT OF MEETING POPULATION'S NEEDS.

БОЛЬШИЕ НАДЕЖДЫ НА ЛУЧШУЮ ЖИЗНЬ СДЕЛАЛИ ИРАНЦЕВ МЕНЕЕ ТЕРПИМЫМИ К НЕСПОСОБНОСТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА УДОВЛЕТВОРИТЬ ПОТРЕБНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ.

его вступления в должность Рухани удалось постепенно снизить темпы инфляции с 45% в 2013-2014 гг. до 9% в 2016-2017 гг., достигнув однозначного показателя. Однако ожидается, что в 2017-2018 гг. инфляция все же повысится до уровня в 10,5% (Knoema, 2017). Более того, высоким остается уровень безработицы, а экономическая активность ненефтяного сектора все также невысока. Несмотря на то, что в в третьем квартале 2017 г. число трудоустроенных лиц в Иране достигло рекордного уровня в 23,8 млн. человек из 80-миллионного населения (Trading Economics, 2018), безработица в стране по-прежнему определяется двузначными цифрами, а именно, более 12% (Всемирный банк, 2017). При этом чрезвычайно высокий уровень безработицы отмечается среди молодежи. Именно в 2016-2017 гг. данный показатель достиг своего рекордного значения – 30,4%.

Более того, несмотря на умеренный экономический рост, страна по-прежнему сталкивается с проблемой дефицита бюджета. По данным ЦБИ, дефицит бюджета за первые семь месяцев текущего финансового года (март-октябрь 2017 г.) составил 223,9 трлн. риалов ($5,3 млрд.). Между тем, общая сумма доходов за этот период составила 330,6 трлн. риалов ($7,9 млрд.), что на 88,6% больше по сравнению с аналогичным периодом прошлого финансового года. При этом совокупные расходы составили 554,5 трлн. риалов ($13,25 млрд.), что на 31,1% выше уровня прошлого года (Financial Tribune (b), 2017 год). Кроме того, недавно представленный в парламент президентом Рухани проект закона о бюджете ясно показал, что правительство изыскивает новые источники дохода для своего хронически недофинансированного бюджета. В документе предлагается ограничить количе-

sult, there are still plenty of state institutions, including cultural centers, that continue to receive enormous funds and unconditional support from the regime (Bajoghli, 2018).

It appears that the reasons behind the sudden protests were both political and economic in nature. However, the economic component prevailed over the political one. In the weeks prior to the protests, Iranians were complaining about the price of basic food items. Indeed, the skyrocketing egg prices served as a trigger factor for the recent unrest. There is a realization in the Iranian society that letting moderate Hassan Rouhani to win in two presidential elections and allowing the formation of the reformist Parliament did not solve underlying economic problems in the country. As a result, the priority goal for President Rouhani after unrest faded is to restore credibility to his government including by paying special attention to the improvement of socio-economic conditions. ■

THE BUDGET BILL RECENTLY SUBMITTED TO THE PARLIAMENT BY PRESIDENT ROUHANI CLEARLY SHOWED THAT THE GOVERNMENT IS SEEKING NEW SOURCES OF REVENUE FOR ITS CHRONICALLY UNDER-FUNDED BUDGET.

НЕДАВНО ПРЕДСТАВЛЕННЫЙ В ПАРЛАМЕНТ ПРЕЗИДЕНТОМ РУХАНИ ПРОЕКТ ЗАКОНА О БЮДЖЕТЕ ЯСНО ПОКАЗАЛ, ЧТО ПРАВИТЕЛЬСТВО ИЗЫСКИВАЕТ НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ ДОХОДА ДЛЯ СВОЕГО ХРОНИЧЕСКИ НЕДОФИНАНСИРОВАННОГО БЮДЖЕТА.

ство получателей денежных субсидий, исключив из данного списка 34 млн. человек, что позволит сэкономить порядка 188 трлн. риалов ($4,47 млрд.). Почти 40%-ное сокращение получателей денежных дотаций позволит правительству снизить свои социальные расходы с 480 трлн. риалов ($11,39 млрд.), которые должны быть выплачены в текущем финансовом году, до 230 трлн. риалов ($5,46 млрд.) в 2018-2019 гг. (Financial Tribune (c), 2017). Фактически, с момента отмены в 2010 г. ценовых субсидий на энергию и базовые продовольственные товары[4] почти 95,21% иранцев или 76 млн. человек стали получать ежемесячные выплаты в размере 455000 риалов ($10,8). Однако, правительство Рухани придерживается стратегии постепенного сокращения числа получателей денежных субсидий. Нужно отметить, что в январе 2017 г. из списка уже было удалено 4,8 млн. человек. Кроме того, правительство также стремится повысить цены на энергоносители, увеличив цены на бензин с 10000 риалов ($0,23) до 15000 риалов ($0,35) за литр, а также повысив цены на дизельное топливо с 3000 риалов ($0,7) до 4000 риалов ($0,95) за литр, что позволит получить доход на сумму в 174 трлн. риалов ($4.14 млрд). Кроме того, проект закона о бюджете также предусматривает почти трехкратное увеличение так называемого

4 Реформа субсидий была инициирована предшественником Рухани Махмудом Ахмадинежадом в 2010 г.

THE IRAN NUCLEAR DEAL HAS HAD A BENEFICIAL EFFECT.

ЯДЕРНАЯ СДЕЛКА ВСЕ ЖЕ ОКАЗАЛА БЛАГОПРИЯТНОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЭКОНОМИКУ.

«налога на выезд»[5] примерно до 2,2 млн. риалов ($61,8) за одну поездку за пределы страны по сравнению с нынешним взносом в размере 750000 риалов ($21) (Jafari, 2017). При этом, перед второй поездкой сумма нового налога увеличится на 50%, а перед третьей и всеми последующими - на 100%.

Данный шаг в сочетании с другими упомянутыми выше решениями был встречен общественностью с большим недовольством. Фактически, представленный проект закона о бюджете подвергся большей критике со стороны населения, чем любой другой подобный документ до этого. Ситуация осложняется тем, что пока в Иране не предусматривается сокращение расходов на содержание государственных компаний, банков, некоммерческих организаций и фондов, управляемых клерикальными властями.[6] В действительности общий

5 «Налог на выезд» был утвержден в 1985 г., ввиду наличия сложной ситуации в стране в то время, а именно, ирано-иракскую войну. Согласно данной мере, любое лицо, желающее выехать за границу воздушным траспортом, должно было заплатить 50000 риалов ($1,4). Со временем данная мера стала постоянной, а размер налога неуклонно увеличивался.

6 Согласно проекту бюджета, Высший совет семинарии Кума получит $850 млн., в том числе 87 млн., которые должны быть предоставлены фонду высокопоставленного священнослужителя Макарема Ширази. Кроме того, планируется, что Комитету помощи Имама Хомейни будет предоставлено $1,35 млрд. (Irane, 2017).

объем предусмотренных в бюджете Ирана средств включает наличие общих бюджетных поступлений и специальных трансфертов, которые должны быть распределены между государственными компаниями, учреждениями и банками. Согласно законопроекту, бюджет страны на 2018-2019 гг. увеличивается на 6,1% с 3,19 квадрлн. риалов ($90,5 млрд.) в текущем финансовом году до 3,68 квадрлн. риалов ($104 млрд.) в будущем году, что ниже текущих темпов инфляции. Общий объем предусмотренных в бюджете средств, включая выделяемые для государственных компаний и банков ресурсы, сумма которых увеличена с 7,5 квадрлн. риалов ($211 млрд.) в 2016-2017 гг. до 8,13 квадрлн. риалов ($229 млрд.), составляет 11,949 квадрлн. риалов ($340 млрд.), что на 10% больше по сравнению с общим бюджетом на 2016-2017 гг. (Rezaee, 2018). Таким образом, на лицо существование целого ряда различных государственных учреждений, в том числе и культурных центров, которые продолжают получать огромные средства и безусловную поддержку со стороны режима (Bajoghli, 2018).

Как представляется, причины внезапно вспыхнувших протестов носили как политический, так и экономический характер. Однако, экономический аспект безусловно доминировал над политическим. За несколько недель до массовых демонстраций иранцы жаловались на растущие цены на основные продовольственные товары. Триггером же для недавних волнений стал стремительный рост цен на яйца. В иранском обществе появляется осознание того, что победа умеренного Хасана Рухани на двух президентских выборах и формирование парламента преимущественно из реформистов не стало решением основных экономических проблем. В данных обстоятельствах приоритетной задачей президента Рухани после того, как стихли протесты, станет восстановление доверия к правительству, в том числе за счет фокуса на улучшение социально-экономических условий в стране. ■

IT APPEARS THAT THE REASONS BEHIND THE SUDDEN PROTESTS WERE BOTH POLITICAL AND ECONOMIC IN NATURE. HOWEVER, THE ECONOMIC COMPONENT PREVAILED OVER THE POLITICAL ONE.

ПРИЧИНЫ ВНЕЗАПНО ВСПЫХНУВШИХ ПРОТЕСТОВ НОСИЛИ КАК ПОЛИТИЧЕСКИЙ, ТАК И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ХАРАКТЕР. ОДНАКО, ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АСПЕКТ БЕЗУСЛОВНО ДОМИНИРОВАЛ НАД ПОЛИТИЧЕСКИМ.

References:/ Источники:

1. Bajoghli, N. (2018). IRGC Media Producers Open New Front against Rouhani. Retrieved from https://www.al - monitor.com/pulse/originals/2018/01/iran-protests-irgc-media-producers-landscape-avant-tv.html#ixzz5390JoApd. Accessed on: 20.01.2018
2. Financial Tribune (a). (2017). Iran GDP Growth 12.5%. Retrieved from https://financialtribune.com/articles/domestic-economy/66731/iran-gdp-growth-125. Accessed on: 09.01.2018
3. Financial Tribune (b). (2017). Iran Gov't Seeking New Revenues to Cover Budget Deficit. Retrieved from https://financialtribune.com/articles/domestic-economy/78474/iran-gov-t-seeking-new-revenues-to-cover-budget-deficit. Accessed on: 28.12.2017
4. Financial Tribune (c). (2017). Iran's Next Year Budget Bill Presented to the Parliament: General Revenues Rise 6.5%. Retrieved from https://financialtribune.com/articles/economy-domestic-economy/77638/irans-next-year-budget-bill-presented-to-the-parliament. Accessed on: 06.01.2018
5. Irane. (2017). Rouhani's 2018 Budget Plan And The Nationwide Crises In Iran. Retrieved from http://irane-ma.com/en/2017/12/27/rouhanis-2018-budget-plan-nationwide-crises-iran/. Accessed on: 10.01.2018
6. Jafari, S. (2017). Iran Moves to Tax its Frequent Travelers. Retrieved from https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/12/iran-departure-tax-travelers-rouhani-2018-budget-criticism.html. Accessed on: 22.01.2018
7. Khamedi, M. (2018). Sankstii i nadezhdy. Chto pvivelo k massovym protestam v Irane. Retrieved from http://carnegie.ru/commentary/75251. Accessed on: 21.01.2018
8. Knoema. (2017). Iran. Retrieved from https://knoema.ru/atlas/%D0%98%D1%80%D0%B0%D0%BD/%D0%98%D0%9F%D0%A6. Accessed on: 06.01.2018
9. New York Times. (2018). Unrest Shows the Iran Nuclear Deal's Value, Not Its Danger. Retrieved from https://www.nytimes.com/2018/01/09/opinion/iran-unrest-nuclear-deal.html. Accessed on: 12.01.2018
10. Rezaee, M. (2018). Iran Budget Bill for 2018/19 Wrap Up! Retrieved from http://agahgroup.com/iran-budget-bill-201819-wrap/. Accessed on: 15.01.2018
11. World Bank. (2017). Iran's Economic Outlook - October 2017. Retrieved from chrome-extension://oemmndcbldboiebfnladdacbdfmadadm/http://pubdocs.worldbank.org/en/810181507054517387/MEM-Oct2017-Iran-ENG.pdf. Accessed on: 04.01.2018

NEW CHAPTER IN KAZAKHSTAN-U.S. RELATIONS

DAUREN ABEN
EURASIAN RESEARCH INSTITUTE, SENIOR RESEARCH FELLOW
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ, СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

НОВАЯ ГЛАВА В ОТНОШЕНИЯХ КАЗАХСТАНА И США

Kazakhstan and the United States have agreed to elevate their relationship to the level of enhanced strategic partnership through engaging in closer political and economic cooperation to the benefit of both nations. This has become a major outcome of President Nursultan Nazarbayev's January 16-18, 2018 official visit to the United States, his first since 2006 and seventh overall. The previous visits were under different U.S. presidential administrations – of George H. W. Bush in May 1992, of Bill Clinton in February 1994, November 1997 and December 1999, of George W. Bush in December 2001 and September 2006. There were no official visits under President Barack Obama, but Nazarbayev visited Washington twice, in April 2010 and March-April 2016, to participate in the nuclear security summits, and once he traveled to New York to take part in the UN General Assembly plenary session in September 2015 (U.S. Department of State, n.d.).

The United States was among the first countries to officially recognize independent Kazakhstan, establish a diplomatic mission, and direct companies to invest in the young state's economy, thus contributing to the subsequent transformation and growth of Kazakhstan. Astana considers Washington as a strategic political, trade and economic part-

Казахстан и США договорились поднять свои отношения на уровень расширенного стратегического партнерства путем более тесного политического и экономического сотрудничества на благо обеих стран. Это стало главным результатом проходившего с 16 по 18 января 2018 года официального визита президента Нурсултана Назарбаева в США – первого с 2006 года и седьмого в целом. Предыдущие визиты приходились на периоды пребывания у власти администраций разных американских президентов – Джорджа Буша-старшего в мае 1992 года, Билла Клинтона в феврале 1994 года, ноябре 1997 года и декабре 1999 года, Джорджа Буша-младшего в декабре 2001 года и сентябре 2006 года. При президенте Бараке Обаме официальных визитов не было, но Назарбаев посетил Вашингтон дважды – в апреле 2010 года и марте-апреле 2016 года с целью участия в саммитах по ядерной безопасности, а еще один раз он ездил в Нью-Йорк, чтобы принять участие в пленарном заседании Генеральной Ассамблеи ООН в сентябре 2015 года (U.S. Department of State, n.d.).

США были среди первых стран, которые официально признали независимый Казахстан, открыли дипломатическую миссию и направили свои компании с целью вложения инвестиций в экономику молодого

ner, and continued cooperation is seen as an important guarantee of Kazakhstan's national security. In addition, Kazakhstan regards the United States as a superpower with special responsibility for ensuring global security. The United States, which initially focused its attention on Kazakhstan to assist with addressing the legacy of the Soviet weapons of mass destruction (WMD) programs, now views Kazakhstan as an important partner in dealing with international security issues and intensifying regional economic cooperation in Central Asia. It is therefore not surprising that President Nazarbayev has become the first leader of a post-Soviet Central Asian state to be invited to the White House by President Donald J. Trump. Nazarbayev and Trump first met in Riyadh, Saudi Arabia, on the sidelines of the Arab Islamic American Summit in May 2017 and held a telephone conversation in September 2017.

государства, способствовав таким образом последующей трансформации и росту Казахстана. Астана воспринимает Вашингтон в качестве стратегического политического и торгово-экономического партнера, а продолжение сотрудничества рассматривается как важная гарантия национальной безопасности Казахстана. Кроме того, Казахстан относится к США как сверхдержаве с особой ответственностью за обеспечение глобальной безопасности. США, которые первоначально уделяли особое внимание Казахстану с целью оказания содействия в решении проблем, связанных с наследием советских программ по созданию оружия массового уничтожения (ОМУ), в настоящее время рассматривают Казахстан как важного партнера в урегулировании вопросов международной безопасности и активизации регионального экономического сотрудничества в Центральной

Opening the talks, President Trump voiced his deep appreciation of the ongoing U.S.-Kazakh cooperation praising Nazarbayev for the way he managed to withstand challenges experienced by Kazakhstan. In his turn, President Nazarbayev congratulated Trump with the first year of his presidency and current economic successes, saying that he highly values 26 years of U.S. friendship and support for Kazakhstan's independence and territorial integrity (White House, 2018a). During their face-to-face negotiations, the presidents focused on the most urgent matters of international concern and issues of bilateral relations. Trump thanked Nazarbayev for his full support of Washington's South Asia strategy, particularly the U.S. efforts in Afghanistan, including by providing humanitarian and technical assistance to Kabul. As Kazakhstan pledged additional support for the Afghan peace settlement process, the parties agreed to continue their close collaboration to stabilize the situation in Afghanistan (White House, 2018b). It also appears that the United States is interested in partially reviving the Northern Distribution Network which previously served to supplement the unreliable Pakistan route for non-military supplies to the International Security Assistance Force should difficulties arise in implementing the updated U.S. strategy towards Afghanistan.

Another international issue that was in the spotlight of the discussion was the North Korean nuclear and missile programs. Referring to the history of cooperation between the two countries regarding WMD nonproliferation, President Trump called Kazakhstan a "valued partner" in the efforts to denuclearize the Korean Peninsula. President Nazarbayev agreed that as

“

KAZAKHSTAN AND THE UNITED STATES HAVE AGREED TO ELEVATE THEIR RELATIONSHIP TO THE LEVEL OF ENHANCED STRATEGIC PARTNERSHIP THROUGH ENGAGING IN CLOSER POLITICAL AND ECONOMIC COOPERATION TO THE BENEFIT OF BOTH NATIONS.

КАЗАХСТАН И США ДОГОВОРИЛИСЬ ПОДНЯТЬ СВОИ ОТНОШЕНИЯ НА УРОВЕНЬ РАСШИРЕННОГО СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПАРТНЕРСТВА ПУТЕМ БОЛЕЕ ТЕСНОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО И ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА НА БЛАГО ОБЕИХ СТРАН.

”

Азии. Поэтому неудивительно, что президент Назарбаев стал первым лидером постсоветского центральноазиатского государства, которого пригласил в Белый дом президент Дональд Трамп. Назарбаев и Трамп впервые встретились в Эр-Рияде (Саудовская Аравия) в кулуарах арабо-исламо-американского саммита в мае 2017 года, а в сентябре 2017 года провели телефонный разговор.

Открывая переговоры, президент Трамп высоко оценил текущее состояние сотрудничества между США и Казахстаном, отдав должное Назарбаеву за его умелое противостояние вызовам, с которыми сталкивается Казахстан. В свою очередь, президент Назарбаев поздравил Трампа с первым годом его президентства и нынешними экономическими успехами, сказав, что он высоко ценит 26-летнюю дружбу и поддержку, которую США оказывают независимости и территориальной целостности Казахстана (White House, 2018a). В ходе переговоров лицом к лицу президенты сосредоточились на наиболее актуальных темах международного значения и вопросах двусторонних отношений. Трамп поблагодарил Назарбаева за его полную поддержку стратегии Вашингтона в Южной Азии, в частности усилий США в Афганистане, в том числе путем оказания гуманитарной и технической помощи Кабулу. Поскольку Казахстан заявил о своей готовности предоставить дополнительную поддержку процессу мирного урегулирования в Афганистане, стороны договорились продолжать свое тесное сотрудничество с целью стабилизации ситуации в Афганистане (White House, 2018b). Также, по всей видимости, США заинтересованы в частичном возрождении Северной распределительной сети, которая ранее

a country that had voluntarily given up the world's fourth largest nuclear arsenal Kazakhstan had a moral right to invite the nations seeking deadly weapons to follow its suit. According to Nazarbayev, a diplomatic pressure that worked in the Iranian case can be applied to Pyongyang to persuade it to abandon its aggressive pursuit of nuclear arms. In his opinion, the standoff over the North Korean nuclear issue can be solved jointly by the United States, China, and Russia. In this respect, President Nazarbayev noted that Kazakhstan, being Russia's neighbor, was concerned with the worsening dynamics of the U.S.-Russian relations. It is also worth mentioning that speaking on behalf of all five Central Asian countries Nazarbayev conveyed their shared interest in strengthening U.S.-Central Asia cooperation in the "C5+1" regional format (White House, 2018b).

As a result of the high-level negotiations, the parties adopted a political statement titled "United States and Kazakhstan: an Enhanced Strategic Partnership for the 21st Century" in which Astana and Washington committed to deepen their cooperation on political and security issues, trade and investment, and people-to-people exchanges. The statement acknowledges Kazakhstan's global leadership in disarmament, nonproliferation and nuclear security, to be further advanced by its non-permanent membership in the UN Security Council in 2017-2018. According to the statement, Nazarbayev and Trump recognized that only an Afghan-led peace process would bring stability and security to Afghanistan and welcomed Kabul's participation in regional infrastructure development projects under the C5+1 format. In relation to Syria, the two leaders expressed sup-

AS KAZAKHSTAN PLEDGED ADDITIONAL SUPPORT FOR THE AFGHAN PEACE SETTLEMENT PROCESS, THE PARTIES AGREED TO CONTINUE THEIR CLOSE COLLABORATION TO STABILIZE THE SITUATION IN AFGHANISTAN.

ПОСКОЛЬКУ КАЗАХСТАН ЗАЯВИЛ О СВОЕЙ ГОТОВНОСТИ ПРЕДОСТАВИТЬ ДОПОЛНИТЕЛЬНУЮ ПОДДЕРЖКУ ПРОЦЕССУ МИРНОГО УРЕГУЛИРОВАНИЯ В АФГАНИСТАНЕ, СТОРОНЫ ДОГОВОРИЛИСЬ ПРОДОЛЖАТЬ СВОЕ ТЕСНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО С ЦЕЛЬЮ СТАБИЛИЗАЦИИ СИТУАЦИИ В АФГАНИСТАНЕ.

служила дополнением к ненадежному пакистанскому маршруту для поставок невоенных грузов Международным силам содействия безопасности, в случае если возникнут трудности с реализацией обновленной стратегии США в отношении Афганистана.

Еще одной международной темой, которая находилась в центре обсуждения, стала ядерная и ракетная программы Северной Кореи. Ссылаясь на историю сотрудничества между двумя странами в области

port for diplomatic initiatives that achieve genuine de-escalation of violence and provide a strong basis for a political settlement of the protracted civil war through the UN-led Geneva process. More importantly, Kazakhstan and the United States agreed to intensify bilateral defense and security ties based on the fourth five-year military cooperation plan signed between the Kazakh Ministry of Defense and the U.S. Department of Defense and a number of related agreements to be concluded in the future. In addition, the presidents acknowledged the importance of activities to develop human capital, with the

нераспространения ОМУ, президент Трамп назвал Казахстан «ценным партнером» в усилиях по денуклеаризации Корейского полуострова. Президент Назарбаев согласился с тем, что как страна, которая добровольно отказалась от четвертого по величине в мире ядерного арсенала, Казахстан имеет моральное право призвать государства, стремящиеся к обладанию смертоносным оружием, последовать его примеру. По словам Назарбаева, дипломатическое давление, которое сработало в случае Ирана может быть применено и к Пхеньяну, чтобы убедить его отказаться от агрессивного стремления к ядерным воо-

United States pledging assistance for improving English language proficiency in Kazakhstan (White House, 2018c). In this regard, it is worth mentioning that in 2015 Kazakhstan introduced a short-term visa-free regime for U.S. citizens, while since the end of 2016 the United States has been issuing 10-year entry

ружениям. По его мнению, выход из противостояния по северокорейской ядерной проблеме может быть найден совместными усилиями США, Китая и России. В этой связи президент Назарбаев отметил, что Казахстан, будучи соседом России, обеспокоен ухудшающейся динамикой амери-

visas to Kazakhstani citizens. During his visit, President Nazarbayev noted that Kazakhstan expects a reciprocity from the United States in the visa issue to facilitate mutual business and tourism links (White House, 2018b). In a separate meeting with President Nazarbayev, U.S. Vice President Mike Pence discussed,

кано-российских отношений. Следует также отметить, что, выступая от имени всех пяти центральноазиатских стран, Назарбаев выразил общую заинтересованность в укреплении сотрудничества между США и Центральной Азией в региональном формате «C5+1» (White House, 2018b).

www.akorda.kz

among other things, the need for Kazakhstan to strengthen its anti-corruption efforts and better protect civil liberties, including religious freedoms (White House, 2018d).

Strengthening bilateral economic cooperation has become a focal point of the enhanced strategic partnership agenda. As Washington promised to consider permanently exempting Kazakhstan from the Jackson-Vanik amendment, Nazarbayev and Trump agreed to broaden win-win economic relationship in order to increase mutual investment and trade (equaling $1.9 billion in 2016), and create job opportunities in both countries. While the major U.S. companies, such as Chevron, ExxonMobil, General Electric (GE), and Halliburton, are among the leading investors in Kazakhstan, there is a scope for expanding investments given Astana's ambitious plan to join the world's top 30 states by developing a diversified and innovative economy. As the U.S. side pointed out, to improve the investment climate, Kazakhstan needs to implement its World Trade Organization obligations, respect contracts, protect intellectual property rights, and promote fair labor standards. Kazakhstan and the United States will also seek to interact more actively in such sectors as digital economy, healthcare, infrastructure, commercial aviation, finance and banking, agriculture, space exploration, environmental protection, and disaster response. The parties committed to continue energy cooperation, including on oil and gas, nuclear nonproliferation, and civilian nuclear development, under the U.S.-Kazakh Strategic Energy Dialogue, as well as further enhance multilateral collaboration under the Central Asia Trade and Investment Framework Agreement. It is notewor-

KAZAKHSTAN IS INTERESTED IN THE CONTINUED U.S. COMMITMENT TO THE REGION AS A STABILIZING FACTOR FOR MAINTAINING THE STRATEGIC BALANCE WITH TWO OTHER MAJOR POWERS, RUSSIA AND CHINA, AND FOR PROMOTING REGIONAL INTEGRATION IN CENTRAL ASIA.

КАЗАХСТАН ЗАИНТЕРЕСОВАН В ПОСТОЯННОЙ ПРИВЕРЖЕННОСТИ США РЕГИОНУ В КАЧЕСТВЕ СТАБИЛИЗИРУЮЩЕГО ФАКТОРА ДЛЯ ПОДДЕРЖАНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО БАЛАНСА С ДВУМЯ ДРУГИМИ КРУПНЫМИ ДЕРЖАВАМИ – РОССИЕЙ И КИТАЕМ, И ДЛЯ СОДЕЙСТВИЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ИНТЕГРАЦИИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.

В результате переговоров на высшем уровне стороны приняли политическое заявление под названием «Соединенные Штаты и Казахстан: расширенное стратегическое партнерство в XXI веке», в котором Астана и Вашингтон взяли на себя обязательство углублять свое сотрудничество по политическим вопросам и вопросам безопасности, торговли и инвестиций, а также связей между народами двух стран. В заявлении признается глобальное лидерство Казахстана в области разоружения, нераспространения и ядерной безопасности, которое получит дальнейшее развитие благодаря его непостоянному членству в Совете Безопасности ООН на 2017-2018 годы. Согласно заявлению, Назарбаев и Трамп признали, что только мирный процесс, проводимый под руководством самих афганцев, принесет стабильность и безопасность Афганистану, и приветствовали участие Кабула в проектах по развитию региональной инфраструктуры в формате «С5+1». В отношении Сирии оба лидера выразили поддержку дипломатическим инициативам, нацеленным на достижение подлинной деэскалации насилия и обеспечение прочного фундамента для политического урегулирования затяжной гражданской войны в рамках Женевского процесса под эгидой ООН. Что еще более важно, Казахстан и США договорились активизировать двусторонние связи в сфере обороны и безопасности на основе четвертого пятилетнего плана военного сотрудничества, подписанного между Министерством обороны Казахстана и Министерством обороны США, а также ряда соответствующих соглашений, которые будут заключены в будущем. Кроме того, президенты признали важность деятельности по развитию человеческого капитала, при этом США вы-

thy that the presidents declared their intention to consult on sanctions-related issues to avoid any unintended consequences for Kazakhstan's economy (White House, 2018c).

Following the negotiations at the White House, President Nazarbayev met with Ray Washburne, President of the Overseas Private Investment Corporation, the U.S. government agency supporting American investments in emerging markets, and U.S. Energy Secretary Rick Perry, and attended a roundtable with business executives at the U.S. Chamber of Commerce. As a result, according to the officially released information, more than 20 commercial contracts and documents on investment, trade and economic cooperation worth about $7 billion were signed, including projects in the fields of aviation, space

разили готовность оказывать содействие в повышении уровня владения английским языком в Казахстане (White House, 2018c). В этой связи следует упомянуть, что в 2015 году Казахстан ввел безвизовый режим для краткосрочных поездок американских граждан, а США с конца 2016 года выдают гражданам Казахстана 10-летние въездные визы. В ходе своего визита президент Назарбаев отметил, что Казахстан ожидает от США взаимности в вопросе выдачи виз для облегчения взаимных деловых и туристических связей (White House, 2018b). В ходе отдельной встречи с президентом Назарбаевым вице-президент США Майк Пенс обратил внимание, среди прочего, на необходимость укрепления усилий Казахстана по борьбе с коррупцией и защите гражданских прав, в том числе свободы ве-

research, petrochemical industry, agriculture, and infrastructure development (Akorda, 2018). Specifically, SCAT Airlines ordered six Boeing 737 MAX airplanes, while Air Astana affirmed its commitment to purchase three Boeing 787 Dreamliner aircraft, which will strengthen Kazakhstan's national civil aviation capacity. Besides, the United States and Kazakhstan showed interest in pursuing a bilateral civil aviation agreement, with a possible opening of direct flights between the two countries. GE Transportation was contracted to manufacture up to 300 shunter locomotives for Kazakhstan Temir Zholy (KTZh) and provide maintenance services to KTZ's 175 existing passenger locomotives. Further, GE Digital and Kazakhstan's Samruk-Kazyna national wealth fund agreed to cooperate in accelerating a sustainable digital evolution of the fund's portfolio of industrial companies

роисповедания (White House, 2018d).

Укрепление двустороннего экономического сотрудничества стало ключевым элементом повестки дня расширенного стратегического партнерства. На фоне обещания Вашингтона рассмотреть вопрос об окончательном выводе Казахстана из-под действия поправки Джексона-Вэника Назарбаев и Трамп договорились расширить взаимовыгодные экономические отношения, чтобы увеличить взаимные инвестиции и торговый оборот (1,9 млрд. долларов в 2016 году), а также создать рабочие места в обеих странах. Несмотря на то, что крупнейшие американские компании, такие как Chevron, ExxonMobil, General Electric (GE) и Halliburton, входят в число ведущих инвесторов в Казахстане, имеются возможности для расширения инвестиций, принимая во внимание амбициозный план Астаны по вхождению в первую 30-ку государств

(U.S. Department of State, 2018).

Overall, President Nazarbayev's visit confirmed Kazakhstan's active status as the most reliable U.S. partner in Central Asia, as well as a driving force of the U.S. strategy towards the region. This renewed recognition of Kazakhstan's importance to Washington comes as a reward to Astana for its support in Afghanistan, nuclear nonproliferation and other issues of international and regional significance. While it appears that security and economic interests remain the cornerstone of the U.S. policy in Central Asia, Kazakhstan is interested in the continued U.S. commitment to the region as a stabilizing factor for maintaining the strategic balance with two other major powers, Russia and China, and for promoting regional integration in Central Asia. In its turn, the United States recognizes Kazakhstan as a potential engine of regional stability, economic development and political modernization. ■

мира посредством развития диверсифицированной и инновационной экономики. Как отметила американская сторона, чтобы улучшить инвестиционный климат, Казахстану необходимо соблюдать свои обязательства в рамках Всемирной торговой организации, обеспечивать незыблемость контрактов, защищать права интеллектуальной собственности и продвигать справедливые трудовые стандарты. Казахстан и США будут также стремиться к более активному взаимодействию в таких секторах, как цифровая экономика, здравоохранение, инфраструктура, коммерческая авиация, финансы и банковское дело, сельское хозяйство, освоение космоса, охрана окружающей среды и реагирование на стихийные бедствия. Стороны обязались продолжать энергетическое сотрудничество, в том числе по нефтегазовой отрасли, ядерному нераспространению и развитию мирной ядерной энергетики, в рамках казахстанско-американского Стратегического диалога в области энергетики, а также и дальше укреплять многостороннюю кооперацию в рамках Рамочного соглашения по торговле и инвестициям в Центральной Азии. Примечательно, что президенты заявили о своем намерении провести консультации по вопросам, связанным с санкциями, во избежание каких-либо непреднамеренных последствий для экономики Казахстана (White House, 2018c).

После переговоров в Белом доме президент Назарбаев встретился с Рэем Уошберном, президентом государственного агентства США «Корпорация по зарубежным частным инвестициям», которое поддерживает американские инвестиции на развивающихся рынках, и министром энергетики США Риком Перри, а также посетил круглый стол с представителями деловых кругов в Торгово-промышленной палате США. В результате, согласно официально обнародованной информации, было подписано более 20 коммерческих контрактов и документов об инвестиционном и торгово-экономическом сотрудничестве на сумму около 7 млрд. долларов, включая проекты в таких сферах, как авиация, космические исследования, нефтехимическая промышленность, сельское хозяйство и инфраструктурное развитие (Акорда, 2018). В частности, авиакомпания «SCAT Airlines» заказала шесть самолетов модели «Boeing-737 MAX», в то время как «Эйр Астана» подтвердила свое обязательство по покупке трех самолетов модели «Boeing 787 Dreamliner», которые укрепят потенциал национальной гражданской авиации Казахстана. Кроме того, США и Казахстан проявили интерес к заключению двустороннего соглашения о гражданской авиации с возможностью открытия прямых рейсов между двумя странами. С компанией «GE Transportation» были заключены контракты на производство до 300 сцепных локомотивов для «Қазақстан темір жолы» (КТЖ) и предоставление услуг технического обслуживания и поддержки 175 имеющихся у КТЖ пассажирских локомотивов. Кроме того, компания «GE Digital» и казахстанский Фонд национального благосостояния «Самрук-Казына» договорились

о сотрудничестве в ускорении устойчивой цифровой эволюции портфеля индустриальных компаний фонда (U.S. Department of State, 2018).

В целом, визит президента Назарбаева подтвердил активный статус Казахстана как самого надежного партнера США в Центральной Азии, а также движущей силы американской стратегии в отношении региона. Это новое признание важности Казахстана для Вашингтона является наградой для Астаны за ее поддержку в Афганистане, ядерном нераспространении и других вопросах международного и регионального значения. Хотя, судя по всему, безопасность и экономические интересы остаются краеугольным камнем политики США в Центральной Азии, Казахстан заинтересован в постоянной приверженности США региону в качестве стабилизирующего фактора для поддержания стратегического баланса с двумя другими крупными державами – Россией и Китаем, и для содействия региональной интеграции в Центральной Азии. В свою очередь, США признают Казахстан в качестве потенциального двигателя региональной стабильности, экономического развития и политической модернизации. ■

References:

1. U.S. Department of State. (No date). Visits by Foreign Leaders of Kazakhstan. Retrieved from https://history.state.gov/departmenthistory/visits/kazakhstan. Accessed on 17.01.2018.

2. U.S. Department of State. (2018). The United States and Kazakhstan – an Economic Partnership for the 21st Century. Retrieved from https://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2018/01/277475.htm. Accessed on 18.01.2018.

3. White House. (2018a). Remarks by President Trump and President Nursultan Nazarbayev of Kazakhstan before Bilateral Meeting. Retrieved from https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-president-nursultan-nazarbayev-kazakhstan-bilateral-meeting/. Accessed on 17.01.2018.

4. White House. (2018b). Remarks by President Trump and President Nursultan Nazarbayev of Kazakhstan in Joint Press Statements. Retrieved from https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-president-nursultan-nazarbayev-kazakhstan-joint-press-statements/. Accessed on 18.01.2018.

5. White House. (2018c). United States and Kazakhstan: an Enhanced Strategic Partnership for the 21st Century. Retrieved from https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/united-states-kazakhstan-enhanced-strategic-partnership-21st-century/. Accessed on 18.01.2018.

6. White House. (2018d). Readout of the Vice President's Meeting with President Nursultan Nazarbayev of Kazakhstan. Retrieved from https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/readout-vice-presidents-meeting-president-nursultan-nazarbayev-kazakhstan/. Accessed on 18.01.2018.

7. Akorda. (2018). Meeting with business people of the United States of America. Retrieved from http://www.akorda.kz/en/events/international_community/foreign_visits/meeting-with-business-people-of-the-united-states-of-america. Accessed on 18.01.2018.

Источники:

1. U.S. Department of State. (No date). Visits by Foreign Leaders of Kazakhstan. Доступен по адресу: https://history.state.gov/departmenthistory/visits/kazakhstan. Дата обращения: 17.01.2018.

2. U.S. Department of State. (2018). The United States and Kazakhstan – an Economic Partnership for the 21st Century. Доступен по адресу: https://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2018/01/277475.htm. Дата обращения: 18.01.2018.

3. White House. (2018a). Remarks by President Trump and President Nursultan Nazarbayev of Kazakhstan Before Bilateral Meeting. Доступен по адресу: https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-president-nursultan-nazarbayev-kazakhstan-bilateral-meeting/. Дата обращения: 17.01.2018.

4. White House. (2018b). Remarks by President Trump and President Nursultan Nazarbayev of Kazakhstan in Joint Press Statements. Доступен по адресу: https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-president-nursultan-nazarbayev-kazakhstan-joint-press-statements/. Дата обращения: 18.01.2018.

5. White House. (2018c). United States and Kazakhstan: An Enhanced Strategic Partnership for the 21st Century. Доступен по адресу: https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/united-states-kazakhstan-enhanced-strategic-partnership-21st-century/. Дата обращения: 18.01.2018.

6. White House. (2018d). Readout of the Vice President's Meeting with President Nursultan Nazarbayev of Kazakhstan. Доступен по адресу: https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/readout-vice-presidents-meeting-president-nursultan-nazarbayev-kazakhstan/. Дата обращения: 18.01.2018.

7. Акорда. (2018). Встреча с представителями деловых кругов Соединенных Штатов Америки. Доступен по адресу:http://www.akorda.kz/ru/events/international_community/foreign_visits/vstrecha-s-predstavitelyami-delovyh-krugov-soedinennyh-shtatov-ameriki. Дата обращения: 18.01.2018.

ZIPF'S LAW AND ECONOMICS OF THE CITIES IN KAZAKHSTAN

KANAT MAKHANOV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE, JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ, МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ЗАКОН ЦИПФА И ЭКОНОМИКА ГОРОДОВ КАЗАХСТАНА

During the Soviet era, the urban and regional development in Kazakhstan was strictly regulated and often based on means other than economic. With the collapse of this system, Kazakhstan, just like the rest of the Soviet Union, was fully exposed to all kinds of forces that have shaped the existing urban and regional systems. Currently, Kazakhstan is a country with a growing urban population. Nearly 57.4% (10.4 million) of its population live in urban areas. Perhaps, one of the well-known linkages between demographics and urban economics is the Rank-Size Rule. German geographer Felix Auerbach (1913) noted an interesting empirical regularity: analyzing the size distribution of cities, he found that the product of the population size of a city and its rank in the distribution appears to be roughly constant for a given territory. Very often, the Rank-Size Rule is referred as the Zipf's Law. However, the Zipf's Law (Zipf, 1949) states that the size distribution of cities follows a simple Pareto distribution with the shape parameter equal to -1. Thus, the Zipf's Law is a more particular case of the Rank-Size Rule (Brakman et al, 1999) and one of the most robust statistical relationships known so far in economics (Melnikova, 2012).

Kazakhstan is rarely mentioned in the context of the Rank-Size Rule or the Zipf's Law in the academic literature. It has been found that the Zipf's Law does not hold for Kazakhstan, and the shape parameter is equal to -0.95 (Akseki et al., 2014). Studies on Kazakhstan,

В советское время городское и региональное развитие в Казахстане строго регулировалось государством и часто основывалось на принципах, противоречащих экономическим соображениям. После краха этой системы Казахстан, как и весь Советский Союз, в полной мере стал подвержен воздействиям рыночных механизмов, формирующих нынешние городские и региональные системы во всем мире. В настоящее время Казахстан является страной с растущим городским населением. Почти 57,4% (10,4 млн.) населения проживает в городской местности. Одной из хорошо известных закономерностей, связывающих демографию и экономику городов, является правило «ранг-размер», открытое немецким географом Феликсом Ауэрбахом (1913), который отметил интересную эмпирическую закономерность: проанализировав соотношение городов разных размеров, он обнаружил, что произведение численности населения любого города и его порядкового номере (ранга) в распределении является примерно постоянным для любой территории. Очень часто правило «ранг-размер» называют еще законом Ципфа. Однако, в законе Ципфа (Zipf, 1949) говорится, что ранжирование городов по численности населения идет по принципу распределения Парето с параметром, равным -1. Таким образом, закон Ципфа является более частным случаем правила «ранга-размера» (Brakman et al, 1999), который является одной из наиболее обоснованных в стати-

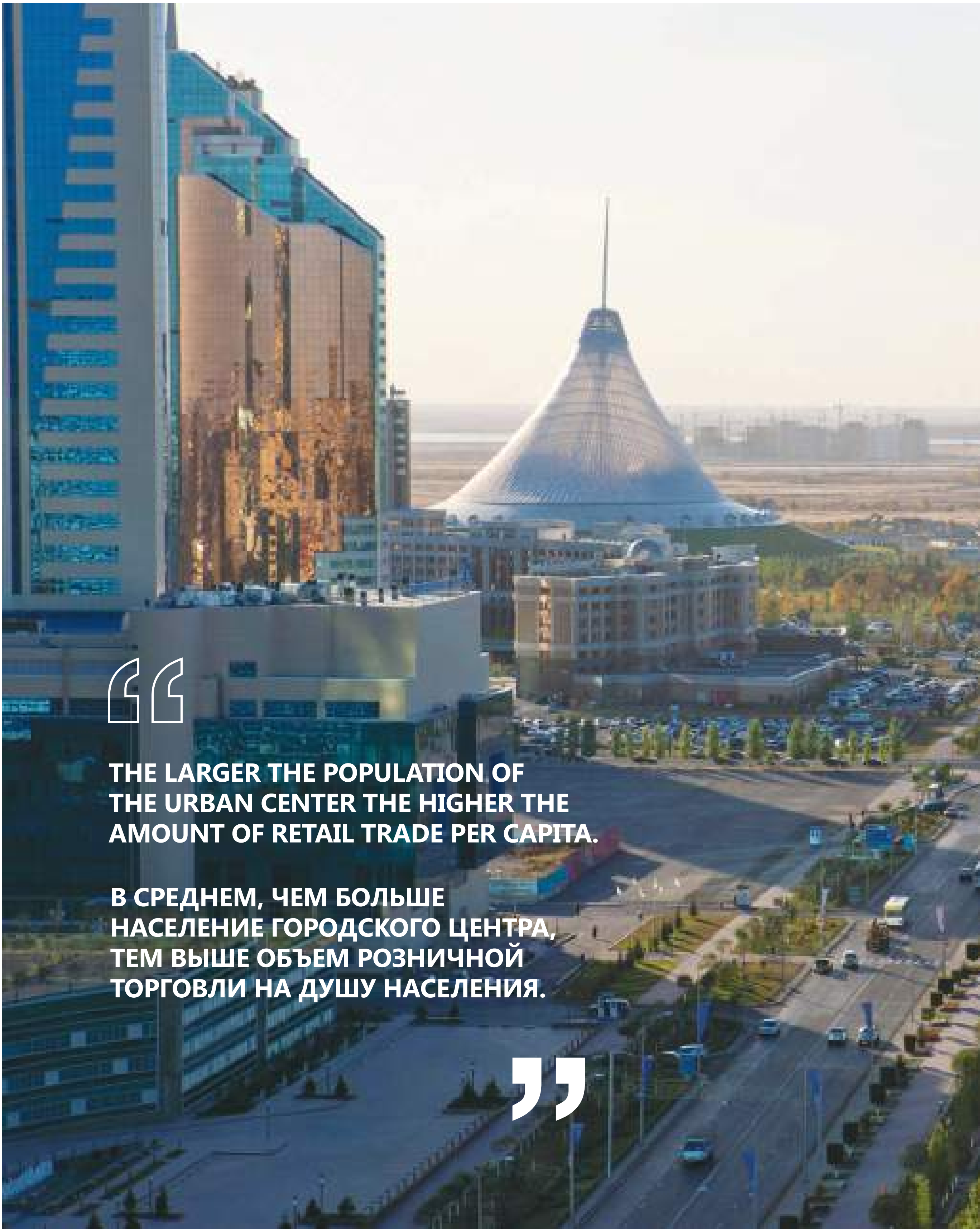

THE LARGER THE POPULATION OF THE URBAN CENTER THE HIGHER THE AMOUNT OF RETAIL TRADE PER CAPITA.

В СРЕДНЕМ, ЧЕМ БОЛЬШЕ НАСЕЛЕНИЕ ГОРОДСКОГО ЦЕНТРА, ТЕМ ВЫШЕ ОБЪЕМ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ.

www.thetimes.co.uk

Belarus, and Russia give results that deviate substantially from the Zipf's Law (Hill and Gaddy, 2003).

The mathematical description of the Zipf's Law is as follows. According to Auerbach (1913), Singer (1936) and Zipf (1949), a city-size distribution tends to fit the Pareto distribution as $R = AP^{(-\alpha)}$, where R is rank of a city, P is population and A is a constant. For our ordinary least squares estimation, we specify a log-log model like $lnR = ln - a\ lnP$. On the basis of the latest available data from the www.citypopulation.de database for 2017 we found that the Pareto exponent for the Rank-Size relationship for Kazakhstan is equal to −0.7994 and it is statistically different from -1, which is quite interesting because many studies tend to reject the Zipf's Law suggesting that the slope is greater than -1 in absolute terms, not smaller (Nitsch, 2005). Our estimation results of this model are represented in the Figure 1 below:

стическом отношении зависимостей, известных экономической теории (Melnikova, 2012).

В научной литературе к Казахстану редко применяется правило «ранга-размера» или закона Ципфа, поскольку было обнаружено, что закон Ципфа не совсем работает на его примере. Так, параметр формы распределения Казахстана равен -0,95 (Akseki et al., 2014). В добавок к этому, проводимые в отношении Казахстана, Беларуси и России исследования приводят к результатам, имеющим значительные отклонения от закона Ципфа (Hill and Gaddy, 2003).

Математическое описание закона Ципфа заключается в следующем. Согласно Ауэрбаху (1913), Зингеру (1936) и Ципфу (1949), ранжирование городов по размеру имеет тенденцию соответствовать распределению Парето как - $R = AP^{(-\alpha)}$, где R – это ранг города, P – это население и A - постоянная. Для нашей МНК-оценки мы исполь-

Figure 1: Rank-Size Log-Log Regression for Kazakhstan

График 1: Логарифмическая регрессия правила «ранга-размера» для Казахстана (Ось X – Ln(ранг), Ось Y - Ln(население))

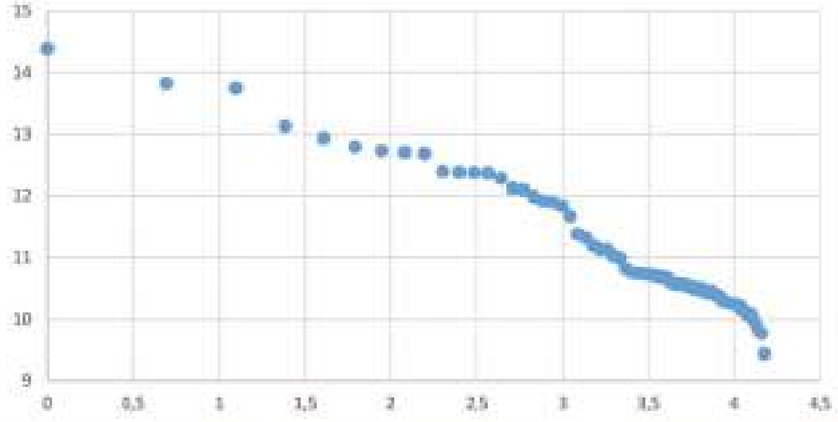

	Coefficient	Stand.dev.	t-statistics	p-value
constant	12.1511	0.2199	55.2533	<0.0001
coefficient	-0.7994	0.0195	-40.8060	<0.0001
				R^2 =0.9635

Source: Prepared by the author based on the data from www.citypopulation.de

Источник: Подготовлено автором на основе данных www.citypopulation.de

Any dynamics concerning the urban population in Kazakhstan has certain economic implications. According to the latest available data, 57.4% of the population of Kazakhstan live in urban areas, and the percentage

зуем следующую логарифмическую модель - $lnR = ln - a\ lnP$. Основываясь на последних доступных данных из базы www.citypopulation.de за 2017 год, было обнаружено, что показатель формы распределе-

of the urban population is rapidly growing. Out of 87 urban centers included in the sample, only 15 have experienced the decline in population since 2010. Moreover, larger urban areas tend to have higher population growth, rates whereas small towns usually have moderate or even negative, population growth rates. Thus, almost all 15 towns with a negative population growth have less than 50,000 inhabitants each. The growth of the urban population has deep social and economic implications since households in rural areas, in general, tend to be more prone to poverty (USAID, 2006), and welfare differences between urban and rural populations have increased over the last two decades (Shedenova and Beimisheva, 2013).

ния Парето для правила «ранга-размера» для Казахстана равен -0,7994, что довольно интересно, так как многие исследования, как правило, склонны опровергать закон Ципфа, предполагая, что показатель должен быть больше, чем -1, в абсолютном выражении, а не меньше (Nitsch, 2005). Наши результаты оценки этой модели представлены на Графике 1.

Любые изменения в динамике роста городского населения в Казахстане имеют определенные экономические последствия. Из 87 городских центров, включенных в нашу выборку, только в 15 наблюдалось снижение численности населения с 2010 года. Более того, более крупные города имеют

Figure 2: Population vs. average wage rate

График 2: Население в тыс. чел. (ось X) и средняя заработная плата в городах Казахстана в тыс. тенге (ось Y)

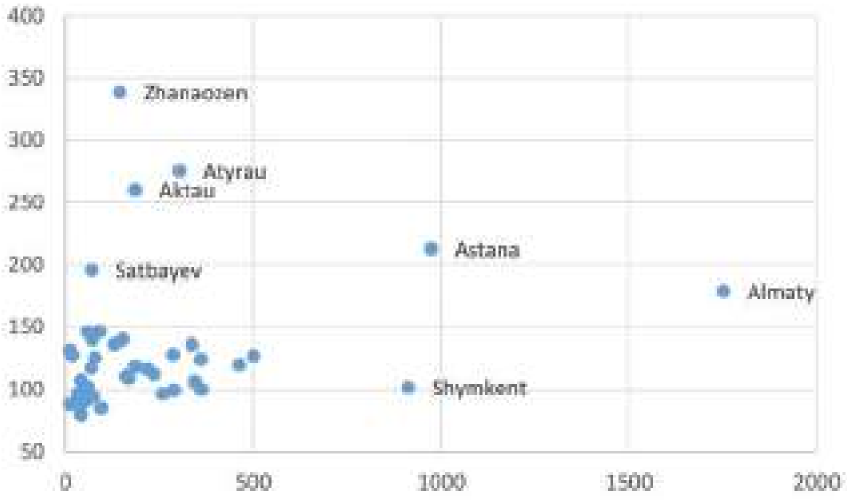

	Coeficiente	Desv. Típica	Estadístico t	valor p
constant	123.151	10.4396	11.7965	<0.0001
coefficient	0.0361832	0.0262669	1.3775	0.1762

R^2 =0.0463

Source: Prepared by the author based on data from the Committee on Statistics of Kazakhstan

Источник: подготовлен автором на основе данных Комитета по статистике Казахстана

The size of the urban center affects the average wage rate, as it can be seen from Figure 2 above. The positive relationship suggests that the larger the city the higher the average wage rate with few outlying exceptions like Zhanaozen, Atyrau, Aktau, and Satbayev, which thanks to resource rents have outstandingly high rates of average wage de-

более высокий темп относительного прироста численности населения, тогда как небольшие города обычно имеют умеренные или даже отрицательные темпы роста численности населения. Таким образом, почти во всех 15 городах с отрицательным приростом численности населения проживало менее 50000 жителей. Рост численно-

spite their relatively smaller size. On the other hand, the city of Shymkent has, relatively low average wage rate despite its large population, which can partly be explained by the oversupply of labor.

Surprisingly, the relationship between the city size and industrial output in the urban areas

сти городского населения имеет глубокие социальные и экономические последствия для домохозяйств. Так, например, было обнаружено, что домохозяйства в сельских районах в целом более подвержены нищете (USAID, 2006), а разница в благосостоянии между городским и сельским населением

Figure 3: Population vs. industrial output per capita

График 3: Население в тыс. чел. (ось X) и промышленное производство на душу населения в тыс. тенге (ось Y)

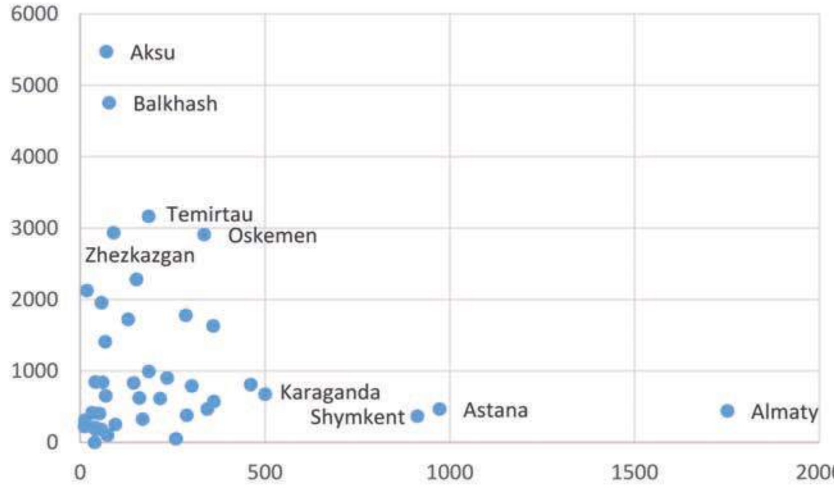

	Coeficiente	Desv. Típica	Estadístico t	valor p
constant	1259.78	240.938	5.2287	<0.0001
coefficient	−0.57267	0.606221	−0.9447	0.3507

R^2 =0.0223

Source: Prepared by the author based on data from the Committee on Statistics of Kazakhstan

Источник: подготовлен автором на основе данных Комитета по статистике Казахстана

of Kazakhstan appears to be negative, as it can be seen from Figure 3 above. That is, in the larger cities the industrial output per capita turns out to be smaller than in the smaller cities. The three largest agglomerations of Almaty, Astana, and Shymkent have lower industrial output per capita than most of the small and midsize towns. This contradicts the generally accepted rules based on the interdependence of the localization of industries and the agglomeration size described in Isard (1956), Shefer (1973) and Mills (1980). On the other hand, the towns with the population under 100, 000 and the cities like Temirtau, Oskemen, and Zhezkazgan have much higher industrial output per capita. Industries in these towns and cities are usually based on a single plant that employs a significant share of the local population and plays a crucial role in the local economy. In case of Aksu (Pavlodar region), it is the "Aksu Ferroalloy Plant", in Balkhash (Karaganda region) it is the Balkhash Mining and Smelting

OUT OF 87 URBAN CENTERS INCLUDED IN THE SAMPLE, ONLY 15 HAVE EXPERIENCED THE DECLINE IN POPULATION SINCE 2010.

ИЗ 87 ГОРОДСКИХ ЦЕНТРОВ, ВКЛЮЧЕННЫХ В ВЫБОРКУ, ТОЛЬКО В 15 НАБЛЮДАЛОСЬ СНИЖЕНИЕ ЧИСЛЕННОСТИ НАСЕЛЕНИЯ С 2010 ГОДА.

увеличилась за последние два десятилетия (Shedenova and Beimisheva, 2013).

Как видно из Графика 2, размер города влияет на размер средней заработной платы. Положительные соотношения показывают, что чем крупнее город, тем выше средний уровень заработной платы с небольшими исключениями, такими как города Жанаозен, Атырау, Актау и Сатбаев, которые благодаря ресурсной ренте имеют чрезвычайно высокий уровень средней заработной платы, несмотря на их относительно небольшое население. С другой стороны, город Шымкент имеет относительно низкий средний уровень заработной платы, несмотря на довольно высокую численность населения, что частично объясняется переизбытком рабочей силы.

Как видно из Графика 3, соотношение между размером города и промышленным производством в городах Казахстана оказываются отрица-

Figure 4: Population vs. retail trade per capita

Графике 4: Население в тыс. чел. (ось X) и объем розничной торговли на душу населения в тыс. тенге (ось Y)

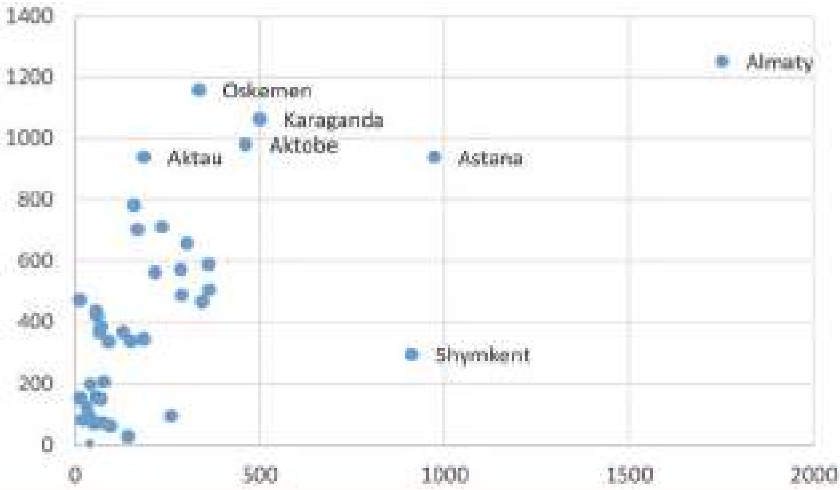

	Coeficiente	Desv. Típica	Estadístico t	valor p
constant	276.561	51.6865	5.3507	<0.0001
coefficient	0.653197	0.130048	5.0227	<0.0001

R^2 =0.3927

Source: Prepared by the author based on the data from the Committee on Statistics of Kazakhstan

Источник: подготовлен автором на основе данных Комитета по статистике Казахстана

Complex, and in Temirtau (Karaganda region) it is the Karaganda Metallurgical Plant.

Figure 4 shows a positive relationship between the population and retail trade per capita. On average, the larger the population of the urban center the higher the amount of retail trade per capita. In this regard, the largest three agglomerations differ a little bit from the rest of the cities and towns for having disproportionately lower rates of retail trade per capita compared to the rest of the urban centers. The capital city of Astana, for instance, has lower per capita retail trade than cities like Oskemen, Karagandy, and Aktobe. In the city of Shymkent, which is the third largest urban center, retail trade per capita is lower than in most of the cities and towns with a smaller population. The relationship between the population of the urban centers and retail trade per capita happens to be positive quadratic, which sounds logical.

As it follows from the analysis, the Rank-Size Rule holds for the case of Kazakhstan, and there is indeed a clear negative logarithmic relationship between the rank and the size of the cities and towns. However, the analysis shows that the Zipf's Law does not hold for Kazakhstan because the gradient in the relationship between the rank and the size of the cities in Kazakhstan is equal to −0.7994

тельными. То есть в крупных городах промышленный выпуск на душу населения оказывается меньше, чем в небольших городах. Три крупнейшие городские агломерации, а именно, Алматы, Астана и Шымкент, имеют более низкий уровень промышленного производства на душу населения, чем большинство малых и средних городов. Это противоречит общепринятым правилам, основанным на взаимозависимости локализации отраслей и размера агломерации, описанной в трудах Isard (1956), Shefer (1973) и Mills (1980). С другой стороны, города с населением менее 100000 и такие города, как Темиртау, Усть-Каменогорск и Жезказган, имеют гораздо более высокий объем промышленного производства на душу населения. Промышленное производство в этих городах обычно представлено одним очень крупном градообразующим предприятием, которое является работодателем для значительной части местного населения и играет решающую роль в местной экономике. Так, например, в Аксу (Павлодарская область) таким предприятием является «Аксуский завод ферросплавов», в Балхаше (Карагандинская область) - Балхашский горно-металлургический комбинат, а в Темиртау (Карагандинская область) - Карагандинский металлургический завод.

На Графике 4 показана положительная

www.portail.polytechnique.edu

and statistically very different from -1. This is an unusual case since although for many countries the Zipf's Law does not hold the gradient in most of the cases is larger than -1 in absolute terms. Although there is no clear linearity, the relationship between the average wage rate and the size of the city is positive, which is consistent with the generally accepted theories in Urban Economics. In this regard, cities with large shares of the extractive sector like Zhanaozen, Aktau, and Atyrau show disproportionately high average wage rates, which is a direct consequence of resource rent. The two largest agglomerations of Almaty and Astana possess high average wage rates, whereas the city of Shymkent has the disproportionately low level of the average wage rate. It is very interesting to note that the relationship between the city size and industrial output per capita in Kazakhstan is negative. Industrial production measured in per capita terms in the smaller and mid-sized cities with heavy industry such as metallurgy turns out to be far much higher than in the three major agglomerations, which are perceived as the industrial centers of the entire country. The cities with highest industrial output are the ones that are highly dependent on large plants and located close to the source of a certain natural resource. Per capita retail trade increases with the growth of the city population. However, the relationship between retail trade per capita and the city population appears to be positive non-linear suggesting that retail trade per capita grows fast up to a certain point with the growth of the city population and then slows down and stops eventually.

Kazakhstan is a country with a growing urban population. With only a few exceptions, the largest agglomerations and urban centers account for the major share of the total urban population growth, whereas in

THE POSITIVE RELATIONSHIP SUGGESTS THAT THE LARGER THE CITY THE HIGHER THE AVERAGE WAGE RATE.

ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЕ СООТНОШЕНИЯ ПОКАЗЫВАЮТ, ЧТО ЧЕМ КРУПНЕЕ ГОРОД, ТЕМ ВЫШЕ СРЕДНИЙ УРОВЕНЬ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ.

взаимосвязь между численностью населения и объемом розничной торговли. В среднем, чем больше численность жителей городского центра, тем выше объем розничной торговли на душу населения. Однако, три крупнейшие агломерации Казахстана немного отличаются от остальных городов наличием непропорционально низкого уровня розничной торговли на душу населения по сравнению с остальными городскими центрами. Например, город Астана имеет более низкий оборот розничной торговли на душу населения, чем города Усть-Каменогорск, Караганда и Актобе. Более того, в городе Шымкент, который является третьим по величине городским центром, оборот розничной торговли на душу населения ниже, чем в большинстве городов и поселков с меньшей численностью населения. Взаимозависимость между численностью населения городских центров и розничной торговлей на душу населения принимает положительное квадратичное выражение, что звучит логично.

Как следует из проведенного анализа, правило «ранг-размер» работает на примере Казахстана, и действительно существует явная отрицательная логарифмическая связь между рангами и размерами городов. Однако, анализ также показывает, что применительно к городам Казахстана закон Ципфа не действует, поскольку градиент соотношения между рангами и размерами городов равен -0,7994, что статистически сильно отличается от -1. Это необычный случай, так как в большинстве случаев для стран, для которых закон Ципфа также не действует, градиент достигает значений больше -1 в абсолютном выражении. Хотя четкая линейность и отсутствует, соотношение между средним размером заработной платы и размером города является положительным, что согласуется с

the smaller towns the population growth is not so rapid in relative terms. Thus, the current pattern leads to a much faster relative growth of the few largest agglomerations relative to the rest of the urban centers. The importance of research on urban economics for Kazakhstan stems from several facts. First of all, geographically Kazakhstan has a small population and low population density, which makes it difficult for industries to benefit from economies of scale. The largest three agglomerations combined account for only about one-fifth of the total population and they are located quite far from each other. Another factor is that Kazakhstan is a developing and rapidly urbanizing country where people from rural (Shedenova and Beimisheva, 2013) areas move to the major agglomerations, which also implies serious challenges. Therefore, it needs sound and correct urban economic policies in order to benefit from these processes. ■

общепринятыми теориями в экономике городов. Однако, города с высокой концентрацией предприятий добывающего сектора, такие как Жанаозен, Актау и Атырау, демонстрируют непропорционально высокие средние размеры заработной платы, что является прямым следствием получения дохода от ресурсной ренты. В свою очередь, две крупнейшие агломерации Алматы и Астана характеризуются высоким уровнем средней заработной платы, тогда как город Шымкент имеет непропорционально низкий уровень средней заработной платы. Очень интересно отметить, что соотношение между размером города и промышленным производством на душу населения в Казахстане отрицательно. Промышленное производство на душу населения в небольших и средних городах с тяжелой промышленностью, например, в металлургии, намного выше, чем в трех крупных агломерациях, которые воспринимаются как промышленные центры всей страны. Самый высокий уровень промышленного производства отмечается в городах, расположенных вблизи источника определенного природного ресурса, добыча которого производится крупным промышленным предприятием. При этом оборот розничной торговли на душу населения в Казахстане увеличивается с ростом численности населения города. Однако, взаимосвязь между розничной торговлей на душу населения и численностью город-

IN LARGER CITIES, THE INDUSTRIAL OUTPUT PER CAPITA TURNS OUT TO BE SMALLER THAN IN SMALLER CITIES.

ского населения представляется положительной нелинейной, т.е. объем розничной торговли на душу населения быстро растет до определенного уровня параллельно с ростом численности населения города, а затем начинает замедляться и, в конечном итоге, прекращается.

Казахстан - страна с растущим городским населением, где, за немногими исключениями, крупнейшие агломерации и городские центры являются основной движущей силой прироста городского населения, тогда как в небольших городах рост численности населения не столь значителен в относительном выражении. Таким образом, имеющийся разрыв приводит к значительно более быстрому росту численности населения в нескольких крупнейших агломерациях по сравнению с остальными городскими центрами. Важность исследований по экономике городов для Казахстана связана с несколькими фактами. Во-первых, география Казахстана такова, что небольшое население распределенное по всей территории и, как следствие этого, относительно небольшой размер городов и очень низкий эффект концентрации не позволяют добиваться экономии за счет эффекта масштаба. Три самые крупные агломерации составляют лишь одну пятую часть от общей численности населения, и они расположены довольно далеко друг от друга. Другим фактором является то, что Казахстан является развивающейся и быстро урбанизирующейся страной, где люди из сельских районов (Шеденова и Беймишева, 2013) переезжают в крупные агломерации, что порождает целый ряд серьезных проблем. Поэтому, для того, чтобы извлечь выгоду из обозначенных процессов, нужна надежная и правильная экономическая политика в городах. ■

В КРУПНЫХ ГОРОДАХ КАЗАХСТАНА ПРОМЫШЛЕННЫЙ ВЫПУСК НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ ОКАЗЫВАЕТСЯ МЕНЬШЕ, ЧЕМ В НЕБОЛЬШИХ ГОРОДАХ.

www.static.straitstimes.com.sg

References:/ Источники:

1. Akseki, U., Gök, B., and Deliktaş, E., (2014): "Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde Kent Nüfus Büyüklüklerinin Dağılımı: ZİPF Kanunu", Ege Akademic Review, Vol. 4, No. 2, pp. 295-303.
2. Auerbach, F., (1913): "Das Gesetz der Bevolkerungskonzentration", Petermanns Geographische Mitteilungen, Vol. 59, pp. 74–76.
3. Brakman, S., Garretsen, H., Van Marrevijk, C. and van den Berg, M., (1999): "The return of Zipf: towards a further understanding of the rank-size distribution", Journal of Regional Science, Vol. 39, No. 1, pp. 183-213.
4. Hill, F. and Gaddy, C.G., (2003): "The Siberian Curse: How Communist Planners Left Russia out of the Cold", Published by Brookings Institution Press, ISBN 13: 9780815736455
5. Isard, W. (1953): "Location and Space Economy", Cambridge, Mass.: MIT Press.
6. Melnikova, L.V., (2012): "Geographic Nondeterminism, Spatial Misallocation, and Zipf's Law", Problems of Economic Transition, Vol. 55, No. 3, pp. 43–51.
7. Mills, E.S., (1980): Urban Economics, second edition. Chicago: Scott Foresman and Co.
8. Nitsch, V., (2005): "Zipf zipped", Journal of Urban Economics, Vol. 57, No. 1, pp. 86–100.
9. Shedenova, N. and Beimisheva, A., (2013): "Social and Economic Status of Urban and Rural Households in Kazakhstan", Procedia - Social and Behavioral Sciences, No. 82, pp. 585 – 591.
10. Shefer, D. (1973): "Localization Economies in SMSAs: A Production Function Analysis", Journal of Regional Science, Vol. 13, No. 1. pp. 55-54.
11. Singer, H. W., (1936): "The "Courbe des populations": a parallel to Pareto's law", Economic Journal, Vol. 46, pp. 254–263.
12. USAID, (2006): "Kazakhstan Regional Disparities Economic Performance by Oblast". No. PCE-I-00-00-00013-00, Task Order 004, the Country Analytical Support (CAS) Project, 2004-2006. Retrieved from http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pnadg258.pdf on Dec 26, 2017.
13. Zipf, George K., (1949): Human Behavior and the Principle of Least Effort. Cambridge, MA: Addison-Wesley. Le Maitre,A lexandreB . La metropolite'eo, u de l'e'tablissement des villes apitals, de leur utilite' passive & active, de l'union de leurs parties & de leur anatomie, de leur commerce. [Publisher: Amsterdam, Ches B. Boekhold, Pour J. Van Grop, 1682]: Editions d'histoire sociale. Paris: 1973, Vol. 17, p. 192.

NEW U.S. NATIONAL SECURITY STRATEGY AND CENTRAL ASIA

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK
EURASIAN RESEARCH INSTITUTE, JUNIOR RESEARCH FELLOW
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ, МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

НОВАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ СТРАТЕГИЯ БЕЗОПАСНОСТИ США И ЦЕНТРАЛЬНАЯ АЗИЯ

On December 18, 2017, U.S. President Donald Trump presented in detail his administration's National Security Strategy (NSS). The document that each president has to produce gives the U.S. Congress a guide of the main foreign policy priorities of the administration in charge. Apart from the U.S. Congress, Trump's NSS was of particular interest for traditional U.S. allies, as well as geopolitical rivals, China and Russia, given his "America first" isolationist rhetoric. Trump's approach towards the world affairs that he had advocated while running for office, including the U.S. commitment to NATO, raised serious concerns among the alliance member states and was viewed by Moscow and Beijing as an opportunity to fill a potential global leadership vacuum. Therefore, the NSS was expected to clarify the definition of the "America first" doctrine and how it would be translated into actions. In the released strategic plan, "America first" acquired a new meaning that rejects isolationism and declares the importance of the U.S. engagement abroad as a necessary condition for enhancing peace and prosperity at home. In this regard, it is seen as a document that is more in harmony with the traditional foundations and principles of the U.S. foreign policy priorities than one might expect. When it comes to the Central Asian states, the NSS presents only a vague picture of U.S. interests towards them while tying its approach to the region to the situation in South Asia, especially in Afghanistan. This reflects the fact that at present the post-Soviet Central Asia is not a priority area

Новая стратегия национальной безопасности (СНБ) США была обнародована президентом Дональдом Трампом 18 декабря 2017 года. Документ, который готовит каждый президент США, является своего рода путеводителем для Конгресса, дающий ему представление об основных направлениях внешней политики находящейся во власти на данный момент администрации. Помимо Конгресса США, СНБ Трампа вызывала особый интерес как у традиционных союзников, так и у геополитических оппонентов США Китая и России. Изоляционистский внешнеполитический лозунг Трампа «Америка превыше всего», который он отстаивал во время своей избирательной компании, вызвал серьезную обеспокоенность государств-членов Североатлантического альянса (НАТО) касательно приверженности США организации, а также был воспринят в Москве и Пекине как открывающееся окно возможностей для заполнения потенциального вакуума лидерства в мире. Как следствие, СНБ должна была придать некую определенность доктрине «Америка превыше всего» и очертить контуры того, как она будет воплощаться в жизнь. В опубликованном же стратегическом плане эта доктрина приобрела совершенно иное значение, в котором отвергается изоляционизм и говорится о важности участия США в международных отношениях как о важном условии укрепления мира и процветания внутри страны. В этой связи документ рассматривается во многом как продолжение уже тради-

for the United States. However, given that the United States remains committed to Afghanistan while the dynamics of its relations with Pakistan is changing, there is a possibility that the Central Asian states might return back into the spotlight.

The strategy document is divided into four key pillars: protecting the homeland, promoting American prosperity, preserving "peace through strength" and advancing the U.S. influence in a competitive world. The first two pillars of the document are based on the assumption that the U.S. strength abroad fundamentally rests upon prosperity at home. In these parts of the document, it is argued that breaking down trade barriers and promoting a free market system around the globe will contribute to prosperity at home, thus allowing the United States to maintain its military might in meeting the security challenges ranging from jihadist terrorism, cyberattacks, illegal immigration to the "rogue regimes" of North Korea and Iran.

The next two pillars are based on the ground that the United States sees itself as a positive global force "that can help set the conditions for peace and prosperity" but revisionist powers – China and Russia – challenge "American influence" and "want to shape a world antithetical to U.S. values and interests". These two sections therefore present a plan of how the United States shall deal with competition from Moscow and Beijing to maintain the global balance of power "in favor of the United States and its allies". In doing so, the NSS asserts the need to ensure that the United States "must retain overmatch – the combination of capabilities in sufficient scale", and such military power should be fully integrated "with our allies" since "they magnify U.S. power and extend U.S. influence".

In essence, the NSS does not differ much from the strategies presented by the previous administrations and

IN THE RELEASED STRATEGIC PLAN, "AMERICA FIRST" ACQUIRED A NEW MEANING THAT REJECTS ISOLATIONISM AND DECLARES THE IMPORTANCE OF THE U.S. ENGAGEMENT ABROAD AS A NECESSARY CONDITION FOR ENHANCING PEACE AND PROSPERITY AT HOME.

В ОПУБЛИКОВАННОМ СТРАТЕГИЧЕСКОМ ПЛАНЕ ЭТА ДОКТРИНА ПРИОБРЕЛА СОВЕРШЕННО ИНОЕ ЗНАЧЕНИЕ, В КОТОРОМ ОТВЕРГАЕТСЯ ИЗОЛЯЦИОНИЗМ И ГОВОРИТСЯ О ВАЖНОСТИ УЧАСТИЯ США В МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЯХ КАК О ВАЖНОМ УСЛОВИИ УКРЕПЛЕНИЯ МИРА И ПРОЦВЕТАНИЯ ВНУТРИ СТРАНЫ.

ционных принципов и приоритетов внешней политики США, причем в большей степени, чем можно было бы ожидать от действующей администрации. Что касается государств Центральной Азии, то СНБ представляет лишь туманную картину интересов США по отношению к региону, так как во многом увязывает подход к центральноазиатским странам с ситуацией в Южной Азии, особенно в Афганистане. В целом, это является отображением действительности, в котором постсоветская Центральная Азия не считается для США приоритетным регионом. Тем не менее, учитывая, что США остаются приверженными разрешению ситуации в Афганистане, а в их взаимоотношениях с Пакистаном наблюдается некоторая неопределенность, существует вероятность того, что центральноазиатские государства смогут вернуть себе внимание со стороны Вашингтона.

Стратегический план разделен на четыре основные направления или столпа: защита родины, содействие процветанию Америки, сохранение «мира через силу» и продвижение влияния США в конкурентном мире. Первые два направления документа основаны на том предположении, что сила США за рубежом основывается на внутреннем благополучии. Как утверждается в этих двух частях документа, продвижение принципов свободной торговли и рыночной экономики во всем мире являются факторами, способствующими процветанию внутри страны, что в конечном итоге позволяет США поддерживать свою военную мощь в решении проблем безопасности, начиная от терроризма джихаддистского толка, кибератак, нелегальной иммиграции до борьбы с «режимами-изгоями» в Северной Корее и Иране.

Следующие два направления основаны на утверждении, что США являются позитивной силой в мире,

is most notably remarkable for giving Trump's "America first" doctrine more shape. It appears to signal that the United States will remain committed to its key allies and to Article 5 of the NATO Charter. This is expected to reassure the European leaders who were concerned of President Trump's previous statements about the obsoleteness of NATO. The NSS that takes hard line on Russia and China was unsurprisingly criticized by both states as a demonstration of a "Cold War mentality" and the U.S. "unwillingness to give up the idea of a unipolar world" (Aljazeera, 2017). Some foreign policy observers also attacked the document on falling rather short in outlining the details of how these policies will be enacted in the real life. Nevertheless, the NSS as a document that would drive the policy making process in Washington for the next couple of years still deserves a careful consideration.

In this regard, it is interesting to consider the final section of the document where the administration's policies towards different regions,

«которая создает условия для безопасности и процветания» во всем мире, однако ревизионистские державы – Китай и Россия – бросают вызов «американскому влиянию» и «ставят целью сформировать мировой порядок, противоречащий ценностям и интересам США». Поэтому в этих двух «столпах» представлен план того, как США будут бороться с конкуренцией со стороны Москвы и Пекина для поддержания глобального баланса сил «в пользу Соединенных Штатов и их союзников». С этой целью, утверждает документ, США «должны сохранять превосходство – сочетание возможностей в достаточном количестве для предотвращения успеха противника», и такая военная мощь должна быть полностью интегрирована «с нашими союзниками», поскольку «они увеличивают силу США и расширяют влияние США».

По сути, СНБ не сильно отличается от предыдущих стратегий и примечательна, в первую очередь, тем, что придает доктрине Трампа «Америка прежде всего» боль-

including Central Asia, are outlined. At the first glance, the section of "South and Central Asia" appears to contain nothing much neither on the region nor on individual Central Asian states. The region is predominantly viewed in the context of Afghanistan and U.S. efforts to stabilize the country. According to the document, the main interests of the United States in the region are fighting cross-border terrorism and preventing the regional nations from becoming "jihadist safe heavens".

As noted above, this in general reflects the fact that today the Central Asian countries are of peripheral interest to the United States. Previously, the U.S. engagement with them surged when there was a need to secure the legacy of Soviet weapons of mass destruction programs in the early 1990s and after the dramatic events of September 11, 2001, when the large-scale U.S. military campaign in Afghanistan required an access to the regional military facilities (Rumer et al., 2016). However, since the end of the U.S. combat operations in Afghanistan in 2014 and with the emergence of a number of crises around the world, such as those in Syria, Iraq, Yemen, and Ukraine, the U.S. interest towards Central Asia has diminished. In this regard, the fact that the region does not appear much in the NSS should not come as a surprise.

On the other hand, this might change as a result of the implementation of Trump's new strategy towards Afghanistan unveiled in August 2017 that, among other things, envisages an increased pressure on Pakistan to force it to adequately clamp down on terrorist groups that operate from within its borders. Following the announcement of this strategy, the U.S. State Department declared on January 8, 2018 that it would suspend $1 billion in security assistance and $255 million of foreign military financing to Pakistan unless the country "demonstrates its willingness to aggressively confront the Afghan Taliban, the Haqqani network

WHEN IT COMES TO THE CENTRAL ASIAN STATES, THE NSS PRESENTS ONLY A VAGUE PICTURE OF U.S. INTERESTS TOWARDS THEM WHILE TYING ITS APPROACH TO THE REGION TO THE SITUATION IN SOUTH ASIA, ESPECIALLY IN AFGHANISTAN.

ЧТО КАСАЕТСЯ ГОСУДАРСТВ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ, ТО СНБ ПРЕДСТАВЛЯЕТ ЛИШЬ ТУМАННУЮ КАРТИНУ ИНТЕРЕСОВ США ПО ОТНОШЕНИЮ К РЕГИОНУ, ТАК КАК ВО МНОГОМ УВЯЗЫВАЕТ ПОДХОД К ЦЕНТРАЛЬНОАЗИАТСКИМ СТРАНАМ С СИТУАЦИЕЙ В ЮЖНОЙ АЗИИ, ОСОБЕННО В АФГАНИСТАНЕ.

ше стройности. Она, судя по всему, сигнализирует, что США останутся приверженными своим ключевым союзникам и статье 5 Устава НАТО. Вследствие этого ожидается, что документ должен подбодрить европейских лидеров, которые были обеспокоены предыдущими заявлениями президента Трампа, назвавшим НАТО «устаревшей организацией». Жесткая позиция СНБ в отношении России и Китая была ожидаемо подвергнута критике со стороны обоих государств как демонстрация «менталитета холодной войны» и «нежелания США отказаться от идеи однополярного мира» (Aljazeera, 2017). Некоторые эксперты по внешней политике также скептически отнеслись к документу в связи с отсутствием в нём подробного плана того, как эти принципы будут воплощены в жизнь. Тем не менее, учитывая, что СНБ ляжет в основу принятия решений в Вашингтоне по вопросам внешней политики США в течение следующих нескольких лет, документ заслуживает тщательного рассмотрения.

В этой связи интересно рассмотреть заключительный раздел документа, в котором излагается политика администрации в отношении различных регионов мира, включая Центральную Азию. На первый взгляд кажется, что раздел «Южная и Центральная Азия» не содержит ничего конкретного ни по отношению к региону, ни касательно отдельно взятых центральноазиатских государств. Регион преимущественно рассматривается в контексте усилий США по стабилизации ситуации в Афганистане. Согласно документу, основные интересы США в регионе сосредоточены на борьбе с трансграничным терроризмом и препятствовании возможности превращения стран региона в «тихую гавань для террористов».

Как отмечалось выше, это в целом отражает тот факт, что сегодня цен-

and other terrorist and militant groups" (CNN, 2018). Although no reaction has followed from the authorities in Islamabad regarding the suspension, there is a possibility that Pakistan, in the worst case scenario, may respond by shutting down the presumably safest and cheapest ground and air routes passing through its territory to supply the U.S. troops in Afghanistan (Miller, 2018). It is worth mentioning that back in 2011 Pakistan blocked the U.S. and NATO troop supply routes for several months as a result of the NATO attack that had accidently killed more than two dozen Pakistani soldiers.

These concerns may lead Washington to more seriously examine the possibility of finding alternative routes, including through the Central Asian countries. As Paul Stronski, former director for Russia and Central Asia at the U.S. National Security Council, puts it, "Central Asia is the back-door shipping channel to Afghanistan" and "When we have problems with Pakistan, we need other supply routes. So a country like Kazakhstan becomes much more important strategically" (CNBC, 2018). During the visit of President of Kazakhstan Nazarbayev to Washington on January 16, 2018, President Trump hosted the Kazakh leader at the White House where they agreed to conclude agreements that would enhance cooperation in "logistical routes in support of regional security" (White House, 2018). At the same time, Kazakhstani media reported that the draft law envisaging the transit of commercial railway cargo related to the U.S. campaign in Afghanistan through the territory of Kazakhstan, using the Aktau and Kuryk sea ports located in the Caspian Sea, was under consideration in the Parliament of Kazakhstan (Kazinform, 2018). In this regard, if the U.S. pressure on Pakistan escalates to the point where Islamabad cuts the transit through its territory, the U.S. engagement with the Central Asian states, in particular with the key transit ones, may increase. In particular, the realization of the U.S. New Silk Road initiative, which has so far suffered from Washington's lack of resources and commitment, might gain a new impetus. In fact, the supply lines through Central Asia, also known as the Northern Distribution Network, that operated from 2009 until 2015 had given the way for Obama administration's decision to launch this initative to build economic linkages con-

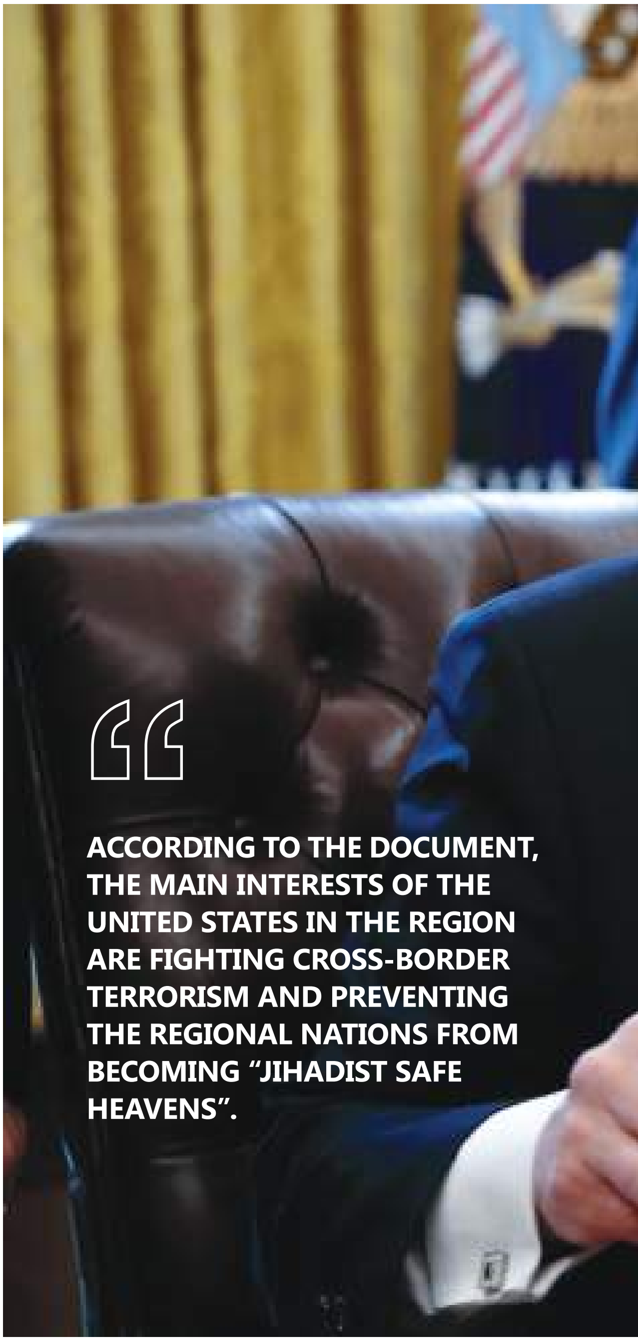

ACCORDING TO THE DOCUMENT, THE MAIN INTERESTS OF THE UNITED STATES IN THE REGION ARE FIGHTING CROSS-BORDER TERRORISM AND PREVENTING THE REGIONAL NATIONS FROM BECOMING "JIHADIST SAFE HEAVENS".

тральноазиатские страны представляют лишь второстепенный интерес для США. История взаимодействия США со странами региона пережила определенный всплеск в начале 1990-х годов, когда возникла необходимость решения проблем, связанных с советским наследием программ по созданию оружия массового уничтожения, а также после трагических событий 11 сентября 2001 года, когда потребовался доступ к

www.businessinsider.com

necting Central Asia to South Asia (Stronski, 2017).

Previously, some regional foreign policy experts were alarmed by Trump's election rhetoric calling for an end to the war in Afghanistan. They feared that the Central Asian states might no longer be able to sustain the diplomatic strategy of balancing between the West, Russia and China. Although the United States

региональным военным объектам в связи с началом широкомасштабной военной кампании в Афганистане (Rumer et al., 2016). Однако с момента окончания активной фазы военной операции США в Афганистане в 2014 году и с возникновением ряда кризисов по всему миру, таких как Сирия, Ирак, Йемен и Украина, интерес США к Центральной Азии заметно уменьшился. В этой связи тот факт, что в документе региону не было

is geographically distant from Central Asia, for the countries of the region, it is still a desirable player counterbalancing the influence of Moscow and Beijing.

To sum up, similar to other strategy documents presented by the previous U.S. administrations, the NSS put forward by President Trump is mainly an outline of foreign and security policy ideals that would be pursued by the United States. However, in an increasingly complex and unpredictable world this kind of grand strategy is unlikely to play an ultimate role in the decision making process of the U.S. administration. Therefore, though Central Asia earned little consideration in the document, the reality on the ground might change this upside down.

THOUGH CENTRAL ASIA EARNED LITTLE CONSIDERATION IN THE DOCUMENT, THE REALITY ON THE GROUND MIGHT CHANGE THIS UPSIDE DOWN.

уделено большого внимания, не должен никого удивлять.

С другой стороны, ситуация может кардинально измениться в результате реализации новой стратегии Трампа в отношении Афганистана, которая была обнародована в августе 2017 года и, среди прочего, предусматривает усиление давления на Пакистан с целью добиться от Исламабада принятия всех необходимых мер для надлежащей борьбы с террористическими группами, действующими на территории страны. После объявления данной стратегии Государственный департамент США 8 января 2018 года объявил о том, что помощь в области безопасности в размере $1 млрд. и средства в рамках программы оказания финансовой военной помощи зарубежным

государствам в размере $255 млн., предназначенные для Пакистана, будут заморожены до тех пор, пока страна «не продемонстрирует свою готовность активно противостоять афганским талибам, сети Хаккани и другим террористическим и военным группировкам» (CNN, 2018). Несмотря на отсутствие реакции со стороны властей в Исламабаде относительно приостановления помощи, существует вероятность того, что при наихудшем варианте развития событий Пакистан в ответ может закрыть предположительно самые безопасные и низкозатратные наземные и воздушные маршруты снабжения войск США в Афганистане, проходящие через его территорию (Miller, 2018). Стоит отметить, что еще в 2011 году Пакистан блокировал на несколько месяцев маршруты снабжения коалиционных войск США и НАТО в связи с атакой НАТО, в результате которой были убиты более двух десятков пакистанских солдат.

ХОТЬ И ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ НЕ БЫЛО УДЕЛЕНО В ДОКУМЕНТЕ БОЛЬШОГО ВНИМАНИЯ, РЕАЛЬНО СКЛАДЫВАЮЩАЯСЯ ОБСТАНОВКА В МИРЕ МОЖЕТ ПЕРЕВЕРНУТЬ ВСЕ С НОГ НА ГОЛОВУ.

Учитывая это, Вашингтон может начать более серьезно рассматривать возможность поиска альтернативных маршрутов, в том числе через страны Центральной Азии. По словам бывшего директора по России и Центральной Азии Совета национальной безопасности США Пола Стронского, «Центральная Азия является черным входом в Афганистан» и «когда у нас есть проблемы с Пакистаном, нам нужны другие маршруты поставок. Поэтому отношения с такой страной, как Казахстан, становятся гораздо более важными» (CNBC, 2018). В ходе

www.rusi.org

визита президента Казахстана Назарбаева в Вашингтон 16 января 2018 года в Белом доме прошла встреча президента Трампа с казахстанским лидером, на которой они договорились среди прочего заключить соглашения, которые усилят сотрудничество в «логистических маршрутах с целью поддержки региональной безопасности» (White House, 2018). В это же время казахстанские СМИ сообщили, что законопроект, предусматривающий транзит коммерческих железнодорожных грузов через территорию Казахстана с использованием расположенных на Каспийском море морских портов Актау и Курык для содействия военной кампании США в Афганистане, находится на рассмотрении в Парламенте Казахстана (Казинформ, 2018). В этой связи, если давление США на Пакистан обострится до такой степени, что Исламабад заблокирует транзит через свою территорию, это приведет к интенсификации взаимодействия США с центральноазиатскими государствами, особенно с теми из них, которые являются ключевыми транзитными странами. В результате можно ожидать, что реализация американской инициативыНового Шелкового пути, которая до сих пор остро нуждалась в ресурсах и поддержке Вашингтона, может получить новый импульс. В действительности линия снабжения через территорию Центральной Азии, также известная как Северная распределительная сеть, которая эксплуатировалась в период с 2009 по 2015 годы, была ключевым в принятии решения администрацией Обамы по запуску этого проекта, рассчитанного на создание экономических связей, соединяющих Центральную Азию с Южной (Stronski, 2017).

Ранее отдельные местные эксперты были встревожены предвыборной риторикой Трампа, призывавшего к прекращению военной компании в Афганистане. Они опасались, что центральноазиатские государства больше не смогут поддерживать дипломатическую стратегию балансирования между Западом, Россией и Китаем. Хоть США и отдалены географически от Центральной Азии, тем не менее, для стран региона Вашингтон является желательным игроком, уравновешивающим чрезмерное доминирование Москвы и Пекина.

Подводя итог, следует отметить, что аналогично другим стратегическим документам, представленным предыдущими администрациями США, СНБ, подготовленная администрацией Трампа, является по сути обобщенным изложением идеалов во внешней политике и безопасности, которыми будут руководствоваться США. Однако во все более сложном и непредсказуемом мире эта «масштабная стратегия» вряд ли сыграет решающую роль в процессе принятия решений в администрации США. Поэтому, хоть и Центральной Азии не было уделено в документе большого внимания, реально складывающаяся обстановка в мире может перевернуть все с ног на голову.

References:/ Источники:

1. Al Jazeera. (2017). China and Russia slam new US national security strategy. Retrieved from http://www.aljazeera.com/news/2017/12/china-russia-slam-national-security-strategy-171219195116748.html. Accessed on 11.01.2018.

2. E. Rumer, R. Sokolsky and P. Stronski. (2016). U.S. Policy Toward Central Asia 3.0. Carnegie Endowment for International Peace. Retrieved from http://carnegieendowment.org/2016/01/25/u.s.-policy-toward-central-asia-3.0-pub-62556. Accessed on 09.01.2018.

3. CNN. (2018). US suspends security assistance to Pakistan. Retrieved from http://edition.cnn.com/2018/01/04/politics/us-suspends-security-assistance-to pakistan/index.html. Accessed on 18.01.2018.

4. L. Miller (2018). The United States and Pakistan: Best Frenemies Forever? The National Interest. Retrieved from www.nationalinterest.org/feature/the-united-states-pakistan-best-frenemies-forever-24068. Accessed on 18.01.2018.

5. CNBC. (2018). Kazakhstan is a 'kleptocracy' ruled by an autocrat. It's also an increasingly important strategic ally. Retrieved from https://www.cnbc.com/2018/01/16/kazakhstan-is-a-kleptocracy-ruled-by-an-autocrat-its-also-an-increasingly-important-strategic-ally.html. Accessed on 26.01.2018.

6. White House. (2018). United States and Kazakhstan: An Enhanced Strategic Partnership for the 21st Century. Retrieved from www.whitehouse.gov/briefings-statements/united-states-kazakhstan-enhanced-strategic-partnership-21st-century/. Accessed on 26.01.2018.

7. Kazinform. (2018). ShA mozhet otpravlyat spetsgruz v Afganistan cherez porty Aktau i Kuryk. Retrieved from http://www.inform.kz/ru/article/3124679. Accessed on 24.01.2018.

8. P. Stronski (2017). Uncertain Continuity: Central Asia and the Trump Administration. Central Asia Program, Paper No: 188. Retrieved from: https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://centralasiaprogram.org/wpcontent/ uploads/2017/08/CAP-Papers-188-July-2017-Paul-Stronski.pdf. Accessed on 26.01.2018.

ÖZBEKİSTAN-ÇİN İLİŞKİLERİNDEKİ SON GELİŞMELER

OMİRBEK HANAYİ

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ, ARAŞTIRMACI

ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ, ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕР

ӨЗБЕКСТАН-ҚЫТАЙ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТАРЫНДАҒЫ СОҢҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

7 Eylül 2016 tarihinde Özbekistan'ın geçici Devlet Başkanı olan ve 4 Aralık 2016 tarihinde ise resmi olarak Devlet Başkanı seçilen Şavkat Mirziyoyev, göreve geldikten sonra ülkenin 2017-2021 yıllarına yönelik kalkınma stratejisini belirleyerek siyasal, sosyal, ekonomik ve diplomatik alanlardaki reformları hızlandırmaktadır. Son bir yıl içerisinde Özbekistan'da finans ve ekonomi sektörünün serbestleştirilmesi, dış ticaretin önündeki engel ve kısıtlamaların kaldırılması, döviz politikasının liberalleştirilmeye başlanması ve yatırım koşullarının esnekleştirilmesi, ülke ekonomisini olumlu yönde etkileyerek yabancı yatırımların artmasını sağlamıştır. Dolayısıyla ülkenin ekonomik kalkınması ve sosyal gelişimi için geniş kapsamlı reformları uygulamaya başlayan Taşkent yönetimi, daha açık ve aktif bir dış politika yürütmeye çalışmaktadır. Özellikle Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Türkmenistan gibi Orta Asya ülkeleriyle ilişkileri güçlendirmeye yönelik somut adımlar atan Özbekistan, aynı zamanda Türkiye, Rusya, Çin ve Güney Kore ile ikili ilişkilerini de geliştirme çabasındadır.

Bu bağlamda Özbekistan-Çin ilişkilerindeki son bir yıl içerisinde yaşanan gelişmeler dikkat çekicidir. Şanghay İşbirliği Örgütü'nün (ŞİÖ) üyeleri olan Özbekistan ve Çin arasındaki ikili ilişkiler karşılıklı güven ve işbirliği düzeyinde gelişmektedir. Çin Özbekistan'ın ikinci büyük ticaret ortağı ve en büyük yatırım aktaran ülke konumunda iken, Özbekistan ise Çin'in Orta Asya'daki önemli işbirliği

2016 жылы 7 қыркүйекте Өзбекстанның уақытша президенті болып, 2016 жылы 4 желтоқсанда ресми түрде сайланған Шавкат Мирзиеев билікке келгеннен кейін Өзбекстанның 2017-2021 жылдарға арналған даму стратегиясын белгілеп саяси, әлеуметтік, экономикалық және дипломатиялық салалардағы реформаларды жеделдете түсті. Соңғы бір жылда Өзбекстанның қаржы және экономика секторын ырықтандыруы, сыртқы саудадағы кедергілер мен шектеулерді жоюы, валюталық саясатты оңтайландыра бастауы және инвестициялық жағдайларды реттеуі ел экономикасына оң әсерін тигізіп, шетелдік инвестициялардың артуына түрткі болды. Елдің экономикалық және әлеуметтік дамуы үшін кешенді реформаларды жүзеге асыра бастаған Өзбек билігі, ашық-жарқын және белсенді сыртқы саясат жүргізуге де құлшынуда. Атап айтқанда, Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан және Түрікменстан сияқты Орталық Азия елдерімен қарым-қатынастарын нығайту жолында нақты қадамдар жасаған Өзбекстан, сонымен қатар Түркия, Ресей, Қытай және Оңтүстік Кореямен екіжақты қарым-қатынастарды дамытуға да күш салуда.

Бұл тұрғыда соңғы бір жылда Өзбекстан-Қытай қарым-қатынастарында елеулі өзгерістер болды. Шанхай ынтымақтастық ұйымына (ШЫҰ) мүше болып табылатын Өзбекстан мен Қытай арасындағы екіжақты қарым-қатынастар өзара сенім мен ынтымақтастық деңгейінде дамып келеді. Қытай

ortaklarından birisidir. Bu açıdan bakıldığında iki ülkenin de birbiriyle ikili ve çok taraflı ilişkilerine büyük önem gösterdiğini görmekteyiz. Özellikle, Özbekistan'ın ilk Devlet Başkanı İslam Kerimov'un ölümünden sonraki geçiş sürecini Pekin yönetiminin önemle takip etti-

- Өзбекстанның екінші ірі сауда әріптесі және ең көп инвестиция салған ел болса, Өзбекстан - Қытайдың Орталық Азиядағы маңызды әріптестерінің бірі. Осы тұрғыдан алғанда, екі елдің де бір-бірімен екіжақты және көпжақты қарым-қатынастарына ұл-

"ÇİN ÖZBEKİSTAN'IN İKİNCİ BÜYÜK TİCARET ORTAĞI VE EN BÜYÜK YATIRIM AKTARAN ÜLKE KONUMUNDA İKEN, ÖZBEKİSTAN İSE ÇİN'İN ORTA ASYA'DAKİ ÖNEMLİ İŞBİRLİĞİ ORTAKLARINDAN BİRİSİDİR.

ҚЫТАЙ - ӨЗБЕКСТАННЫҢ ЕКІНШІ ІРІ САУДА ӘРІПТЕСІ ЖӘНЕ ЕҢ КӨП ИНВЕСТИЦИЯ САЛҒАН ЕЛ БОЛСА, ӨЗБЕКСТАН - ҚЫТАЙДЫҢ ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ МАҢЫЗДЫ ӘРІПТЕСТЕРІНІҢ БІРІ."

ği söylenebilir. Örneğin, Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hua Chunying, 2 Eylül 2016 tarihinde Pekin'de düzenlediği olağan basın toplantısında, Kerimov'un vefatı dolayısıyla Özbek halkına baş sağlığı dileğinde bulunmuştur. [1] 2-3 Eylül 2016 tarihlerinde Çin Devlet Başkanı

кен мән беретінін көруге болады. Әсіресе Өзбекстанның тұңғыш Президенті Ислам Каримовтің өлімінен кейінгі өтпелі кезеңге Қытай билігінің ерекше назар аударғанын атап өткен жөн. Мысалы, Қытай Сыртқы істер министрлігінің ресми өкілі Хуа Чунинь 2016 жылы 2 қыркүйекте Пекинде өткен баспасөз мәслихатында Каримовтің қазасына байланысты Өзбек халқына көңіл айтты. [1] 2016 жылы 2-3 қыркүйек аралығында Қытай премьер-министрінің бірінші орынбасары Чжан Гаули Қытай төрағасы Си Цзиньпиннің арнайы өкілі ретінде Кәрімовті жерлеу рәсіміне қатысу үшін Өзбекстанға сапарлай барып, Мирзиеевпен және Өзбекстан премьер-министрінің бірінші орынбасары Рустам Азимовпен кездесті. [2] 2016 жылы 3 қыркүйекте Си мен Қытай премьер-министрі Ли Кэцян Каримовтің қазасына байланысты Өзбекстан үкіметі мен халқына көңіл айту жеделхатын жолдады. [3] Ал 2016 жылы 4 қыркүйекте Ли Пекиндегі Өзбекстан елшілігіне барып, Керімовтің қайтыс болуына байланысты көңіл айтты. Өзбекстанның Пекиндегі елшісі Данияр Құрбановпен кездесу барысында Ли, Қытайдың Өзбекстанмен арадағы кешенді стратегиялық әріптестік қарым-қатынастардың үздіксіз дамуын жалғастыруға дайын екенін атап өтті. [4] Өзбекстанда 25 жыл билікте болған Каримов қайтыс болғаннан кейін билікке кімнің келетіні де Қытай баспасөзінде ең көп талқыланған тақырыптардың бірі болды. Мысалы, 2016 жылы 4 қыркүйекте Қытайдағы таралымды ең көп «Reference News» газеті Өзбекстандағы саяси жағдай кеңінен талқылап, болашақ президент болуға Өзбекстанның сол кездегі премьер-министрі болған Мирзиеевтың мүмкіндіктері жоғары екенін атап көрсетті. [5]

Каримовтен кейінгі кезеңде Өзбекстан тарапынан Қытайға алғашқы сапар 2016 жылдың қазан айында болды. 2016 жылы 19-22 қазан күндері Өзбекстан премьер-министрінің бірінші орынбасары Азимов Өзбекстан-Қытай үкіметаралық ынтымақтастық комитетінің тең төрағасы ретінде Пекинге ресми сапармен барып, Қытай премьер-министрінің бірінші орынбасары Чжан және Қытайдың өзге де жоғары лауазымды тұлғаларымен кездесті. Кездесуде тараптар арасында энергетика, сауда, инвестиция, инфрақұрылым және мақта өндірісі сала-

Xi Jinping'in özel temsilcisi düzeyinde Kerimov'un cenaze törenine katılmak için Özbekistan'ı ziyaret eden Çin Başbakan Birinci Yardımcısı Zhang Gaoli, Mirziyoyev ve Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Rustam Azimov ile bir araya gelmiştir. [2] 3 Eylül 2016 tarihinde Xi ve Çin Başbakanı Li Keqiang Kerimov'un vefatı nedeniyle Özbekistan hükümetine ve halkına taziye telgrafı yollamışlardır. [3] 4 Eylül 2016 tarihinde ise Li, Pekin'deki Özbekistan Büyükelçiliği'ni ziyaret ederek Kerimov'un ölümü dolayısıyla taziye defterine başsağlığı dileklerini yazmıştır. Özbekistan'ın Pekin Büyükelçisi Daniyar Kurbanov ile bir araya gelen Li, ülkesinin Özbekistan ile birlikte iki ülke arasındaki kapsamlı stratejik ortaklık ilişkilerin gelişimini kesintisiz olarak devam etmeye hazır olduğunu belirtti. [4] Özbekistan'da 25 yıl boyunca iktidarda bulunan Kerimov'un ölümünden sonra ülkenin başına kimin geleceği de Çin basınında çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Örneğin, 4 Eylül 2016 tarihinde Çin'in en yüksek tirajlı Reference News gazetesinde Özbekistan'daki siyasi durum ele alınarak, ülkenin başına kimin geleceği noktasında o anda Özbekistan Başbakanı olarak görev yapan Mirziyoyev'in şansının yüksek olduğu tahmin edilmiştir. [5]

Kerimov sonrası dönemde Özbekistan tarafından Çin'e yapılan ilk ziyaret Ekim 2016'da gerçekleşmiştir. 19-22 Ekim 2016 tarihlerinde Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov, Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi'nin eş başkanı sıfatıyla Pekin'de Çin Başbakan Birinci Yardımcısı Zhang ve diğer üst düzey Çin yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirdi. Görüşmede taraflar arasında enerji, ticari, yatırım, altyapı ve pamuk sektörü alanlarındaki ikili işbirliğinin yanı sıra, Özbekistan'ın Asya Altyapı Yatırım Bankası'na (AAYB) üyeliği konusu ele alınmıştır. [6] [7] [8] [9] [10] Ayrıca Özbekistan Başbakan Yardımcısı Ulugbek Rozukulov, 19-21 Ekim 2016

ÖZELLİKLE, ÖZBEKİSTAN'IN İLK DEVLET BAŞKANI İSLAM KERİMOV'UN ÖLÜMÜNDEN SONRAKİ GEÇİŞ SÜRECİNİ PEKİN YÖNETİMİNİN ÖNEMLE TAKİP ETTİĞİ SÖYLENEBİLİR.

ӘСІРЕСЕ ӨЗБЕКСТАННЫҢ ТҰҢҒЫШ ПРЕЗИДЕНТІ ИСЛАМ КАРИМОВТІҢ ӨЛІМІНЕН КЕЙІНГІ ӨТПЕЛІ КЕЗЕҢГЕ ҚЫТАЙ БИЛІГІНІҢ ЕРЕКШЕ НАЗАР АУДАРҒАНЫН АТАП ӨТКЕН ЖӨН.

ларындағы екіжақты ынтымақтастықпен қатар, Өзбекстанның Азия инфрақұрылымдық инвестициялық банкіне (АИИБ) мүше болу мәселесі талқыланды. [6 [7] [8] [9] [10] Сондай-ақ, Өзбекстан премьер-министрінің орынбасары Улугбек Розукулов 2016 жылы 19-21 қазан аралығында Қытайдың Чэнду қаласын өткен IV Қытай-Орталық Азия ынтымақтастық форумына қатысты. [11] Ал Қытай тарапынан, 2016 жылы 11-12 қараша күндері Қытай Сыртқы істер министрі Ван И Өзбекстанға ресми сапармен барды. Ташкентте Мирзиеевпен және Өзбекстан Сыртқы істер министрі Абдулазиз Камиловпен кездескен Ван, екі ел арасындағы өзара түсіністікті нығайтып, лаңкестік, сепаратизм және экстремизммен ортақ күресу мәселелерін талқылау. [12] Осылайша, өтпелі кезеңдегі жоғары деңгейдегі ресми сапарлары тараптардың болашақта екіжақты қарым-қатынастарға тіпті де мән беретінін көрсетті.

2016 жылы 5 желтоқсанда Мирзиеевке Өзбекстан президенті болып сайланумен құттықтап жеделхат жолдаған Си, 2017 жылы 2 қаңтарда Қытай-Өзбекстан дипломатиялық қарым-қатынастарының 25-ші жылына орай тағы да хат жолдап, Қытайдың Өзбекстанмен қарым-қатынастарына ерекше мән беретінін жеткізді. [13] 2017 жылы 2 қаңтарда Пекинде Қытай Сыртқы істер министрінің орынбасары Лю Хуилэй мен Өзбекстанның Пекиндегі елшісі Курбановтың қатысуымен өткен Қытай-Өзбекстан дипломатиялық қарым-қатынастарының 25-ші жылына арналған симпозиумда, тараптар екі ел арасындағы қарым-қатынастардың 25 жылда жеткен жетістіктеріне тоқталып, жаңа кезеңде екіжақты ынтымақтастықты ШЫҰ мен Бір Белдеу Бір Жол бастамасының шеңберінде де үздіксіз жақсартуға келісті. [14] 2017 жылы 18-20 сәуір аралығында Өзбекстан премьер-министрі әрі Ауыл шаруашылығы және

tarihlerinde Çin'in Chengdu şehrinde düzenlenen 4. Çin-Orta Asya İşbirliği Forumu'na katılmıştır. [11] Çin tarafından ise, 11-12 Kasım 2016 tarihlerinde Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi Özbekistan'da resmi ziyarette bulunmuştur. Taşkent'te Mirziyoyev ve Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdulaziz Kamilov ile bir araya gelen Wang, iki ülke arasındaki karşılıklı güveni güçlendirerek terörizm, ayrılıkçılık ve aşırılık ile ortak mücadele etme konularını görüşmüştür. [12] Böylece geçici süreçte yapılan söz konusu karşılıklı üst düzey ziyaretler, ileride tarafların ikili ilişkilere daha çok önem göstereceğinin işaretlerini vermiştir.

5 Aralık 2016 tarihinde Mirziyoyev'in Özbekistan devlet başkanı seçimini kazanmasını bir tebrik mektubunu göndererek kutlayan Xi, 2 Ocak 2017 tarihinde Çin-Özbekistan diplomatik ilişkilerinin 25. yıl dönümü münasebetiyle de mektup yollayarak, ülkesinin Özbekistan ile ilişkilerine büyük önem ver-

су істері министрі Зоир Мирзаев, Өзбекстан Агро банкінің директоры Әбдівахоб Тамикаев, «Уздонмахсулот» компаниясының директоры Сурат Хайдаров және басқа да лауазымды тұлғалардан құралған Өзбекстан делегациясы Пекинде Қытай премьер-министрінің орынбасары Улугбек Ван Ян және Қытай Ауылшаруашылық ғылымдары академиясының (CAAS) президенті Тан Хуажинмен кездесіп, екі елдің ауыл шаруашылығы саласындағы ынтымақтастығын дамыту мәселелерін талқылады. [15] [16] 2017 жылы 25-27 сәуір аралығында Пекинге ресми сапармен барған Өзбекстанның премьер-министрінің бірінші орынбасары Азимов, Қытай Сапаны бақылау, инспекциялау және карантин басқармасының (AQSIQ) басшысы Жы Шупин, Қытай Ұлттық мұнай компаниясының (CNPC) бас директоры Ван Йилин және Жібек жолы қорының бас директоры Ван Янжымен кездесіп, екі ел арасындағы азық-түлік, ауыл шаруашылығы, энергетика

diğini belirtmiştir. [13] 2 Ocak 2017 tarihinde Pekin'de Çin Dışişleri Bakan Yardımcısı Li Huilai ve Özbekistan'ın Pekin Büyükelçisi Kurbanov'un katılmasıyla gerçekleşen Özbekistan-Çin Diplomatik İlişkilerinin 25. Yılı Sempozyumu'nda ise, taraflar iki ülke arasındaki ilişkilerin 25 yılda geldiği noktaya dikkat çekerek, yeni dönemde ikili işbirliğini ŞİÖ ve Tek Kuşak Tek Yol girişimi çerçevesinde de sürekli geliştirmek için mutabık kalmışlardır. [14] 18-20 Nisan 2017 tarihlerinde ülkedeki temasları kapsamında Özbekistan Başbakan Yardımcısı, Tarım ve Su İşleri Bakanı Zoyir Mirzayev, Özbekistan Tarım Bankası Genel Başkanı Abdivahob Tamikayev ve Uzdonmahsulot şirketinin genel Müdürü Surat Haydarov ve diğer yetkililerden oluşan Özbekistan heyeti Pekin'de Çin Başbakan Yardımcısı Wang Yang ve Çin Tarım Bilimleri Akademisi (CAAS) Başkanı Tang Huajun ile görüşerek, iki ülke arasında tarım alanındaki işbirliğinin geliştirilmesi konularını görüştüler [15] [16]. 25-27 Nisan 2017 tarihlerinde Pekin'e yaptığı ziyaretinde Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov, Çin Kalite Kontrolü, Denetim ve Karan-

және инвестиция салаларында ынтымақтастықты нығайту мүмкіндіктерін қарастырды. [17] [18] [19]

Әсіресе 2017 жылы 11-13 мамыр аралығында Мирзяевтің қытайлық әріптесі Сидің шақыруымен Пекинге алғашқы ресми сапарының арқасында Өзбекстан-Қытай қарым-қатынастары айтарлықтай серпін алды деуге болады. Өйткені, Мирзиеев пен қытайлық әріптесі Си, Қытай премьер-министрі Ли, Бүкілқытайлық халық өкілдері құрылтайы Тұрақты комитетінің (NPCSC) төрағасы Чжан Дэцзян және Қытай коммунистік партиясы (ҚКП) Орталық комитеті Саяси бюросының мүшесі әрі Қытай-Өзбекстан үкіметаралық ынтымақтастық комитетінің тең төрағасы Мэн Цзяньчжу арасында болған кездесулерде, екі ел арасында саяси, сауда-экономика, қаржы, инвестиция, энергетика, көлік және коммутация, ғылым-техника, ауыл шаруашылығы, мәдениет және білім беру салаларындағы ынтымақтастықты кеңейтуге келісті. Келіссөздерден кейін тараптар арасында сау-

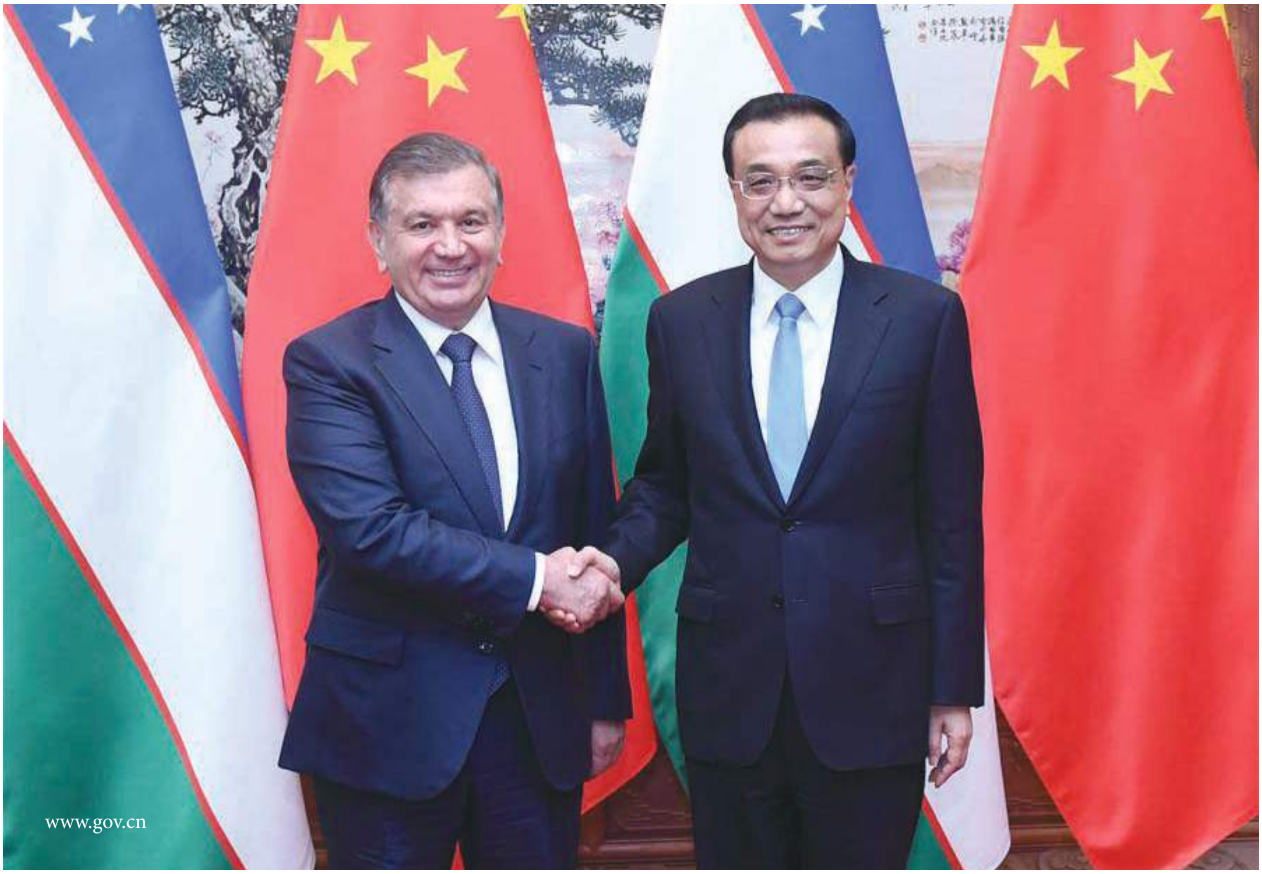

tina Genel İdaresi (AQSIQ) Başkanı Zhi Shuping, Çin Ulusal Petrol Şirketi (CNPC) Genel Müdürü Wang Yilin ve İpek Yolu Fonu Genel Müdürü Wang Yanzhi ile görüşerek iki ülke arasında gıda, tarım, enerji ve yatırım alanlarındaki işbirliğini güçlendirme imkânlarını ele almıştır. [17] [18] [19]

Özellikle 11-13 Mayıs 2017 tarihlerinde Mirziyoyev'in Çinli mevkidaşı Xi'nin daveti üzerine Pekin'e ilk resmi ziyarette bulunması nedeniyle Özbekistan-Çin ilişkilerinin önemli bir ivme kazandığı söylenebilir. Çünkü Mirziyoyev ile Çinli mevkidaşı Xi, Çin Başbakanı Li, Çin Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi (NPCSC) Başkanı Zhang Dejiang ve ÇKP Merkez Komitesi Politbüro Üyesi, ÇKP Siyasi ve Hukuki İlişkiler Komisyonu Başkanı ve Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi'nin eş başkanı Meng ile yapılan görüşmelerde iki ülke arasında siyasi, ticari-ekonomik, finans, yatırım, enerji, ulaşım, iletişim, bilim ve teknoloji, tarım, kültür ve eğitim alanlarındaki işbirliğini artırmak üzere anlaşmaya varılmıştır. Görüşmelerden sonra taraflar arasında ticari-ekonomi, teknoloji, ulaşım, sağlık, tarım, kamu hizmetleri, petrol ve gaz, küçük ve orta ölçekli işletmeler, altyapı, turizm ve eğitim gibi birçok önemli alanları kapsayan yaklaşık 23 milyar dolar tutarındaki 105 anlaşma imzalanmıştır. Ayrıca 14-15 Mayıs 2017 tarihlerinde Pekin'de düzenlenen "Tek Kuşak Tek Yol Uluslararası İşbirliği Forumu"na da katılım sağlayan Mirziyoyev'in söz konusu ilk Çin ziyareti, zaten üst düzeyde olan ikili ilişkilerin daha da geliştirilmesini sağlamıştır. [20] 17-20 Mayıs 2017 tarihlerinde NPCSC Başkan Yardımcısı Wang Chen, Özbekistan'da resmi ziyarette bulunmuştur. Bu ziyarette Mirziyoyev ve Özbekistan Senato Başkanı Nigmatilla Yuldaşev ve Özbekistan Meclisi Başkanı Nurdinjon İsmailov ile bir araya gelerek, iki liderin ilk resmi görüşmesinde varılan işbirliği anlaşmalarının hayata geçirilmesini kararlaştırmıştır. [21] 4-5 Temmuz 2017 tarihlerinde AQSIQ Başkanı Zhi Özbekistan'ı ziyaret etmişken, 18-19 Temmuz 2017 tarihlerinde Özbekistan Başbakan Yardımcısı Jamshid Kuchkarov da Çin'e iade-i ziyarette bulunmuştur. [22] [23] Ayrıca, 19 Aralık 2017 tarihinde Çin Savunma Bakanı Chang Wanquan ve ÇKP Merkez Askeri Komisyonu Genel Silahlanma Dairesi Müdür Yardımcısı Wang Li'nin Özbekistan'a

да-экономика, технология, көлік, денсаулық сақтау, ауыл шаруашылығы, мемлекеттік қызметтер, мұнай-газ, шағын және орта бизнес, инфрақұрылым, туризм және білім беру сияқты бірқатар маңызды салаларды қамтитын жалпы құны 23 млрд. долларға жуық 105 келісімге қол қойылды. Сонымен қатар, Бұдан басқа, 2017 жылы 14-15 мамыр аралығында Пекинде өткен Бір Белдеу Бір Жол Халықаралық ынтымақтастық форумына да қатысқан Мирзиеевтің Қытайға алғашқы сапары, бұрыннан жоғары деңгейде болған екіжақты қарым-қатынастарды одан әрі дамыта түсті. [20]

2017 жылы 17-20 мамыр аралығында NPCSC төрағасының орынбасары Ван Чын Өзбекстанға ресми сапармен барды. Ван бұл сапарда Мирзиеев, Өзбекстан Сенатының төрағасы Нигматилла Юлдашев және Өзбекстан Мәжілісінің төрағасы Нұрдинжон Исмаиловпен кездесіп, екі ел басшыларының алғашқы ресми кездесуінде қол жеткізілген ынтымақтастық келісімдерін іске асыру алдауды нақтылады. [21] 2017 жылы 4-5 шілдеде AQSIQ басшысы Жы Өзбекстанға сапарлай келсе, ал 18-19 шілдеде Өзбекстан премьер-министрінің орынбасары Жамшид Кучкаров Қытайға сапармен барды. [22] [23] Ал 2017 жылы 19 желтоқсанда Қытай Қорғаныс министрі Чан Ваньцюан мен ҚКП Орталық әскери комитеті Қару-жарақ бас басқармасы бастығының орынбасары Ван Лидің Өзбекстанға ресми сапары, екі ел арасында әскери ынтымақтастықтың арту мүмкіндігін көрсетті деуге болады. [24]

Осылайша жоғары деңгейдегі ресми сапарлар аясында перспективалық ынтымақтастық туралы келісімдерге бағытталған Өзбекстан-Қытай қарым-қатынастары, түрлі деңгейдегі ынтымақтастық диалогтарының шеңберінде де елеулі ілгерілеушілікке қол жеткізді. Мысалы, 2017 жылы 15 ақпанда Пекинде Өзбекстан-Қытай үкіметаралық ынтымақтастық комитетінің Ғылым және технологиялық ынтымақтастық жөніндегі кіші комитетінің 3-ші отырысы өтті. [25] 2017 жылы 24 наурызында Ташкентте Өзбекстан-Қытай үкіметаралық ынтымақтастық комитетінің Сауда-экономикалық ынтымақтастық жөніндегі кіші комитетінің 5-ші отырысы өтті. [26] Ал 2017 жылы 2-3

11-13 MAYIS 2017 TARİHLERİNDE MİRZİYOYEV'İN ÇİNLİ MEVKİDAŞI Xİ'NİN DAVETİ ÜZERİNE PEKİN'E İLK RESMİ ZİYARETTE BULUNMASI İLE ÖZBEKİSTAN-ÇİN İLİŞKİLERİNİN ÖNEMLİ BİR İVME KAZANDIĞI SÖYLENEBİLİR.

2017 ЖЫЛЫ 11-13 МАМЫР АРАЛЫҒЫНДА МИРЗЯЕВТІҢ ҚЫТАЙЛЫҚ ӘРІПТЕСІ СИДІҢ ШАҚЫРУЫМЕН ПЕКИНГЕ АЛҒАШҚЫ РЕСМИ САПАРЫНЫҢ АРҚАСЫНДА ӨЗБЕКСТАН-ҚЫТАЙ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТАРЫ АЙТАРЛЫҚТАЙ СЕРПІН АЛДЫ ДЕУГЕ БОЛАДЫ.

yaptığı resmi ziyareti ise, iki ülke arasındaki askeri işbirliğinin artacağını işaret edebilir. [24]

Dolayısıyla söz konusu üst düzey ziyaretlerle ileriye dönük işbirliği anlaşmalara odaklanan Özbekistan-Çin ilişkileri, çeşitli seviyedeki işbirliği diyalogları çerçevesinde de önemli gelişmeler kaydetmektedir. Örneğin, 15 Şubat 2017 tarihinde Pekin'de Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi Bilim ve Teknoloji İşbirliği Alt Komitesi'nin 3. Toplantısı gerçekleştirilmiştir. [25] 24 Mart 2017 tarihinde ise Taşkent'te Özbekistan-Çin Hükü-

тамызда Қытайдың Ляньюньган қаласында өткен V Қытай-Орталық Азия ынтымақтастық форумына Өзбекстанның премьер-министрінің орынбасары Ачилбай Раматов қатысты. [27] 2017 жылы 8 қыркүйекте Ташкентте Өзбекстан-Қытай үкіметаралық ынтымақтастық комитетінің Энергетика саласындағы ынтымақтастық жөніндегі кіші комитетінің 4-ші отырысы болса, 9 қыркүйекте Өзбекстан-Қытай үкіметаралық ынтымақтастық комитетінің 4-ші отырысы өтті. Кездесудің қорытындысы бойынша екі ел арасында қаржы, инвестиция, энергетика, көлік, ауыл шаруашылығы, жоғары тех-

metlerarası İşbirliği Komitesi Ticari-Ekonomik İşbirliği Alt Komitesi'nin 5. Toplantısı düzenlenmiştir. [26] 2-3 Ağustos 2017 tarihlerinde Çin'in Lianyungang şehrinde düzenlenen 5. Çin-Orta Asya İşbirliği Forumu'na Özbekistan Başbakan Yardımcısı Açılbay Ramatov katılmıştır. [27] 8 Eylül 2017 tarihinde Taşkent'te Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi Enerji İşbirliği Alt Komitesi'nin 4. Toplantısı düzenlenmişken, 9 Eylül'de ise Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi 4. Toplantısı gerçekleşmiştir. Toplantı sonucunda iki ülke arasında mali, yatırım, enerji, ulaşım, tarım, yüksek teknoloji, beşeri bilimler

нологиялар, гуманитарлық және қауіпсіздік салаларындағы ынтымақтастықты дамыту туралы үкіметаралық хаттамаға қол қойылды. [28] [29] 2017 жылы 19 желтоқсанда Пекинде Қытай-Өзбекстан сауда форумы өтіп, форумға Өзбекстаннан 11 ірі компания қатысты. [30] Соңғы рет, 2017 жылы 19-25 желтоқсан аралығында Қытайдың Цзянсу провинциясының 57 ірі компанияның өкілдерінен құралған сауда делегациясы, Өзбекстанның Ташкент қаласы мен Сырдария, Ферғана және Әндіжан облыстарындағы еркін экономикалық аймақтарды аралап, Өзбекстанның 500-ден астам компаниясымен 100 жоба аясында шамамен 700 млн. доллар инвестиция туралы алдын-ала келісімге келді. [31]

Экономикалық тұрғыдан алып қарағанда, өткен бір жылда Өзбекстан мен Қытай арасындағы сауда-экономикалық байланыстардың біртіндеп дамып келе жатқанын көреміз. Мысалы, 2016 жылы Өзбекстан мен Қытай арасындағы тауар айналымы 3,6145 млрд. долларға жетіп 3,4%-ға артты. [32]Ал 2017 жылдың алғашқы 10 айында Өзбекстан мен Қытай арасындағы тауар айналымы 15%-ға артып 4 млрд. долларға жетті. Бұл Өзбекстанның жалпы сыртқы саудасының 18,8%ын құрайды. [33] Тараптар 2020 жылға жеткенде бұл соманы 10 млрд. долларға жеткізуді жоспарлауда. [34] 2017 жылдың маусым айындағы жағдай бойынша, Қытайдың Өзбекстандағы жалпы инвестициясы 1,23 млрд. доллар болса, ал Өзбекстанның Қытайдағы жалпы инвестициясы 11,75 млн. долларды құрады. Қазіргі уақытта Өзбекстанда 700-ден астам қытайлық компания жұмыс істейді. [35]

Соңғы бір жылда екі ел арасындағы инвестициялық және ынтымақтастық келісімдері негізінен логистика, ауыл шаруашылығы және энергетика салаларына шоғырланды деп айтуға болады. Екіжақты ынтымақтастықта аталмыш секторларға көбірек мән берілуі тараптардың экономикалық басымдықтарымен тікелей байланысты. а) Логистикалық ынтымақтастық соңғы жылдары Қытайдың геоэкономикалық және геостратегиялық саясатында өте маңызды болып келді. Атап айтқанда, Бір Белдеу Бір Жол бастамасын тереңдету арқылы Шығыс пен Батыс арасындағы тауар мен капитал

ve güvenlik alanlardaki işbirliğini geliştirmeyi öngören hükümetlerarası protokol imzalanmıştır. [28] [29] 19 Aralık 2017 tarihinde Pekin'de Çin-Özbekistan Ticaret Forumu düzenlenmiştir. Foruma Özbekistan tarafından 11 büyük şirket katılmıştır. [30] Son olarak, 19-25 Aralık 2017 tarihlerinde Çin'in Jiangsu eyaletinin 57 büyük şirketinin temsilcilerinden oluşan ticaret heyeti, Özbekistan'ın Taşkent şehri ile Sirderya, Fergana ve Andijan illerindeki Serbest Ekonomik Bölgeleri ziyaret ederek, ülkenin 500'den fazla şirketi ile 100 proje kapsamındaki yaklaşık 700 milyon dolarlık yatırım üzerinde ön anlaşmaya varmıştır. [31]

Ekonomik açıdan bakıldığında, son bir yılda Özbekistan ve Çin arasındaki ticari-ekonomik ilişkilerin de giderek gelişmekte olduğunu görmekteyiz. Örneğin, 2016 yılında Özbekistan ve Çin arasındaki ticaret hacmi 3.6145 milyar dolar olarak %3.4 artış göstermiştir. [32] 2017 yılının ilk 10 ayında ise Özbekistan ve Çin arasındaki ticaret hacmi %15'lik artışla 4 milyar dolara ulaşarak, Özbekistan'ın toplam dış ticaretinin %18.8'ine karşılık gelmiştir. [33] 2020 yılında ise bu miktarın 10 milyar dolara çıkarılması hedeflenmektedir. [34] Haziran 2017 sonu itibariyle Çin'in Özbekistan'daki yatırım stoku 1.23 milyar dolar olmuşken, Özbekistan'ın Çin'deki yatırım stoku ise 11.75 milyon dolar olmuştur. Hâlihazırda Özbekistan'da 700'den fazla Çinli şirket faaliyet göstermektedir. [35]

Son bir yılda iki ülke arasındaki yatırım ve işbirliği anlaşmaları daha çok lojistik, tarım ve enerji sektörlerine odaklandı denilebilir. İkili işbirliğinde söz konusu sektörlerin ağırlık kazanması, tarafların ekonomik önceliklerine doğrudan bağlıdır. a) Lojistik işbirliği ise, yükselen Çin'in son yıllardaki jeoekonomik ve jeostratejik politikasında büyük önem taşımaktadır. Özellikle Tek Kuşak Tek Yol girişimini derinleştirerek Doğu ve Batı arasındaki mal ve sermaye akışını sağlamayı hedefleyen Çin, İpek yolu güzergâhında bu-

SON BİR YILDA İKİ ÜLKE ARASINDAKİ YATIRIM VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI DAHA ÇOK LOJİSTİK, TARIM VE ENERJİ SEKTÖRLERİNE ODAKLANDI DENİLEBİLİR.

СОҢҒЫ БІР ЖЫЛДА ЕКІ ЕЛ АРАСЫНДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ КЕЛІСІМДЕРІ НЕГІЗІНЕН ЛОГИСТИКА, АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКА САЛАЛАРЫНА ШОҒЫРЛАНДЫ ДЕП АЙТУҒА БОЛАДЫ.

айналымын тұрақты қамтамасыз етуді көздеген Қытай билігі, Жібек жолы бойында орналасқан Орталық Азия елдерімен көлік және логистика саласындағы ынтымақтастықты кеңейтуге үлкен мән беруде. Бұл бағытта өткен жылы Өзбекстан мен Қытай арасында бірқатар маңызды оқиғалар орын алды. Мысалы, 2017 жылы қазан айында Қытай, Қырғызстан және Өзбекстан арасында алғашқы халықаралық автомобиль тасымал желісі ашылды. Өзбекстанның астанасы Ташкенттен басталатын тасымалдау желісі Қырғызстанның Ош қаласы арқылы Қытайдың Шыңжаң Ұйғыр автономиялы районындағы (ШҰАР) Қашғар қаласына жетеді. [36] Ал 2017 жылы 14 қарашада Қытайдың солтүстік батысында ШҰАР-дан Өзбекстанға алғашқы жүк поезының қызметі басталды. Осы тасымал бағытында ШҰАР астанасы Үрімшіден шығатын жүк пойызы Қытай мен Қазақстан арасындағы Қорғас шекаралық өткелінен өтіп, Қазақстан арқылы Өзбекстанның астанасы Ташкентке жетеді. [37] Сонымен қатар, көп жыл бойы талқыланып келген Қытай-Қырғызстан-Өзбекстан теміржол жобасында да өткен жылы маңызды ілгерілеушілік болды. Аталмыш теміржол жобасы, Мирзиеевтің 2017 жылы мамыр айындағы Қытайға алғашқы сапарында және қыркүйек айындағы Қырғызстанға алғашқы сапарында, кейін Қырғызстан президенті Сооронбай Жээнбековтің 2017 жылы желтоқсанда Өзбекстанға алғашқы сапарында да көбірек талқыланған ең маңызды мәселелердің бірі болды. Сондай-ақ, 2017 жылы 25-27 желтоқсан күндері Ташкентте Қытай-Қырғызстан-Өзбекстан теміржол жобасы бойынша үшжақты кездесу өтіп, тараптар арасында аталмыш жобаны іске асыру бойынша бірлескен хаттамаға қол қойылды. [38] Ташкент-Қашқар автомобиль тасымал желісі мен Үрімжі-Ташкент жүк пойызы тасымалының іске қосылуы және Қытай-Қырғызстан-Өзбекстан теміржол жобасы бойынша үшжақты келіссөздердің жүргізілуі, Өзбекстан

lunan Orta Asya ülkeleriyle ulaşım ve lojistik alanlarındaki işbirliğini artırmaya büyük önem vermektedir. Bu bağlamda, Özbekistan ve Çin arasında son bir yılda birkaç önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Örneğin, Ekim 2017'de Çin, Kırgızistan ve Özbekistan arasında ilk uluslararası karayolu nakliyat hattı açılmıştır. Özbekistan'ın başkenti Taşkent'ten başlayan söz konusu karayolu nakliye hattı, Kırgızistan'ın Oş şehrinden Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki (SUÖB) Kaşgar kentine ulaşacaktır. [36] 14 Kasım 2017 tarihinde ise Çin'in kuzeybatısındaki SUÖB'den Özbekistan'a ilk kargo tren seferi başlamıştır. Bu ulaşım güzergâhıyla, SUÖB'nin başkenti Urumçi'den yola çıkan kargo treni Çin-Kazakistan sınırındaki Horgos sınır geçidinden geçerek Kazakistan üzerinden Özbekistan'ın başkenti Taşkent'e ulaşacaktır. [37] Ayrıca, uzun yıllardır tartışılan Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu projesinde de bu yıl önemli ilerlemeler gündeme gelmiştir. Söz konusu demiryolu projesi, Mirziyoyev'in Mayıs 2017'deki ilk Çin ziyaretinde ve Eylül 2017'deki ilk Kırgızistan ziyaretinde, daha sonra Kırgızistan Devlet Başkanı Sooronbay Ceenbekov'in Aralık 2017'deki ilk Özbekistan ziyaretinde de ele alınan en önemli konulardan biri olmuştur. Ek olarak, 25-27 Aralık 2017 tarihlerinde Taşkent'te Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu projesine yönelik üçlü görüşmeler gerçekleştirilmiştir ki, taraflar arasında söz konusu projeyi inşa etme konusunda ortak protokol imzalanmıştır. [38] Taşkent-Kaşgar karayolu nakliye hattı ile Urumçi-Taşkent kargo tren seferinin gerçekleşmesi ve Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu projesine yönelik üçlü görüşmelerin düzenlenmesi, Özbekistan ve Çin arasında lojistik alanındaki işbirliğinin artmasında önemli rol oynayabilir. b) Genelde ekonomik yapısı tarım ağırlıklı olan Özbekistan, Çin ile ekonomik ilişkilerini güçlendirirken tarım alanındaki işbirliğine daha çok önem vermektedir. Özbekistan ekonomisinin önemli gelir kaynaklarından birisi olan pamuk ihracatının yaklaşık %40'ı Çin'e yapılmaktadır. Ayrıca Mirziyoyev göreve geldikten sonra tarım sektörünün çeşitlendirmeye çalışarak, birçok tarımsal ürünlere getirilen ihracat yasağının kaldırılmasına karar vermiştir. Bu düzenlemeler, ülkede tarımsal girişimciliğin artmasına ve tarım sektöründe yatırım ortamının iyileşmesine olumlu katkı sağladığı ifade edilebilir. Özbekistan'ın tarım sektörü 2017'de Çinli yatırımcıların ilgisini çeken önemli alan-

мен Қытай арасында логистика саласындағы ынтымақтастықты арттыруда маңызды рөл атқара алады. b) Жалпы алғанда экономикалық құрылымы ауылшаруашылығына негізделген Өзбекстан, Қытаймен экономикалық ынтымақтастықты нығайту барысында ауылшаруашылығындағы ынтымақтастыққа баса назар аударып келеді. Өзбекстан экономикасының негізгі кіріс көздерінің бірі болып саналатын мақта экспортының шамамен 40%-ы Қытайға шығарылады. Сондай-ақ, Мирзиеев билікке келгеннен кейін ауылшаруашылығын әртараптандыруға тырысып, бірқатар ауылшаруашылығы өнімдерінің экспортындағы тыйымды алып тастауға шешім қабылдады. Бұл өзгерістер елдегі ауылшаруашылығындағы кәсіпкерліктің артуына және ауылшаруашылық секторындағы инвестициялық жағдайдың жақсаруына оң ықпал еткенін айтуға болады. Өзбекстанның ауылшаруашылық секторы 2017 жылы қытайлық инвесторларды қызықтырған негізгі бағыттардың бірі болды. Мысалы, 2017 жылы желтоқсанында Қытайдың Ванбанг халықаралық ауылшаруашылық логистикалық компаниясы (Wanbang International Agricultural Products Logistics Co., Ltd.) Өзбекстанның Ауылшаруашылығы және су істері министрлігі мен Өзбек Азық-түлік холдингімен (Uzbekoziqovqatholding) 500 млн долларлық 15 жобаға қол қойды. [39] c) Энергетика саласы бұрыннан Қытайдың Орталық Азия саясатының маңызды бір бөлігі болып келеді. Қытай деректері бойынша, 2009 жылдың желтоқсанында іске қосылған Орталық Азия-Қытай табиғи газ құбыры арқылы 2017 жылдың 29 қарашасына дейін Қытайға жалпы 200 млрд. текше метр табиғи газ тасымалданды. [40] Өткен жылы Өзбекстан-Қытай екіжақты қарым-қатынастарында да энергетикалық ынтымақтастықтың маңызы арта түсті. Мысалы, 2017 жылдың қаңтар-қараша айларында Қытай Өзбекстаннан жалпы 1,84 миллион тонна табиғи газ экспорттады. [41] Сондай-ақ, CNPC пен Өзбекстанның ұлттық энергетикалық компаниясы Өзбекмұнайгаз бірлесіп құрған Жаңа Жібек жолы мұнай және табиғи газ компаниясы (NSROG) 2017 жылы наурыз айында Өзбекстанның Бұхара облысы Қаракөл ауданындағы Хожасаят, Деңизкөл және Олот газ кен орындарының жобасын бастады. Жалпы 377,5 млн. доллар инвестиция салынған бұл үш газ алабынан

lardan biri olmuştur. Örneğin, Aralık 2017'de Çin'in Wanbang Uluslararası Tarım Ürünleri Lojistik Şirketi (Wanbang International Agricultural Products Logistics Co., Ltd.), Özbekistan Tarım ve Su İşleri Bakanlığı ve Özbek Gıda Holdingi (Uzbekoziqovqatholding) ile 15 proje kapsamında toplam 500 milyon dolarlık yatırım anlaşmasını imzalamıştır. [39] c) Enerji sektörü zaten Çin'in Orta Asya politikasının en önemli parçalarından birisidir. Çin verilerine göre, Aralık 2009'da hizmete başlayan Orta Asya Doğalgaz Boru Hattı aracılığıyla 29 Kasım 2017 tarihi itibarıyla Çin'e toplam 200 milyar metreküp doğalgaz aktarılmıştır. [40] Özbekistan-Çin ikili ilişkilerinde de son bir yılda enerji işbirliği büyük önem kazanmaktadır. Örneğin, 2017 Ocak-Kasım arasında Çin, Özbekistan'dan 1.84 milyon ton doğalgaz ithal etmiştir. [41] Ayrıca, CNPC ile Özbekistan enerji şirketi Özbekneftegaz'ın ortak girişimiyle kurulan Yeni İpek Yolu Petrol ve Doğalgaz Şirketi (NSROG) Mart 2017'de Özbekistan'ın Buhara bölgesi Karagöl ilçesindeki Hocasayat, Dengizgöl ve Olot gaz yatakları projesine başlamıştır. Toplam 377.5 milyon dolar yatırım yapılan üç gaz yatağı üzerinden Çin'e yıllık 1 milyar metreküp doğalgaz aktarılacağı öngörülmektedir. CNPC'in yan kuruluşu olan Çin Petrol Mühendisliği ve İnşaat Şirketi (CPECC) ise bu projelerin müteahhidi olmuştur. 1 Nisan 2017 tarihinde proje çalışmalarını başlatan CPECC, ilk etapta 30 Kasım 2017 tarihinden itibaren Hocasayat gaz sahasında gaz üretimine geçmiştir. Dengizgöl ve Olot gaz yataklarının ise Temmuz ve Eylül 2018'de gaz üretimine başlayacağı hedeflenmektedir. [42] [41]

Özet olarak, Haziran 2016'da Çin Devlet Başkanı Xi'nin ŞİÖ Taşkent Zirvesi bünyesinde Özbekistan'a yaptığı resmi ziyaretiyle kapsamlı stratejik ortaklık düzeyine çıkarılan Özbekistan-Çin ilişkileri, önce geçici olarak ve sonra resmi olarak başkanlık görevine gelen Mirziyoyev döneminde yeni bir aşamaya doğru ilerlemektedir. Son bir yılda Özbekistan ve Çin arasındaki üst düzey siyasi ziyaretler ile çeşitli seviyedeki işbirliği diyaloglarının yoğunlaşması, iki ülke arasındaki siyasi, ticari-ekonomik ve askeri ilişkilerin daha da gelişmesine önemli katkı sağlamıştır. Özellikle Mirziyoyev'in iç ve dış politikada atmış olduğu adımların olumlu sonuçlar yaratmasıyla önümüzdeki dönemde Özbekistan'a gelen yabancı yatırımlar daha da artabilir. Dolayısıyla Özbekistan'daki olumlu siyasi ve ekonomik gelişmeleri fırsat bilen Pekin'in Taşkent'le ilişkilerini geliştirmeye daha çok çaba harcayacağı söylenebilir. ■

Қытайға жылына 1 млрд. текше метр табиғи газ жеткізілетіні жоспарлануда. CNPC-тің еншілес компаниясы саналатын Қытай Мұнай-газ инжиниринг және құрылыс компаниясы (CPECC) осы жобалар бойынша мердігер болып табылады. 2017 жылы 1 сәуірде жобаны бастаған CPECC компаниясы бірінші кезеңде 2017 жылы 30 қарашадан бастап Хожасаят газ алабынан газ шығара бастады. Ал Деңизкөл және Олот газ кен орындары 2018 жылдың шілде және қыркүйек айларында газ өндірісіне кіріседі деп күтілуде. [42] [41]

Қорытып айтқанда, 2016 жылы маусым айында Қытай төрағасы Сидің ШЫҰ Ташкент саммитіне қатысу үшін Өзбекстанға барған ресми сапары аясында кешенді стратегиялық әріптестік деңгейіне жеткен Өзбекстан-Қытай қарым-қатынастары, алдымен уақытша кейін ресми түрде президент болған Мирзиеевтің билігі кезінде де жаңа бір сатыға көтерілді. Өткен жылы Өзбекстан мен Қытай арасындағы жоғары деңгейдегі ресми сапарлар мен түрлі ынтымақтастық диалогтарының жиілеуі, екіжақты саяси, сауда-экономикалық және әскери қарым-қатынастардың одан әрі дамуына айтарлықтай үлес қосты. Сонымен қатар, Мирзиеевтің ішкі және сыртқы саясаттағы батыл қадамдарының оң нәтиже беруі алдағы уақытта Өзбекстанға келетін шетелдік инвестициялар одан әрі арттыруы мүмкін. Осыған орай, Өзбекстандағы саяси және экономикалық оң өзгерістердің мүмкіндігін пайдаланған Пекин де Ташкентпен арадағы қарым-қатынастарын тіпті де дамыта түсуге барынша күш салатын болады. ■

Kaynaklar:/ Пайдаланған әдебиеттер:

1.外交部发言人华春莹就乌兹别克斯坦总统卡里莫夫病逝答记者问(Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hua Chunying Kerimov'un vefatı dolayısıyla açıklamada bulundu). Alınan yer: http://www.fmprc.gov.cn/web/fyrbt_673021/t1394112.shtml Erişim tarihi: 04.12.2017.

2.习近平主席特使张高丽出席乌兹别克斯坦总统卡里莫夫葬礼(Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in özel temsilcisi Zhang Gaoli, Kerimov'un cenaze törenine katıldı). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/world/2016-09/04/c_1119507490.htm Erişim tarihi: 04.12.2017.

3.习近平、李克强就乌兹别克斯坦总统卡里莫夫逝世分别致唁电 (Xi Jinping ve Li Keqiang Kerimov'un vefatı nedeniyle taziye telgrafı yolladı). Alınan yer: http://www.guancha.cn/Neighbors/2016_09_03_373315.shtml Erişim tarihi: 05.12.2017.

4.李克强总理吊唁乌兹别克斯坦总统卡里莫夫逝世 (Başbakan Li, Kerimov'un ölümü dolayısıyla başsağlığı diledi). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/politics/2016-09/04/c_1119507789.htm?jid=1 Erişim tarihi: 05.12.2017.

5.卡里莫夫身后谁接班：现总理为热门人选(Kerimov'tan sonra kim gelecek: Başbakan en uygun adaydır). Alınan yer: http://www.cankaoxiaoxi.com/world/20160904/1292672.shtml Erişim tarihi: 05.12.2017

6.张高丽会见乌兹别克斯坦第一副总理阿齐莫夫(Zhang Gaoli Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/politics/2016-10/20/c_1119759103.htm Erişim tarihi: 05.12.2017.

7.孟建柱同乌兹别克斯坦第一副总理举行中乌政府间合作委员会双方主席会晤 (Meng Jianzhu Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı ile Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi eş başkanlar toplantısını yaptı). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/politics/2016-10/20/c_129331329.htm Erişim tarihi: 06.12.2017.

8.楼继伟会见乌兹别克斯坦第一副总理兼财政部长阿济莫夫一行 (Lou Jiwei Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: http://yss.mof.gov.cn/mofhome/waijingban/pindaoliebiao/gongzuodongtai/201610/t20161024_2441736.html Erişim tarihi: 06.12.2017.

9.高虎城部长在京会见乌兹别克斯坦第一副总理兼财政部长阿济莫夫 (Gao Hucheng Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: http://oys.mofcom.gov.cn/article/tpxw/201610/20161001452557.shtml Erişim tarihi: 06.12.2017.

10.徐绍史主任会见乌兹别克斯坦第一副总理阿济莫夫 (Xu Shaoshi Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: http://www.ndrc.gov.cn/gzdt/201610/t20161021_823430.html Erişim tarihi: 07.12.2017.

11.王东明会见乌兹别克斯坦副总理罗祖库洛夫(Wang Dongming Özbek Başbakan Yardımcısı Ulugbek Rozukulov ile görüştü). Alınan yer: http://uz.chineseembassy.org/chn/zwgx/zxdt/t1408326.htm Erişim tarihi: 07.12.2017.

12.王毅访问乌兹别克斯坦 (Wang Yi Özbekistan'ı ziyaret etti).人民日报(2016□11□14□ 03 □)

13.习近平致信祝贺米尔济约耶夫当选乌兹别克斯坦总统 (Xi Jinping, Mirziyoyev'i Özbekistan devlet başkanı seçimini kazanması nedeniyle tebrik etti). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/politics/2016-12/05/c_1120058885.htm Erişim tarihi: 08.12.2017.

14.乌兹别克斯坦共和国和中华人民共和国建交25周年招待会举行 (Özbekistan-Çin Diplomatik İlişkileri'nin 25. Yılı Sempozyumu düzenlendi). Alınan yer: http://www.globalmerchant.com.cn/Info.aspx?id=762 Erişim tarihi: 08.12.2017.

15.汪洋会见乌兹别克斯坦客人(Wang Yang Özbek Konuklarla Buluştu). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/politics/2017-04/18/c_129548118.htm Erişim tarihi: 11.12.2017.

16. 乌兹别克斯坦副总理访问中国农科院 (Özbekistan Başbakan Yardımcısı Çin Tarım Bilimleri Akademisi'ni ziyaret etti). Alınan yer: http://www.caas.cn/xwzx/gjhz/281418.html Erişim tarihi: 11.12.2017

17. 支树平局长会见乌兹别克斯坦共和国副总理鲁斯塔姆•阿济莫夫 (Zhi Shuping Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: http://www.aqsiq.gov.cn/zjxw/zjxw/zjtpxw/201704/t20170428_487144.htm Erişim tarihi: 12.12.2017

18.王宜林与乌兹别克斯坦副总理阿济莫夫举行会谈 (Wang Yilin Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: http://news.cnpc.com.cn/system/2017/04/26/001644623.shtml Erişim tarihi: 12.12.2017.

19. 王燕之总经理会见乌兹别克斯坦副总理阿济莫一行 (Wang Yanzhi Özbekistan Başbakan Birinci Yardımcısı Azimov ile görüştü). Alınan yer: . http://www.silkroadfund.com.cn/cnweb/19930/19938/34592/index.html Erişim tarihi: 13.12.2017.

20.乌兹别克斯坦总统访问中国 (Özbekistan Başkanı Çin'i ziyaret etti). Alınan yer: http://www..mofcom.gov.cn/article/i/dxfw/ae/201705/20170502574561.shtml Erişim tarihi: 14.12.2017.

21.王晨访问乌兹别克斯坦 (Wang Chen Özbekistan'ı ziyaret etti). Alınan yer: http://www.npc.gov.cn/npc/xinwen/syxw/2017-05/22/content_2021873.htm Erişim tarihi: 15.12.2017.

22.支树平局长率团访问乌兹别克斯坦 (Zhi Shuping Özbekistan'ı ziyaret etti). Alınan yer: http://www.aqsiq.gov.cn/zjxw/zjxw/zjtpxw/201707/t20170713_493112.htm Erişim tarihi: 15.12.2017.

23.Head of China's judiciary body meets with Uzbekistan deputy. Alınan yer: http://www.chinadaily.com.cn/m/chinalic/2017-07/21/content_30204606.htm Erişim tarihi: 20.12.2017.

24.常万全离京赴乌兹别克斯坦访问 (Chang Wanquan Özbekistan'ı ziyaret etti). Alınan yer: http://www.mod.gov.cn/topnews/2017-12/19/content_4800151.htm Erişim tarihi: 20.12.2017

25.中国–乌兹别克斯坦政府间合作委员会科技合作分委会第三次会议在北京举行 (Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi Bilim ve Teknoloji İşbirliği Alt Komitesi'nin 3. Toplantısı Pekin'de düzenlendi). Alınan yer: http://www.most.gov.cn/kjbgz/201702/t20170222_131148.htm Erişim tarihi: 21.12.2017

26.中乌政府间合作委员会经贸合作分委会第五次会议在塔什干举行 (Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi Ticari-Ekonomik İşbirliği Alt Komitesi'nin 5. Toplantısı Taşkent'te düzenlendi). Alınan yer: http://uz.mofcom.gov.cn/article/tupxw/201704/20170402551376.shtml Erişim tarihi: 22.12.2017

27.第五届中国—中亚合作论坛在连云港举行 (5. Çin-Orta Asya İşbirliği Forumu Lianyungang'da düzenlendi). Alınan yer: http://news.cri.cn/20170803/fb0a655a-6290-6dd5-dfd0-80d2cac23410.html Erişim tarihi: 22.12.2017.

28.中乌能源合作分委会第四次会议在塔什干举行 (Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi Enerji İşbirliği Alt Komitesi'nin 4. Toplantısı Taşkent'te düzenlendi). Alınan yer: http://www.ndrc.gov.cn/gzdt/201709/t20170914_860687.html Erişim tarihi: 22.12.2017.

29.中乌政府间合作委员会第四次会议 (Özbekistan-Çin Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi 4. Toplantısı). Alınan yer: http://news.xinhuanet.com/politics/2017-09/10/c_1121639193.htm Erişim tarihi: 23.12.2017.

30.中国•乌兹别克斯坦商会论坛在京举行 (Çin-Özbekistan Ticaret Forumu Pekin'de düzenlendi). Alınan yer: http://feiyi.china.com.cn/a/2017-12-22/15139263243698.html Erişim tarihi: 23.12.2017.

31.江苏省经贸代表团访问乌兹别克斯坦 (Jiangsu eyaletinin ticaret heyeti Özbekistan ziyaretinde bulundu). Alınan yer: http://uz.mofcom.gov.cn/article/jmxw/201712/20171202691954.shtml Erişim tarihi: 23.12.2017.

32.China and Uzbekistan trade statistics. Alınan yer: https://comtrade.un.org/data/ Erişim tarihi: 23.12.2017.

33.今年前10个月乌兹别克斯坦外贸额220多亿美元 (Bu yıl ilk 10 ayda Özbekistan'ın dış ticaret hacmi 22 milyar doları geçti). Alınan yer: http://uz.mofcom.gov.cn/article/jmxw/201712/20171202691957.shtml Erişim tarihi: 24.12.2017.

34.O'zbekiston va Xitoy ikki tomonlama savdo hajmini 10 milliard dollarga yetkazmoqchi. Alınan yer: http://kun.uz/uz/news/2017/03/24/uzbekiston-va-hitoj-ikki-tomonlama-savdo-azmini-10-milliard-dollarga-etkazmokci?q=%2Fuz%2Fnews%2F2017%2F03%2F24%2Fuzbekiston-va-hitoj-ikki-tomonlama-savdo-azmini-10-milliard-dollarga-etkazmokci Erişim tarihi: 23.12.2017.

35.乌兹别克斯坦大力推进改革 (Özbekistan reformları hızlandırmaktadır). Alınan yer: http://finance.sina.com.cn/roll/2017-12-21/doc-ifypxmsq8722985.shtml Erişim tarihi: 24.12.2017.

36.Toshkentdan Xitoyga transport qatnovi yo'lga qo'yildi. Alınan yer: http://kun.uz/uz/news/2017/10/30/toskentdan-hitojga-transport-katnovi-julga-kujildi?q=%2Fnews%2F2017%2F10%2F30%2Ftoskentdan-hitojga-transport-katnovi-julga-kujildi Erişim tarihi: 24.12.2017.

37. Ürimji - Taşkent arasynda töte jük poyezi tunghysh ret qatynady (Urumçi ve Taşkent arasında direkt kargo treni gerçekleşti). Alınan yer: http://kazakh.people.com.cn/306608/15690136.html Erişim tarihi: 25.12.2017.

38.中吉乌铁路工作会议 (Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu projesine yönelik üçlü görüşmeler). Alınan yer: http://www.crbc.com/site/crbc/274/info/2018/46881865.html Erişim tarihi: 25.12.2017.

39.Chinese company to invest US$500 million in agriculture sector of Uzbekistan. Alınan yer: https://www.farmlandgrab.org/post/view/27736-chinese-company-to-invest-us-500-million-in-agriculture-sector-of-uzbekistan Erişim tarihi: 25.12.2017.

40. 中亚天然气管道累计向国内输气突破2000亿立方米 (Orta Asya Doğalgaz Boru Hattı'yla Çin'e 200 milyar metreküp doğalgaz aktarılmıştır). Alınan yer: http://www.ce.cn/cysc/ny/gdxw/201711/30/t20171130_27041229.shtml Erişim tarihi: 25.12.2017.

41.中乌卡拉库利气田项目一期投产 (Çin-Özbekistan Karagöl gaz yatağı projesi gaz üretimine başladı). Alınan yer: http://www.sohu.com/a/208592400_260616 Erişim tarihi: 26.12.2017.

42.中石油计划2017年下半年开始乌兹别克斯坦开发三个天然气田 (CNPC 2017'de Özbekistan'da 3 gaz yatağı projesini başlamayı hedefliyor). Alınan yer: http://www.jinse.com/news/oil/15294.html Erişim tarihi: 26.12.2017.

GLOBAL OIL PRICES: PAST, PRESENT AND FUTURE

DANIYAR NURBAYEV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE, JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ, МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

On November 30, 2016, the Organization of Petroleum Exporting Countries (OPEC) agreed to cut its output by 1.2 million barrels per day (bpd) to 32.5 million bpd starting from January 2017 as part of the global deal to boost oil prices. Later, on December 10, 2016, the non-OPEC oil exporting countries also agreed to cut oil production by 558 thousand bpd (OPEC, 2016). It was the first time the OPEC members reached an agreement to limit the output with Russia since 2001, while the members of the OPEC have agreed their first oil output cut since 2008.

The oil-producing countries had to reach this agreement because of the imbalance between oil supply and oil demand, which led to a drop in oil prices from $112 per barrel in the middle of 2014 to $35 per barrel in January 2016 (Investing, 2017). There were several reasons for the global oil market imbalance. The first reason is the slowdown in economic growth in emerging countries. For example, according to the World Bank's July 2017 Global Economic Prospects, global growth in emerging market and developing economies in 2016 was 3.5%, while in 2015 and 2014 the growth rates were 3.6% and 4.3%, respectively[1] (World Bank, 2016).

The next reason is the increase in shale oil production in the United States. In 2005, the

1 In 2017, the growth rate of real GDP is expected at 4.1%.

ЦЕНЫ НА НЕФТЬ: ПРОШЛОЕ, НАСТОЯЩЕЕ И БУДУЩЕЕ

30 ноября 2016 года Организация стран-экспортеров нефти (ОПЕК) согласилась снизить добычу нефти на 1,2 млн. баррелей в сутки до 32,5 млн. баррелей в сутки с января 2017 года в рамках глобального соглашения, направленного на повышение мировых цен на нефть. Позже, 10 декабря 2016 года, страны-экспортеры нефти, не входящие в ОПЕК, также согласились сократить добычу нефти на 558 тыс. баррелей в сутки (OPEC, 2016). Впервые с 2001 года членам ОПЕК удалось достичь соглашения об ограничении добычи нефти с Россией, тогда как для самих членов ОПЕК данное соглашение стало первым с 2008 года.

Данное соглашение было достигнуто странами-производителями нефти ввиду наличия дисбаланса между предложением и спросом на нефтяном рынке, что привело к падению цен на нефть с $112 за баррель в середине 2014 года до $35 за баррель в январе 2016 года (Investing, 2017). Дисбаланс на мировом нефтяном рынке был вызван рядом причин. Первая причина - замедление темпов экономического роста в развивающихся странах. Так, к примеру, согласно отчету Всемирного банка опубликованному в июле 2017 года, «среднемировой рост экономики» в развивающихся странах в 2016 году составил 3,5%, тогда как в 2014-2015 годах темпы роста

Energy Policy Act aimed to address energy production in the country laid out a program of leasing federal land for commercial shale oil production. Since then, the U.S. shale oil production has grown significantly making the United States one of the largest oil producers in the world. Figure 1 shows the dynamics of shale oil production in the United States (U.S. Energy Information Administration, 2017a). As it can be observed, until 2011 the production of shale oil in the United States was less than 1 million bpd, and since then shale oil output has grown rapidly reaching its 10-year high, namely, 4.7 million bpd, in November 2015. However, since then the production of shale oil has started to decrease, falling to 4.15 million bpd in the end of 2016. Nevertheless, because of these additional amounts of 3-3.5 million bpd produced in the United States, which represent

составили 4,3% и 3,6% соответственно[1] (World Bank, 2016 год).

Вторая причина - увеличение объемов добычи сланцевой нефти в США. В 2005 году в Законе об энергетической политике США, направленном на решение проблемы достижения энергетической безопасности страны, была разработана программа лизинга федеральных земель под промышленное производство сланцевой нефти. С тех пор добыча сланцевой нефти в стране значительно возросла, что позволило США стать одним из крупнейших производителей нефти в мире.

На Графике 1 показана динамика добычи сланцевой нефти в США (U.S. Energy Information Administration, 2017a). Мы

1 В 2017 году темпы роста реального ВВП ожидаются на уровне 4,1%.

Figure 1: The U.S. shale oil production, million bpd

График 1: Производство сланцевой нефти в США, млн. баррелей в сутки

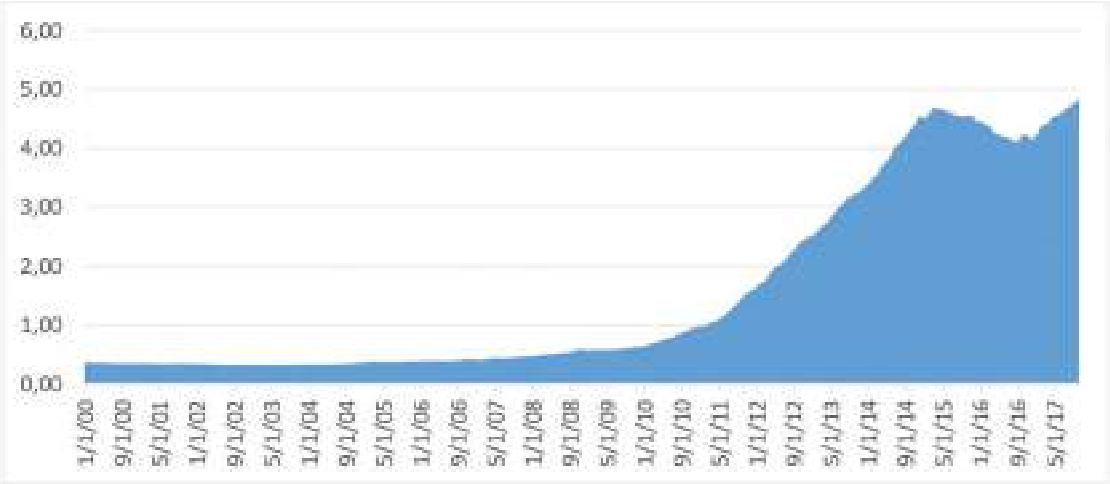

Source: U.S. Energy Information Administration http://www.eia.gov/

Источник: U.S. Energy Information Administration http://www.eia.gov/

approximately 3% of the total oil production, the global oil supply exceeded the growth in global oil demand.

Finally, the shortage of global liquidity is also considered as the factor that caused the oil market imbalance. Since the global financial crisis of 2008 that began in the United States, the Federal Reserve System (FED) has

можем заметить, что до 2011 года, производство сланцевой нефти в США составляло менее 1 млн. баррелей в сутки, однако впоследствии добыча сланцевой нефти значительно выросла, а в ноябре 2015 года достигла своего 10-летнего максимума, а именно, 4,7 млн. баррелей в сутки. Однако, с тех пор темпы производства сланцевой нефти начали снижаться, достигнув

embarked on the asset purchase program known as the quantitative easing (QE) aimed to significantly decrease the Federal Funds Rate or the base rate in order to support the measures that are used to tackle an economic crisis. In 2008-2015, the FED bought bonds from financial institutions worth more than $3.7 trillion in total (BBC, 2016) reducing the Federal Funds Rate to 0-0.25% (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2017). Since the money injected into the U.S. economy by the FED was invested into the international financial institutes, this program helped to boost the economy not only in the United States, but all over the world. However, the FED had to cease its QE program in 2015 in order to prevent new bubbles in the stock and housing markets, as well as to keep the inflation rate lower than the target level of 2%. Additionally, the FED has begun to gradually increase the Federal Funds Rate. These actions made funding more expensive for the U.S.

THE OIL-PRODUCING COUNTRIES HAD TO REACH THE OIL CUT AGREEMENT BECAUSE OF THE IMBALANCE BETWEEN OIL SUPPLY AND OIL DEMAND.

СОГЛАШЕНИЕ БЫЛО ДОСТИГНУТО СТРАНАМИ-ПРОИЗВОДИТЕЛЯМИ НЕФТИ ВВИДУ НАЛИЧИЯ ДИСБАЛАНСА МЕЖДУ ПРЕДЛОЖЕНИЕМ И СПРОСОМ НА НЕФТЯНОМ РЫНКЕ.

показателей в 4,15 млн. баррелей в сутки в конце 2016 года. Тем не менее, в результате, рост производства углеводородов в США на дополнительные 3-3,5 млн. баррелей нефти в сутки, что составляет примерно 3% от мировой добычи нефти, привел к тому, что глобальное предложение превысило мировой спрос на нефть.

И наконец, нехватка глобальной ликвидности также повлияла на появление дисбаланса на мировом нефтяном рынке. С момента начала глобального финансового кризиса 2008 года, который начался в США, Федеральная резервная система (ФРС) приступила к реализации программы приобретения активов, известной как количественное смягчение (QE), направленной на значительное снижение ставки по федеральным фондам или базовой ставки, которая является действенным инструментом борьбы с экономическим кризисом.

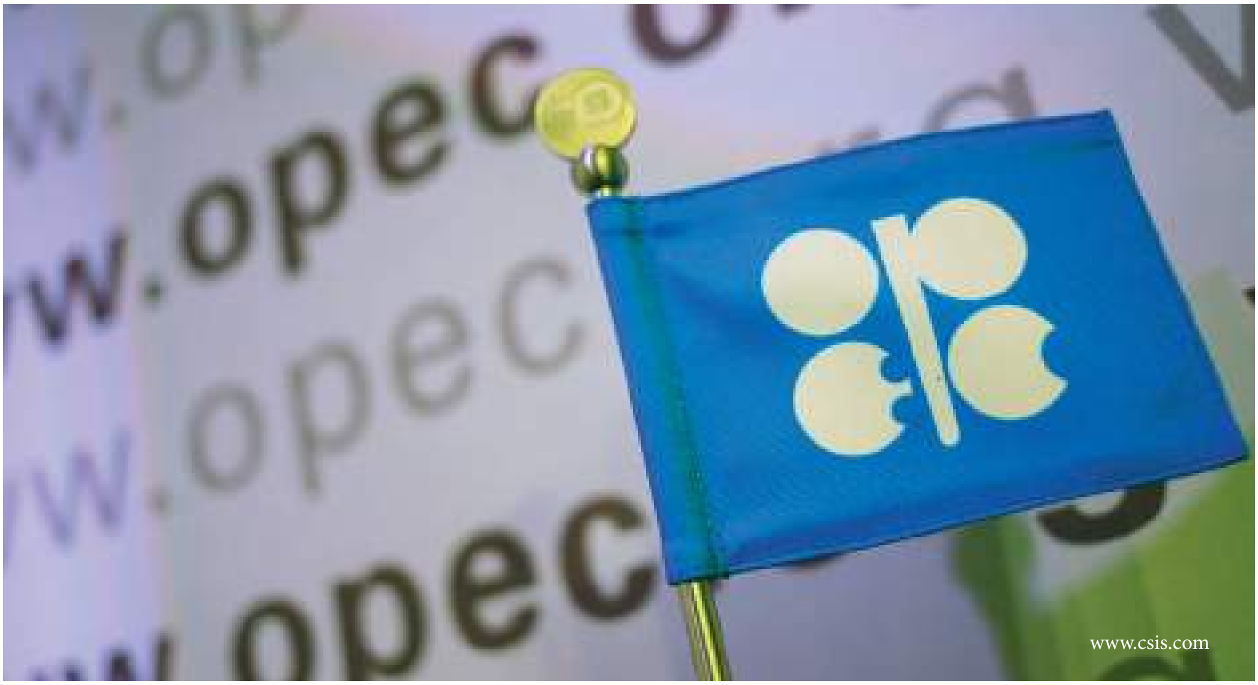

www.csis.com

financial institution, which led to a lower risk appetite. Thus, investors decreased their investments in emerging countries, causing a reduction in the growth rates of these countries. In addition, since there is a negative correlation between the U.S. dollar and oil prices (Zhang et. al, 2008; Harri et. al, 2009), the closure of the QE program and increase in the Federal Funds Rate, which caused the appreciation of the U.S. dollar, eventually had a negative impact on the oil prices.

In fact, the application of tight quotas for oil production is usually used by the Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC) to respond to the excess of supply over demand in the world oil market. This mechanism allows stabilizing the oil prices. However, until November 2016, the OPEC member countries could not reach an agreement on the issue of increasing oil production further in order to retain their oil market shares. Nevertheless, during the meeting in Doha on November 30, 2016, the members of the OPEC agreed to cut oil production by 1.2 million bpd, and later the non-OPEC countries agreed to cut the oil output by

В 2008-2015 годах ФРС выкупила у финансовых учреждений облигации на сумму более $3,7 трлн. (BBC, 2016), что позволило снизить ставку по федеральным фондам до 0-0,25% (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2017). Поскольку деньги, вложенные в экономику США, были инвестированы в международные финансовые институты, это позволило повысить темпы роста экономики не только в США, но и во всем мире. Тем не менее, чтобы предотвратить появление новых пузырей на рынках акций и жилья, а также сохранить уровень инфляции ниже целевого уровня в 2%, ФРС пришлось свернуть программу QE в 2015 году. Кроме того, ФРС начала постепенно увеличивать ставку по федеральным фондам. Эти действия сделали финансирование более дорогостоящим для финансового учреждения США, что привело к снижению параметров приемлемого риска. Как результат, инвесторы снизили свои инвестиции в развивающиеся страны, что привело к замедлению в них темпов экономического роста. Кроме того, поскольку существует обратная зависимость между долларом США и ценами на нефть (Zhang

Figure 2: Oil production and consumption balance, million bpd

График 2: Баланс добычи и потребления нефти, млн. баррелей в сутки

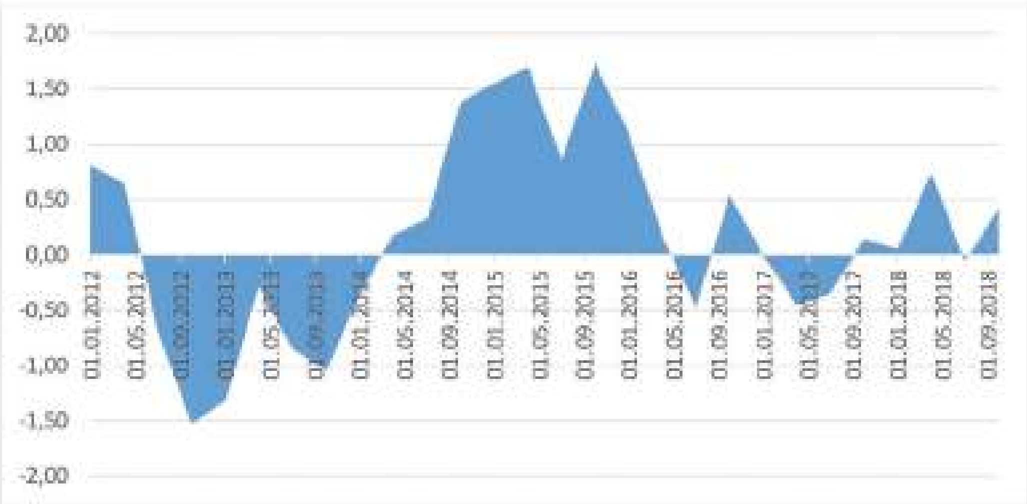

Source: US Energy Information Administration http://www.eia.gov/outlooks/steo/data.cfm

Источник: US Energy Information Administration http://www.eia.gov/outlooks/steo/data.cfm

558 thousand bpd, which made a total cut of 1.758 million bpd. This agreement was pro-

et. al, 2008; Harri et. al, 2009), закрытие программы QE и увеличение ставки по феде-

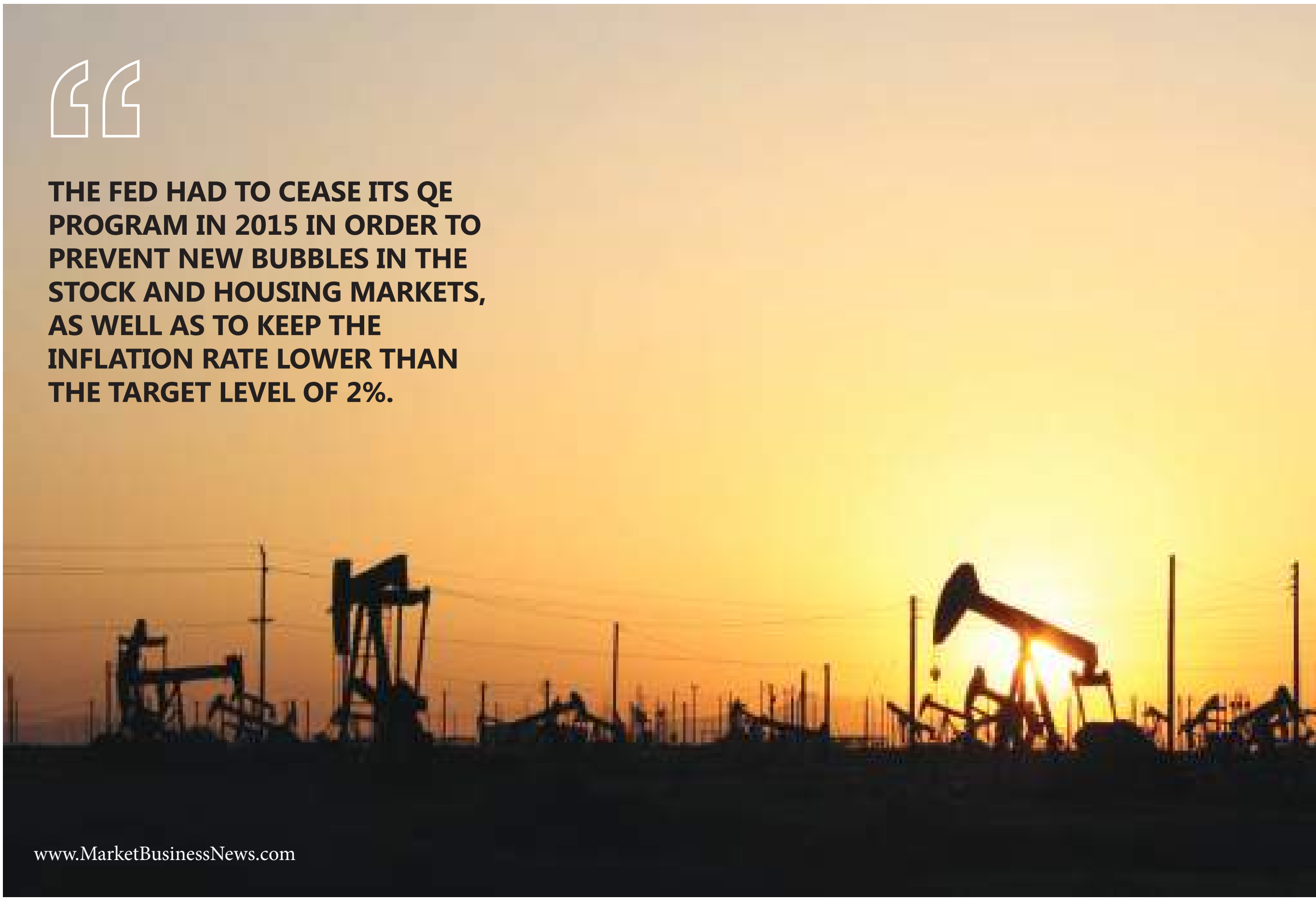

longed two times. In May 2017, the oil-producing countries agreed to extend the oil cut deal until the end of 2017 and later, at the end of November 2017, the countries agreed to extend the agreement until the end of 2018.

In order to understand the effects of this cut deal on the oil prices, it is important to look at the supply and demand balance. If we look at Figure 2, the oil market has been experiencing a surplus since the beginning of 2014 (U.S. Energy Information Administration, 2017 b). The highest surplus in the amount of 2.22 million bpd was reached in late 2015. Over the past two years, the surplus has changed to deficit twice, namely, in June 2016 and in January 2017. Moreover, according to the U.S. Energy Information Administration (EIA), in 2018 it is likely that there will be mostly oil surplus, despite the

ральным фондам, вызвавшие удорожание доллара США, в конечном итоге негативно сказались на ценах на нефть.

Фактически, введение жестких квот на добычу нефти обычно используется ОПЕК в качестве ответной меры на ситуацию, когда на мировом рынке нефти предложение превышает спрос. Этот механизм позволяет стабилизировать цены на нефть. Однако, до ноября 2016 года страны-члены ОПЕК не смогли достичь соглашения по данному вопросу, увеличивая объемы добычи нефти в попытке сохранить свои доли на рынке. Тем не менее, во время встречи в Дохе 30 ноября 2016 года, члены ОПЕК согласились сократить добычу нефти на 1,2 млн. баррелей в сутки, а позже страны, не входящие в ОПЕК, согласились сократить добычу нефти на 558 тыс. баррелей в сутки, тем самым увеличив общий

fact that the oil-exporting countries extended their oil freeze deal.

The reason for the oil surplus in 2018 is the U.S. oil production. The EIA expects that in 2018 average crude oil production will be 9.95 million bpd, while in 2017, 2016 and 2015 the U.S. production was 9.23 million bpd, 8.85 million bpd and 9.4 million bpd, respectively.

However, one might not agree with this statement because the prices of oil increased by 10%, surpassing 65$ per barrel directly after the announcement of the OPEC's decision to extend their oil freeze agreement at the beginning of December 2017 (Sputniknews, 2017). However, this growth in oil prices was mostly due to the speculative expectations rather than the real changes in the oil supply and demand balance. Increased oil pric-

объем сокращения до 1,758 млн. баррелей в сутки. Данное соглашение продлевалось дважды. Так, в мае 2017 года страны-производители нефти согласились продлить сроки сокращения нефтедобычи до конца 2017 года, а в конце ноября 2017 года договорились продлить соглашение до конца 2018 года.

Чтобы понять влияние данной сделки на ценообразование на мировых рынках нефти, важно рассмотреть динамику баланса спроса и предложения. Если посмотреть на График 2, то видно, что с начала 2014 года на мировом нефтяном рынке отмечается избыток предложения (U.S. Energy Information Administration, 2017 b). Наибольший профицит в размере 2,22 млн. баррелей в сутки был достигнут в конце 2015 года. Однако за последние два года период переизбытка предложения нефти сменился дефицитом дважды, а именно в июне 2016 года и январе 2017 года. Более того, согласно Управлению энергетической информации США (EIA), существует вероятность того, что, несмотря на продление сделки по замораживанию добычи нефти, в 2018 году будет фиксироваться переизбыток нефти. Причиной переизбытка нефти в 2018 году станет рост добычи нефти в США. EIA ожидает, что в 2018 году средний объем добычи нефти составит 9,95 млн. баррелей в сутки, в то время как в 2017, 2016 и 2015 годах производство нефти в США достигало 9,23 млн. баррелей в сутки, 8,85 млн. баррелей в сутки и 9,4 млн. баррелей в сутки, соответственно. Однако, некоторые могут не согласиться с этим утверждением, потому что цены на нефть выросли на 10%, перевалив отметку в $65 за баррель непосредственно после объявления в начале декабря 2017 года решения ОПЕК о продлении соглашения о снижении нефтедобычи (Sputniknews, 2017). Вместе с тем, данный рост цен на нефть в основном был обусловлен спекулятивными ожиданиями, а не реальными изменениями в балансе спроса и предложения. Увеличение цен на нефть, скорее всего, мотивирует американских производителей сланцевой

es would quite probably motivate the U.S. shale producers to produce more, which would trigger an increase in global oil supply.

In conclusion, it is important to note that today the OPEC is not the only player that can affect the supply of oil. Due to the shale revolution, the United States achieved energy independence and managed to affect the global oil market. Therefore, even though oil prices surpassed $65 per barrel, it is quite probable that the prices will not increase significantly, but will most likely start to decline in the short term. ■

THE SHALE OIL PRODUCTION MADE THE UNITED STATES ONE OF THE LARGEST OIL PRODUCERS IN THE WORLD.

ПРОИЗВОДСТВО СЛАНЦЕВОЙ НЕФТИ СДЕЛАЛО СОЕДИНЕННЫЕ ШТАТЫ ОДНИМ ИЗ КРУПНЕЙШИХ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ НЕФТИ В МИРЕ.

нефти увеличить объем производства, что приведет к увеличению предложения на мировом рынке.

В заключение важно отметить, что ОПЕК уже не является единственным игроком, который может влиять на спрос и предложение. Сланцевая революция позволила США достичь энергетической независимости, а также дала возможность оказывать влияние на мировой нефтяной рынок. Поэтому, хотя цена на нефть превышает $65 за баррель, вполне вероятно, что цены уже не будут расти столь значительно и, скорее всего, начнут снижаться в краткосрочной перспективе. ■

References:/ Источники:

1. OPEC. (2016). OPEC and non-OPEC Ministerial Meeting. Retrieved from http://www.opec.org/opec_web/en/press_room/3944.htm Accessed on: 09.12.2017.
2. Investing. (2017). Brent Oil. Retrieved from https://www.investing.com/commodities/brent-oil Accessed on: 09.12.2017.
3. World Bank. (2017). Global Economic Prospects: A Fragile Recovery. Retrieved from https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/26800/9781464810244.pdf Accessed on: 09.12.2017.
4. US Energy Information Administration. (2017a). Short-Term Energy Outlook. Retrieved from http://www.eia.gov/outlooks/steo/data.cfm Accessed on: 09.12.2017.
5. US Energy Information Administration. (2017b). How much shale (tight) oil is produced in the United States? Retrieved from https://www.eia.gov/tools/faqs/faq.php?id=847&t=6 Accessed on: 09.12.2017.

THE OIL MARKET HAS BEEN EXPERIENCING A SURPLUS SINCE THE BEGINNING OF 2014.

С НАЧАЛА 2014 ГОДА НА МИРОВОМ НЕФТЯНОМ РЫНКЕ ОТМЕЧАЕТСЯ ИЗБЫТОК ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

6. BBC. (2016). What is quantitative easing?. Retrieved from http://www.bbc.com/news/business-15198789 Accessed on: 09.12.2017.
7. Federal Reserve Bank of St. Louis (2017). Effective Federal Funds Rate. Retrieved from https://fred.stlouisfed.org/series/FEDFUNDS Accessed on: 09.12.2017.
8. Sputniknews. (2017). Brent Crude Oil Price Surpasses $65 Per Barrel. Retrieved from https://sputniknews.com/business/201712121059917384-brent-crude-oil-price-new-high/ Accessed on: 09.12.2017.
9. Zhang,Y-F., Fan,Y., Tsai,H-T. and Wei,Y-M. (2008). Spillover effect of US dollar exchange rate on oil prices. Journal of Policy Modelling, 30, 973-991.
10. Harri, A., Nalley, L., Hudson, D., (2009). The relationship between oil, exchange rates, and commodity prices. J. Agric. Appl. Econ. 41, 501–510

AZERBAIJAN-IRAN-TURKEY TRILATERAL MEETING OF FOREIGN MINISTERS

LIDIYA PARKHOMCHIK

On December 20, 2017, the fifth trilateral meeting of the foreign ministers of Azerbaijan, Iran and Turkey, Elmar Mammadyarov, Mohammad Javad Zarif and Mevlut Cavusoglu, took place in Baku. The meeting concluded with the adoption of a joint statement that underlines the common interests of the three Muslim countries in further enhancing solidarity and cooperation based on deep-rooted historical, religious and cultural commonalities and shared values. Moreover, the parties agreed to enlarge the scale of their mutual economic cooperation by implementing joint projects and programs in the field of energy, transport, banking, telecommunications, industry, agriculture, tourism, and environment. According to the remarks made by the ministers at the joint press conference following the meeting, they decided to involve the private sector in trilateral economic cooperation. For instance, as Turkish Foreign Minister Mevlut Cavusoglu announced, a business forum would be organized during the next trilateral meeting to be held in Turkey.

> **THE FIFTH TRILATERAL MEETING OF THE FOREIGN MINISTERS OF AZERBAIJAN, IRAN AND TURKEY CONCLUDED WITH THE ADOPTION OF A JOINT STATEMENT THAT UNDERLINES THE COMMON INTERESTS OF THE THREE MUSLIM COUNTRIES.**

Considering the fact that the three countries have favorable geographic locations and are situated on the international transit corridors, the parties demonstrated their commitment to enhancing collaboration in transport infrastructure development and facilitating inter-country flows of goods. In this regard, special attention was given to the Baku-Tbilisi-Kars (BTK) railway, which creates promising conditions for improving the transit potential of the three countries. It should be noted that the inauguration ceremony of the BTK route was held at the Alat Port of Baku on October 30, 2017. The first train consisting of

30 containers delivered 600 tons of wheat from Kokshetau in Kazakhstan to the southern port city of Mersin in Turkey on November 4, 2017. The second freight train left Kazakhstan on November 27. Moreover, the first train of the Turkish State Railways consisting of 16 wagons and 32 containers with 650 tons of agricultural products and ceramic adhesive departed from Mersin to Baku on November 28, 2017. Furthermore, the first Azerbaijani cargo train was sent to Turkey via the BTK railway on December 5, 2017. After changing the railway gauge from 1,520 mm to 1,435 mm at the station in Akhalkalaki, Georgia, the cargo train consisting of the Azerbaijan Railways carriages delivered coal, timber and mineral fertilizers to Kars on December 6, 2017. Grain and coal are expected to be the main commodities to be transported via the BTK in the overall amount of 2.5 million tons in the first year. It is expected that passenger transportation via the route will be carried out starting in 2018.

THE TRILATERAL MECHANISM PROVIDES THE NECESSARY ENVIRONMENT FOR PROMOTING ECONOMIC AND SECURITY COOPERATION BETWEEN AZERBAIJAN, IRAN AND TURKEY.

Ankara, Baku and Tehran also discussed prospects of further improving cooperation in the fight against terrorism, separatism and violent extremism. The parties stressed their determination not to allow their territories to be used by any people or group of individuals under any pretext against each other recognizing the urgency of strengthening regional security. Emphasizing the need for peaceful settlement of all disputes, the meeting participants underlined the importance of the earliest resolution of the Nagorno-Karabakh conflict.

It could be concluded that the trilateral dialogue established in 2011 enables the parties to strengthen mutual trust and understanding. The trilateral mechanism provides the necessary environment for promoting more active and effective cooperation to jointly confront various economic and security challenges that Azerbaijan, Iran and Turkey face.

THE EIGHTH INTERNATIONAL MEETING ON SYRIA HELD IN ASTANA

www.mfa.gov.kz

DAUREN ABEN

On December 21-22, 2017, the eighth high-level meeting of the Astana process on Syria took place in Kazakhstan's capital. The delegations of the three guarantor states of the ceasefire regime – Iran, Russia and Turkey, the Syrian Arab Republic, and the Syrian armed opposition attended the meeting, as well as the representatives of the United States and Jordan who had the status of observers. The UN delegation headed by Special Representative for Syria Staffan de Mistura who had arrived in Astana following talks in Moscow with Russian Foreign Minister Sergei Lavrov and Defense Minister Sergei Shoigu also participated in the event. This time, the negotiations in Astana focused on setting the ground for a National Dialogue Congress of the Syrian People to be hosted by Russia early next year.

> **ACCORDING TO KAZAKHSTAN'S MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS KAIRAT ABDRAKHMANOV, THE RESULTS OF THE TWO-DAY NEGOTIATIONS WERE "VERY IMPORTANT AND MEANINGFUL" FOR THE FURTHER STABILIZATION AND IMPROVEMENT OF THE HUMANITARIAN SITUATION IN SYRIA.**

According to Kazakhstan's Minister of Foreign Affairs Kairat Abdrakhmanov, the results of the two-day negotiations were "very important and meaningful" for the further stabilization and improvement of the humanitarian situation in Syria. Most importantly, the parties have agreed several confidence-building measures such as the creation of the working group for the release of detainees/hostages, the transfer of bodies and the search for missing persons, as well as a document on humanitarian demining in Syria, including at the UNESCO cultural heritage sites. Special attention at the meeting was paid to the provision of free access to international humanitarian missions for the delivery of assistance to the population in need, including in the de-escalation zones created as a result of the Astana pro-

cess, which requires reciprocal moves from both the Syrian government and the armed opposition groups.

The guarantor states of the ceasefire regime expressed their determination to continue coordinated actions in order to completely eliminate the remnants of Daesh, Al-Nusra Front and other terrorist organizations. They also agreed to take further efforts to reduce violence and strengthen the ceasefire regime, thus ensuring the effective functioning of all four de-escalation zones. Moreover, Iran, Russia and Turkey succeeded in setting the date of the Syrian National Dialogue Congress, which is expected to be held in the Russian city of Sochi on January 29-30, 2018 and bring together representatives of all segments of the Syrian society "committed to the sovereignty, independence, unity, territorial integrity and non-fractional nature of the Syrian state". However, the list of specific congress participants remains unclear as Turkey still objects to the invitation of the Syrian Kurdish representatives, while some opposition groups are still to take a final decision about their participation. To finalize the list of congress attendees, the three guarantor countries will hold a special preparatory meeting in Sochi on January 19-20, 2018.

MOSCOW INSISTS THAT THE CONGRESS IS INTENDED TO HELP BREAK THE DEADLOCK IN THE POLITICAL NEGOTIATION PROCESS HELD UNDER THE UN AUSPICES IN GENEVA AND CONTRIBUTE TO THE ACHIEVEMENT OF INTER-SYRIAN PEACE.

It remains to be seen if the Russia-initiated Syrian National Dialogue Congress will give a positive momentum to the Syrian peace settlement. Moscow insists that the congress is intended to help break the deadlock in the political negotiation process held under the UN auspices in Geneva and contribute to the achievement of inter-Syrian peace. Irrespective of the success or failure of the Sochi event, Kazakhstan aims to continue its contribution to efforts aimed at ending the war in Syria, with the next high-level meeting on Syria to be organized in Astana in the second half of February 2018.

www.mfa.gov.kz

BNY MELLON FREEZES $23 BILLION IN KAZAKHSTAN'S NATIONAL OIL FUND ASSETS

DANIYAR NURBAYEV

According to the Ministry of Justice of Kazakhstan (MJK), Bank of New York Mellon (BNY Mellon) froze $22.6 billion in Kazakhstan's National Oil Fund (NOF) assets over the litigation between the government of Kazakhstan and Moldavan investors Anatolie Stati and Gabriel Stati. It is important to note that $22.6 billion is about 40% of the NOF and equals about 17% of the country's GDP.

Anatolie Stati and Gabriel Stati are suing the government of Kazakhstan over alleged harassment and forced discounted sale of their assets in the country. The total amount that the investors claim exceeds $4 billion. On December 13, 2013, the investors won an international arbitration award of around $500 million in the Arbitration Tribunal at the Stockholm Chamber of Commerce. On March 19, 2014, the Kazakh government appealed the decision in the Court of Appeal in Stockholm, claiming that the investors had deployed a fraudulent scheme in Kazakhstan. As the Ministry of Justice states, the Statis concluded a number of fictitious contracts with undisclosed affiliated persons and falsified financial reports to increase the construction cost of a gas processing plant in Kazakhstan. Moreover, the Kazakh side insists that the investors perjured before the international arbitration tribunal.

> **AS THE MINISTRY OF JUSTICE STATES, THE STATIS CONCLUDED A NUMBER OF FICTITIOUS CONTRACTS WITH UNDISCLOSED AFFILIATED PERSONS AND FALSIFIED FINANCIAL REPORTS TO INCREASE THE CONSTRUCTION COST OF A GAS PROCESSING PLANT IN KAZAKHSTAN.**

The Prosecutor General's Office of Kazakhstan announced that it found evidence proving the criminal scheme of the Statis with assistance from the law enforcement bodies of Latvia. The government of Kazakhstan filed a petition to consider this information during the ongoing litigation between the two sides at the High Court of England. On June 6, 2017, the High Court of England determined that there was sufficient evidence that the Statis' arbitral award had been obtained by fraudulent me-

ans. The information was added to the litigation process that will begin in October 2018. However, despite the continuing investigation at the High Court of England, BNY Mellon decided to freeze the NOF's assets.

Overall, the freeze of the fund assets does not mean that all of them are lost. There is an ongoing investigation that might come to the conclusion that the Statis indeed used some fraudulent schemes in Kazakhstan. However, the fact that the assets are frozen might have a negative effect on the country's prestige and credibility. It is expected that the yields of the country's Eurobonds will go up because of this ambiguity. In addition, the international ranking agencies might reduce the country's ranking because the majority of them see the NOF as a guarantor of Kazakhstan's reputation and trustworthiness.

THE FACT THAT THE ASSETS ARE FROZEN MIGHT HAVE A NEGATIVE EFFECT ON THE COUNTRY'S PRESTIGE AND CREDIBILITY.

ÖZBEK-TÜRK İŞ FORUMU

ZHANDOS RANOV

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Özbekistan'ın, başlattığı kalkınma hamlesiyle gelecek 10 yılda Orta Asya'nın en hızlı büyümesi ve zenginleşmesi beklenen yıldız ülkesi konumunda bulunacağını belirtti. Özbekistan'daki temasları kapsamında Özbekistan Sanayi ve Ticaret Odası (ÖSSP) Başkanı Atham İkramov ile görüşen Hisarcıklıoğlu, daha sonra beraberindeki heyet ile 25 Aralık 2017'de başkent Taşkent'te düzenlenen Özbek-Türk İş Forumuna katıldı.

Özbekistan'ın, Türk milleti ve Asya coğrafyasının kalbi olduğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Özbekistan, 35 milyona yakın genç ve dinamik nüfusu ile Orta Asya'nın yarısını oluşturmaktadır. Dünyanın en büyük doğal gaz, uranyum ve pamuk üreticileri arasında olan Özbekistan, müthiş bir gelecek vadediyor" diye konuştu. Hisarcıklıoğlu, ekim ayında Türkiye'ye resmi ziyarette bulunan Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in iş ve yatırım ortamını güçlendiren çalışmalarını yakından takip ettiklerini dile getirdi. Mirziyoyev'in Ekim ayındaki ziyareti kapsamında bir araya gelerek yapılacak ortak projeleri ele aldıklarını anımsatan Hisarcıklıoğlu, "Hedefimiz, ikili ticaretimizi 5 milyar dolara çıkarmaktır. Ayrıca, Özbekistan'a daha fazla yatırım yapmak istiyoruz. Türkiye ve Özbekistan devlet başkanları arasındaki kuvvetli dostluk ve fikir birliği de bizlere cesaret vermektedir" dedi.

> **ÖZBEKİSTAN, BAŞLATTIĞI KALKINMA HAMLESİYLE GELECEK 10 YILDA ORTA ASYA'NIN EN HIZLI BÜYÜMESİ VE ZENGİNLEŞMESİ BEKLENEN YILDIZ ÜLKESİ KONUMUNDADIR.**

İş Forumu'nda konuşan ÖSSP Başkanı Atham İkramov da Özbek-Türk İş Forumunun, ticari, ekonomik ve yatırım alanlarında iki ülke arasındaki iş birliğinin, daha da geliştirilmesi yolunda önemli bir köprü olacağını söyledi.

2017'nin ilk 9 ayında iki ülke arasındaki dış ticaretin yüzde 30 arttığına işaret ederek, "Özbekistan, Türkiye ile çok yönlü iş birliğinin geliştirilmesine ayrıca önem veriyor. Bu çerçevede İstanbul'da Özbekistan Ticaret Merkezi'ni, bir de Özbek-Türk Ortak Sanayi ve Ticaret Odası'nın kurulması konusunda çalışmalar sürüyor. Bu forum, taraflar arasında yeni ortak projelerin hayata geçirilmesine de önemli katkı sağlayacaktır" değerlendirmelerini yaptı.

Özbekistan'da geçen sene dalgalı döviz kuruna geçildi. İş adamları ve yatırımcılar için olumlu iş ve yatırım ortamının oluşturulmasına yönelik önemli kararlar alındı ve bu gelişmeler ülke ekonomisinin serbestleştirilmesine yönelik çalışmaların hızlanmasına yol açtı. İki ülke devlet başkanlarının yaptıkları görüşmeler, ticari-ekonomik iş birliğinin daha da gelişmesine olanak sağlayacaktır. Özbekistan'ın önemli ticari-ekonomik ortaklarından biri olan Türkiye şimdiye kadar ülke ekonomisine 1 milyar dolardan fazla yatırım yapmış olup ülkede Türk sermayesi ile kurulan 500 civarında işletme bulunmaktadır.

"2017'NİN İLK 9 AYINDA İKİ ÜLKE ARASINDAKİ DIŞ TİCARET YÜZDE 30 ARTTI."

2016 yılında iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 1,2 milyar doları oluşturmuştur. Bu rakamlar iki ülke potansiyelini yansıtmamaktadır. Yakın yıllarda iki ülke arasındaki dış ticaret hacmini 5 milyar dolara çıkarma planları bulunmaktadır. Bunun için iki ülke arasında ekonomik potansiyel ile imkanlar yeterlidir. Özbekistan Türkiye'ye pamuk lifi, iplik, kumaş, bakır, kimya ürünleri, gübre, meyve-sebze ürünleri ihraç edebilecektir. 2018'den itibaren Türk iş adamlarının Özbekistan'da iş ve yatırım yapmaları için gereken imkan ve koşulların sağlanması durumunda iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin yeni bir ivme kazanma durumu mevcuttur.

www. upload.wikimedia.org

AZERBAIJAN AND RUSSIA DISCUSS ORGANIZING CASPIAN SEA CRUISES

LIDIYA PARKHOMCHIK

On December 28, 2017, a delegation led by Konstantin Anisimov, Director General of Moscow River Shipping, visited Baku. During the meeting with Rauf Valiyev, Chairman of Azerbaijan Caspian Shipping, the parties signed a memorandum of cooperation on the organization of sea trips on the Caspian Sea. Under the memorandum, it is planned to organize the cruise trips for tourists to Baku. The parties plan to organize the visits on the cruise ship titled Peter the Great, which is currently under construction, until the end of 2019. At the first stage, trips will be established on the Astrakhan-Baku route. The parties agreed to conduct relevant studies in order to expand the geographic diversity of the routes until 2020. It appears that cruise trips could be organized on the Moscow-Baku, Astrakhan-Makhachkala-Baku, Baku-Enzeli-Noushehr-Turkmenbashi-Aktau-Astrakhan and other routes.

AZERBAIJAN AND RUSSIA SIGNED A MEMORANDUM, UNDER WHICH THE FIRST VISIT OF TOURISTS TO BAKU WILL BE ORGANIZED ON THE CRUISE SHIP TITLED PETER THE GREAT UNTIL THE END OF 2019.

Since the Russian side stressed that the four-deck Peter the Great with the capacity of 310 passengers would be rated as a five-star luxury cruise liner with a fitness room, swimming pool, restaurants, cinema and other leisure facilities, it is expected that the Caspian cruise will attract tourists not only from the Caspian littoral countries, but also from the United States, Europe and China. In fact, Baku has tremendous tourism opportunities, and there is no doubt that the organization of sea trips will have a positive impact by further increasing the number of tourists visiting Azerbaijan. Technical specifications of the cruise ship, 141 meters in length and 16.82 meters in width, will allow it to

berth not only in the ports at the Caspian Sea, but also to travel to the Black Sea and Russian port cities. It is expected that the 90-person staff will serve the cruise ship, the construction of which started in 2016. According to Dmitry Antonov, Director General of the Lotos shipyard in Astrakhan, the first Russian cruise liner specially built for Caspian trips will be set afloat in April 2018.

It should be noted that this is not the first attempt to launch cruises around the Caspian Sea. Indeed, the first cruise took place more than 10 years ago, when the Russian cruise ship titled Maria Ermolova traveled on the Astrakhan-Aktau-Astrakhan route. The passenger ship, which was constructed in Yugoslavia in 1974 for the Murmansk Shipping Company, was delivered to Astrakhan in 2005 in order to launch the Caspian cruise line. The September 2007 trip was the only time Maria Ermolova left the Astrakhan port as a cruise ship.

> **IF THIS AMBITIOUS CASPIAN CRUISE PROJECT IS REALIZED, IT WILL BE A BREAKTHROUGH FOR THE TOURISM MARKET IN THE REGION.**

It could be concluded that if this ambitious Caspian cruise project is realized, it will be a breakthrough for the tourism market in the region. In fact, the Caspian Sea is practically unknown to tourists, just like the Caspian states. In the meantime, each country is ready to surprise them with its historical, cultural and natural attractions. However, while the project is rather promising, a number of issues need to be resolved to make Caspian Sea cruise trips possible, especially Turkmenistan's and Iran's entry visa requirements. It is not a secret that in recent years sea cruises have gained increasing popularity among tourists from all over the world. According to some estimates, the Caspian Sea has a good potential to join the most popular destinations on the cruise tourism map. However, in order for that to happen the rest of the Caspian Five should also support the idea and start developing their own sea travel routes.

RUSSIA RUNS OUT OF ITS RESERVE FUND

www.russiafeed.com

KANAT MAKHANOV

> **ON JANUARY 1, 2018, THE RESERVE FUND INDEED CEASED TO EXIST AND WAS MERGED WITH THE NATIONAL WELFARE FUND OF RUSSIA.**

On December 26, 2017, Minister of Finance of Russia Anton Siluanov reported that the Reserve Fund of Russia was about to be fully depleted very soon as it had been predicted several months ago. On January 1, 2018, the Reserve Fund indeed ceased to exist and was merged with the National Welfare Fund (NWF) of Russia. According to the Russian Ministry of Finance, the Reserve Fund had only 994.6 billion rubles ($17.05 billion) left by December 1, 2017. As it is envisaged by the budgetary legislation, the Russian government will switch to using the NWF. According to the preliminary estimates, currently, the NWF reserves are about 3.7 trillion rubles ($63.5 billion), of which only 2.3 trillion rubles ($39.5 billion) are liquid. The main expenditures of the now-defunct Reserve Fund were contractual obligations, social payments, inter-budgetary transfers, and federal budget debt servicing costs.

The Reserve Fund and the National Welfare Fund were established in 2008 by dividing the Stabilization Fund, which was initiated by former Minister of Finance Alexei Kudrin to accumulate additional revenues from hydrocarbon exports. From now on, excess revenues from mineral exports will be accumulated in the NWF. Starting January 1, 2018, a new budget rule came into force in Russia, according to which the base price for oil will be at $40 per barrel of Russian Urals oil (this number will be indexed by 2% each year). Excess revenues will replenish the reserves and be partially spent on the acquisition of foreign currencies. Consequently, the shortage of

revenues will be covered by transfers from the National Welfare Fund. The volume of currency purchases in the domestic market by the Ministry of Finance in 2018 will amount to 2 trillion rubles ($34.3 billion) in case if the average annual oil price will remain at $54-$55 per barrel. In 2017, the Ministry of Finance spent 830 billion rubles to purchase foreign currencies.

The decrease of the Russian reserves is only a part of the country's more serious and comprehensive economic problems, which include low economic growth, low budget efficiency, lack of transparency of public institutions, high dependency on the oil and gas sector, etc. The situation is aggravated by the sanctions imposed by the United States and the European Union that have caused problems with net capital outflow, low inflow of foreign direct investment, and the banking sector's stability. Thus, the capital flight from Russia exceeded $29 billion in 2017, and, according to projections of the Russian Central Bank, the outflow of capital will be between $10-$16 in 2018, which will have miscellaneous negative consequences driving the economy of the country further down. Despite relatively high prices of oil, the industrial sector of Russia showed a contraction by 3.6% in November 2017, which is the worst indicator since 2009. The economic growth in 2017 is expected to be slightly higher than 2%, which puts Russia backwards in economic terms in relation to the rest of the world.

> **THE DECREASE OF THE RUSSIAN RESERVES IS ONLY A PART OF THE COUNTRY'S MORE SERIOUS AND COMPREHENSIVE ECONOMIC PROBLEMS.**

www.img.thedailybeast.com

www.forbes.com

ÇİN HALK SİLAHLI POLİSİ YÖNETİMİNİN ÇKP MERKEZ KOMİTESİ'NE DEVREDİLMESİ

OMİRBEK HANAYİ

27 Aralık 2017 tarihinde Çin Devlet Konseyi'nden yapılan açıklamaya göre, Çin Halk Silahlı Polisi'nin yönetimi 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren Çin Komünist Partisi (ÇKP) Merkezi Komitesi'ne devredilecektir. Karara göre, daha önce Çin Devlet Konseyi'ne bağlı Kamu Güvenliği Bakanlığı tarafından yönetilen Çin Halk Silahlı Polisi, bundan sonra ÇKP Merkezi Komitesi'ne bağlı Merkezi Askeri Komisyonu tarafından komuta edilecektir.

28 Aralık 2017 tarihinde Çin Savunma Bakanlığı Sözcüsü Ren Guoqiang, başkent Pekin'de düzenlediği olağan basın toplantısında, Çin Halk Silahlı Polisi yönetiminin ÇKP Merkez Komitesi'ne devredilmesinin, ÇKP Merkezi Komitesi'ni güçlendireceğini dile getirerek, polisin temel yapısında herhangi bir değişiklik olmadığını ve ülkenin savunma politikasında da değişikliğe gidilmediğini ifade etti. Ayrıca söz konusu komuta devrinin Çin'in Anayasası, Savunma Yasası ve Halk Silahlı Polisi Yasası'nın yanı sıra, ÇKP Merkezi Komitesi'nin ilgili kurallarına göre yapıldığını bildirdi.

> **27 ARALIK 2017 TARİHİNDE ÇİN DEVLET KONSEYİ'NDEN YAPILAN AÇIKLAMAYA GÖRE, ÇİN HALK SİLAHLI POLİSİ'NİN YÖNETİMİ 1 OCAK 2018 TARİHİNDEN İTİBAREN ÇİN KOMÜNİST PARTİSİ (ÇKP) MERKEZİ KOMİTESİ'NE DEVREDİLECEKTİR.**

Bu, Ekim 2017'de düzenlenen ÇKP 19. Ulusal Kongresi'nden sonra alınan en büyük siyasi karardır. 1949'da Pekin'de Çin Halk Kamu Güvenliği Merkezi Kolu adıyla kurulan ve 1982'de ise bugünkü adını alan Çin Halk Silahlı Polisi'nin hâlihazırda 1.5 milyondan fazla üyesi bulunmaktadır. Çin Devlet

Başkanı ve ÇKP Genel Sekreteri Xi Jinping'in başkanlık yaptığı Merkez Askeri Komisyonu'nun ülkedeki en üst düzey askeri politika belirleme organı olarak Çin Halk Silahlı Polisi'ne komuta edecek olması, ÇKP'nin yönetimini ve Xi'nin iktidarını daha da güçlendirdiğini ifade edebiliriz. Çünkü 2013'de göreve geldiğinden bu yana Çin ordusunun kurumsal yapısını güçlendirmeye büyük önem veren Xi, yeniden kurulan Ulusal Güvenlik Merkezi Komitesi, Merkezi Askeri Komisyonu Operasyon Komuta Komitesi ve Askeri-Sivil Entegrasyon Geliştirme Merkezi Komitesi gibi 3 askeri komitenin de başkanı olmuştur. ÇKP 19. Ulusal Kongresi'nde ÇKP Parti Tüzüğü'ne adı ve fikirlerinin girmesiyle Çin'in kurucu lideri Mao Zedong ve devrimci lideri Deng Xiaoping'den sonra Çin'in en güçlü lideri konumuna gelen Xi, Çin'nin tüm askeri yönetimini elinde tutmaktadır.

> **ÇİN HALK SİLAHLI POLİSİ YÖNETİMİNİN ÇKP MERKEZ KOMİTESİ'NE DEVREDİLMESİ, Xİ'NİN LİDERLİĞİNDEKİ ÇKP'NİN İKTİDARININ SONSUZ BİÇİMDE ARTACAĞINI İŞARET EDEBİLİR.**

www.voanews.com

KAZAKH AND KYRGYZ LEADERS AIM TO IMPROVE BILATERAL TIES

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On December 25, 2017, President of Kyrgyzstan Sooronbai Jeenbekov arrived in Astana for a two-day visit at the invitation of his Kazakh counterpart Nursultan Nazarbayev. This was only third foreign trip by Jeenbekov who came to office on November 24, 2017, the first two being to Russia and Uzbekistan. The visit coincided with the 25th anniversary of the establishment of diplomatic relations between the states and the 20th anniversary of the mutual eternal friendship agreement. Both leaders expressed their hopes for strengthening bilateral Kazakh-Kyrgyz cooperation that has recently been aggravated with the trade war resulting from Astana's October 10, 2017 decision to tighten controls at the Kazakh-Kyrgyz border in response, as many believe, to former Kyrgyz President Atambayev's harsh rhetoric towards the Kazakhstani leadership. However, as Atambayev officially stepped down in early December 2017, the relations between the states have improved.

> THE FIRST OFFICIAL VISIT OF JEENBEKOV TO ASTANA HAS BEEN VIEWED BY EXPERTS AS A CULMINATION OF THE EFFORTS UNDERTAKEN BY BOTH PRESIDENTS TO REVIVE THE BILATERAL TIES.

Although this was Jeenbekov's first visit to Kazakhstan in his presidential capacity, it was not his first meeting with Nazarbayev. Previously Jeenbekov and Nazarbayev met in Astana on August 14, 2017, a month before the start of the presidential campaign in Kyrgyzstan, and on November 30, 2017, on the sidelines of the Summit of the Collective Security Treaty Organization held in Minks, where a major breakthrough was achieved in unblocking a two-month long bottleneck at the border. During this event, the presidents announced that Kazakhstan would loosen its border regulations leading to the signing on December 2, 2017 of a 50-point roadmap, which had been agreed by the prime ministers of the two countries at the preceding negotiations

in Astana. This in effect allowed all vehicles to pass the Kazakh-Kyrgyz border without any delays. Therefore, the first official visit of Jeenbekov to Astana has been viewed by experts as a culmination of the efforts undertaken by both presidents to revive the bilateral ties.

As a result of these high-level negotiations, the presidents signed a number of documents, including the treaty on the demarcation of the 1,241-km long Kazakh-Kyrgyz state border and the agreement on the state border regime. It is worth noting that the parties reached an agreement on the delimitation of their borders in 2001, and the relevant treaty came into force in 2008. The negotiations on the demarcation of the Kazakh-Kyrgyz state border and the installation of boundary markers along the border started in the same year. To date, the two countries have finished the installation of boundary posts, the number of which reached 683. Hence the signing of the treaty on the border demarcation completes the legalization of the borders. The presidents emphasized that the issues of demarcation and the state border control regime had not been solved for many years. In this regard, Jeenbekov called this document historical: "I am convinced this will contribute to the border between Kyrgyzstan and Kazakhstan becoming the gateway of trust, good-neighborliness and mutually beneficial cooperation". In his turn, Nazarbayev noted that the parties "have removed the issues that worried both you and us. That is why today we can talk about what can be done in the future". According to Nazarbayev, the relations between the countries from now on should be centered on boosting trade to reach $1 billion by the end of 2020 from the current volume of approximately $743 million. Overall, the fact that Bishkek and Astana have finally settled their disputes is a good news for both their bilateral relations and regional cooperation.

"THE FACT THAT BISHKEK AND ASTANA HAVE FINALLY SETTLED THEIR DISPUTES IS A GOOD NEWS FOR BOTH THEIR BILATERAL RELATIONS AND REGIONAL COOPERATION."

www. akorda.kz

KAZAKHSTAN ASSUMES UN SECURITY COUNCIL PRESIDENCY

DAUREN ABEN

On January 1, 2018, Kazakhstan started the second half of its two-year term as a non-permanent member of the United Nations Security Council (UNSC) assuming the UNSC presidency and served in this capacity throughout the entire month of January 2018. Kazakhstan has thus become the first ever Central Asian country not only to be elected as a non-permanent UNSC member, but also to chair the world's most important political body that has the primary responsibility for maintaining global peace and security. As the UNSC president, Kazakhstan, with the assistance of the UN Secretariat, coordinated the council's day-to-day activities, made statements and issued press releases on behalf of the UNSC, as well as held briefings on the UNSC program of work for the UN member states that are not UNSC members, as well as for mass media and nongovernmental organizations. It is noteworthy that during the first year of its UNSC membership the Kazakh delegation contributed to the adoption of 61 resolutions, including 11 co-authorships, and 27 presidential statements.

> **KAZAKHSTAN HAS THUS BECOME THE FIRST EVER CENTRAL ASIAN COUNTRY NOT ONLY TO BE ELECTED AS A NON-PERMANENT UNSC MEMBER, BUT ALSO TO CHAIR THE WORLD'S MOST IMPORTANT POLITICAL BODY THAT HAS THE PRIMARY RESPONSIBILITY FOR MAINTAINING GLOBAL PEACE AND SECURITY.**

On January 2, the permanent representatives of the UNSC members reviewed and approved the UNSC work program for January 2018 presented by Kazakhstan, expressing their full support and praising it as eventful, relevant and balanced. As the Council president, Kazakhstan continued to promote the following priorities of its UNSC membership put forward in President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev's policy address to the UNSC titled "Kazakhstan's Conceptual Vision of Strengthening Global Partnership for a Secure, Just and Prosperous World": moving towards a world free of nuclear weapons; creating conditions to prevent the threat of a global war and settle local conflicts; promoting peace, security and development in Central Asia, including Afghanistan; facilitating the formation of a global antiterrorist coalition (network) under the UN auspices; assisting the peaceful de-

velopment of Africa; contributing to UN sustainable development goals; and adapting the UN system to the needs and realities of the 21st century. It is noteworthy that for the first time the UNSC held, at Kazakhstan's proposal, an official flag installation ceremony honoring the six newly elected UNSC non-permanent members – Côte d'Ivoire, Equatorial Guinea, Kuwait, the Netherlands, Peru, and Poland.

According to Kazakhstan's work program, a high-level thematic briefing on the nonproliferation of weapons of mass destruction attended by UN Secretary-General António Guterres, President of Poland Andrzei Duda and other high-ranking officials took place at the UNSC on January 18. The address by President Nazarbayev considered key nonproliferation issues through the prism of building and strengthening trust and confidence among countries and political leaders. On January 19, the UNSC held a ministerial-level debate on threats to international peace and security focusing on the topic "Building a Regional Partnership in Afghanistan and Central Asia as a Model to Link Security and Development", with participation of the foreign ministers of the Central Asian states, Afghanistan, and the UNSC member states. On January 25, the UNSC held its quarterly open debate on the topic "The Situation in the Middle East, including the Question of Palestine" which focused on the Israeli-Palestinian conflict. In addition, Kazakhstan chaired open and closed UNSC discussions on prospects for peace settlements in Syria, Libya, the Democratic Republic of the Congo, the Central African Republic, Darfur, West Africa and Sahel, South Sudan, Mali, Somalia, Cyprus, and Colombia.

"KAZAKHSTAN'S PRESIDENCY BECAME THE CULMINATION OF THE COUNTRY'S NON-PERMANENT MEMBERSHIP IN THE UNSC PROVIDING ASTANA WITH A CHANCE TO SHOWCASE ITS MULTILATERAL DIPLOMATIC POTENTIAL."

The UNSC work program for January 2018 was not limited to the activities listed above and also included some unplanned events, as illustrated by the UNSC emergency session convened at the request of the United States on January 5, 2018 to discuss recent protests in Iran. Additional issues for discussion covered the situation around North Korea, the Rohingya humanitarian crisis in Myanmar and other urgent items on the international agenda. Thus, Kazakhstan's presidency became the culmination of the country's non-permanent membership in the UNSC providing Astana with a chance to showcase its multilateral diplomatic potential.

BEST PRACTICES OF TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN

www.wikimedia.org

GULNAR NADIROVA

On December 18, 2017, the delegation of the Kazakh Tourism national company visited Uzbekistan to study the Uzbek experience in the development of the national tourism industry. Indeed, Uzbekistan has one of the most developed tourism sectors in Central Asia, and its best practices are worth learning from. One of the most important features of this country's tourism industry is its orientation to domestic tourism, and various incentives are used for its development.

Thus, on December 28, 2017, President of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev signed a decree establishing additional days off during the celebration of the national holidays in 2018. In this regard, the State Committee for Tourism Development, the Youth Council of Uzbekistan, the Council of the Federation of Trade Unions of Uzbekistan, and two national companies, Uzbekiston Havo Yullari (Uzbekistan Airways) and Uzbekiston Temir Yullari (Uzbekistan Railways), were instructed to organize routes for domestic tourism and recreation, as well as to introduce discounts for transportation, hotel and public catering services. To this end, a system of discounts for air and railway tickets was developed, while cafes, restaurants, and hotels throughout the country reduced their prices.

For instance, from January 1 to 3, 2018, most hotels provided discounts of up to 50% to tourist groups, while the rail and air operators offered a 50% discount for families, students, pensioners, and tourist groups of five or more people. As a result, according to the State Committee for Tourism Development, in the first days of 2018 around 30 thousand Uzbek citizens traveled to the country's popular tourist cities.

Moreover, within the framework of the program titled "Travel around Uzbekistan", new directions of domestic travel are being developed. In particular, the "Travel of the Defenders of the Motherland" program, developed by the above-mentioned Committee jointly with the Bukhara regional municipality and the Ministry of Defense, was launched. Under this program, about 100 soldiers from different provinces and cities of Uzbekistan went on a trip to get acquainted with their country's ancient history, cultural heritage and tourist sights.

Another feature of the national tourism industry of Uzbekistan is the development of so-called "Ziorat tourism", or pilgrimage tourism, which includes visits

> **"ONE OF THE MOST IMPORTANT FEATURES OF UZBEKISTAN'S TOURISM INDUSTRY IS ITS ORIENTATION TO DOMESTIC TOURISM, AND VARIOUS INCENTIVES ARE USED FOR ITS DEVELOPMENT."**

to the world-famous landmarks related to the history of Islam in Central Asia, such as complexes of "Imam al-Bukhari", "Naqshband", "Al-Hakim Al-Termiziy" and others. In Samarkand, the construction of the new International Research Center of Imam Bukhari is underway, the purpose of which, as President Mirziyoyev noted, is not only to increase the flow of tourists and gain economic benefits, but "bringing the people, especially the youth, to the sacred heritage of Imam Bukhari, the author of the most reliable collection of hadiths, as well as the strengthening of national pride in the hearts of our compatriots". It is assumed that Uzbek pilgrims who intend to perform hajj or umrah must first visit the Imam Bukhari complex.

Uzbekistan is also interested in increasing the flow of foreign tourists. To this end, specific measures have been taken to improve the level of service and decrease time spent for procedures at the airports. As ordered by the government, until the end of December 2017, tourist centers were to be established at the country's international airports, providing information in foreign languages about tourist routes, hotels, entertainment facilities, transportation, and other services. Individual foreign citizens are now issued uniform tourist visas valid for a period of 30 days, while the visa fee has been reduced by one third – from $60 to $40.

To familiarize foreign tourists with the national history and way of life, President Mirziyoyev suggests organizing ethnic animation centers throughout the country, showing interesting traditions, national dishes, handicrafts and other manifestations of the rich cultural heritage of the Uzbek people. For example, it is planned to create the Amir Timur park in Samarkand, as well as the historical and ethnographic environment in which tourists could feel the atmosphere of the Timurid era. To develop active recreation in the very center of Tashkent, it is planned to build an Uzbek version of Disneyland with a castle, surfing, dolphinarium and many other attractions. A modern mountain tourist cluster is being created in the Tashkent region. Over the next two years, new ski resorts, including modern hotel complexes and cable cars, will be built in the Chimgan and Bostanlyk recreational areas.

All these activities are carried out within the framework of the relevant government program for 2018-2019, which was approved with the aim of creating a favorable economic, administrative and legal environment for the accelerated development of the domestic tourism industry. The priorities of this program are the involvement of the private sector, the further enhancement of its competitiveness and the quality of services provided, the expansion of the economic potential of the regions and their income base, the organization of new jobs, and the active promotion of national tourism products in the world market.

2017 OPERATIONAL RESULTS OF GAZPROM

www. financialtribune.com

LIDIYA PARKHOMCHIK

According to Alexei Miller, Chairman of the Gazprom Management Board, in 2017 the Russian state-owned gas giant boosted production by 12.4% to 472 billion cubic meters (bcm), an increase by 51.9 bcm compared to 2016, which is the best production growth in the company's history. As a result, Gazprom set a new record of annual exports, having supplied 193.9 bcm of gas to Europe, which is 14.6 bcm, or 8.1%, more compared to the previous maximum reached in 2016 (179.3 bcm).

> **IN 2017, GAZPROM BOOSTED PRODUCTION BY 12.4% TO 472 BCM AND EXPORTS TO EUROPE BY 8.1% TO 193.9 BCM.**

In fact, Gazprom's share in the European market of gas supplies amounted to over 40% in 2017. However, in order to protect and further increase its market share, as well as oppose any attempt by the European Union (EU) to purchase more gas from other producers, including the United States and Qatar, Gazprom has had to lower its prices in recent years. For instance, the average export price of the Russian gas totaled $167 per 1,000 cubic meters in 2016 compared to $243 in 2015. This situation could be explained by the fact that the Russian gas prices in most supply contracts, which are long-term, still depend on oil prices with a lag of six to nine months. Moreover, the company provided a series of discounts to its key partners in Europe, which helped boost supplies to the European market.

It is worth highlighting that Europe will remain the top destination for the Russian gas even in the face of the downward trend in Gazprom revenues. For instance, despite a slight increase in the average export price of the Russian gas to $192 in 2017, the overall

income from the sales of more than 190 bcm will not exceed $36 billion, while in 2012 the company supplied 138.8 bcm of gas at the average price of $385 generating a total revenue of $53.4 billion.

It is obvious that the EU intention to replace the Russian gas by the U.S. supplies is still far from realization. Indeed, the price of the U.S. liquefied natural gas (LNG) for Europe was as high as $213 in 2017. Moreover, the major buyers of the U.S. LNG, namely, Portugal, Spain, and Malta, are the countries that simply have no access to the Russian pipeline. As a result, in an effort to safeguard its export sales Gazprom plans to further increase capital spending on building new pipelines. In 2018, the company plans to spend $14.05 billion to finance gas transportation lines to Europe and China, which is almost 1.4 times more than in 2017. The funds will go to the largest Nord Stream 2 project ($1.8 billion), Turkish Stream project ($2.9 billion), and Power of Siberia pipeline ($3.8 billion). In fact, the construction costs of the Turkish Stream and Power of Siberia projects in 2018 are 70% and 4% higher than this year's expenses, respectively.

> **IN AN EFFORT TO SAFEGUARD ITS EXPORT SALES GAZPROM PLANS TO FURTHER INCREASE CAPITAL SPENDING ON BUILDING NEW PIPELINES.**

In conclusion, it appears that although some EU member states try to block new Gazprom supply projects, the company will continue to increase its gas exports to Europe despite unstable gas prices. In fact, in 2017 Gazprom was ranked first in the annual S&P Global Platts Top 250 Global Energy Company Rankings in terms of financial indicators such as asset value, revenues, profits, and return on invested capital. Therefore, there is a high probability that the company will continue to strengthen its position in the European market and throughout the world.

AVRUPA İMAR VE KALKINMA BANKASI İLE ÇİN BANKASI'DAN KAZAKİSTAN'IN KURŞUN-ÇİNKO MADENCİLİĞİNE 295 MİLYON DOLARLIK KREDİ

OMİRBEK HANAYİ

28 Aralık 2017 tarihinde Almatı'da Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile Çin Bankası (Bank of China), Kazakistan'ın Şalkiya Çinko Şirketi'ne (Shalkiya Zinc LTD) toplam 295 milyon dolarlık sendikasyon kredisi sağlama anlaşmasını imzaladı. Anlaşmaya göre, toplam 295 milyon tutarındaki kredinin 175 milyon doları EBRD tarafından ve 120 milyonu doları ise Çin Bankası'nın Kazakistan'daki şubesi tarafından sağlanacaktır. Sağlanan kaynak, Şalkiya kurşun-çinko yatağında maden zenginleştirme tesisi inşaatına kullanılacaktır.

Şalkiya Çinko Şirketi'ne yönelik sendikasyon kredi ortaklığı, EBRD ile Çin Bankası'nın Kazakistan'daki ilk işbirliğidir. Bilindiği üzere, EBRD ve Çin Bankası Kazakistan'da aktif olarak faaliyet gösteren yabancı bankalar arasında yer almaktadır. Kazakistan, 2016 yılında EBRD'nin dünyada yatırım yaptığı en büyük ikinci ülke olmuştur. Özellikle Kazakistan'daki küçük ve orta ölçekli işletmeler, eko-projeler ve kadın girişimcilere finansman desteği yapan EBRD, Haziran 2017'ye kadar ülkeye toplam 7.4 milyar avro yatırım sağlamıştır. Bunların %42'si taşımacılık, lojistik, yol ve kamu altyapısını kapsayan altyapı alanına, %40'ı yenilenebilir enerji dahil olmak üzere enerji ve doğal kaynaklar alanına, %12'si sanayi, hizmet sektörü ve tarıma ve son %6'sı ise finans alanına odaklanmıştır. Ayrıca, 5 Ocak 2018 tarihinde ise, Kazakistan Hükümeti ile EBRD arasında 2014'te yapılan anlaşmaların devamı olarak 3 yıllık genişleyen işbirliğine yönelik bir anlaşma imzalanmıştır. Çin Bankası'nın Kazakistan'daki şubesi ise, kuruluduğu 1993'ten bu yana banka

> **28 ARALIK 2017 TARİHİNDE ALMATI'DA AVRUPA İMAR VE KALKINMA BANKASI (EBRD) İLE ÇİN BANKASI (BANK OF CHINA) BİRLİKTE KAZAKİSTAN'IN ŞALKİYA ÇİNKO ŞİRKETİ'NE (SHALKIYA ZINC LTD) TOPLAM 295 MİLYON DOLARLIK SENDİKASYON KREDİSİ SAĞLAMA ANLAŞMASINI İMZALAMIŞTIR.**

hizmetleri ve yatırım faaliyetlerinde bulunmaktadır. Almatı'da yerleşik bankanın 11 Mayıs 2011 tarihinde Aktöbe şehrinde alt şubesi kurulmuştur. Son olarak 8 Ocak 2018 tarihinden itibaren Kazakistan'daki Çin Bankası, Kazakistan ve Çin arasında renminbi sınır ötesi havale hizmetlerine başlamıştır.

Şalkiya kurşun-çinko yatağında maden zenginleştirme tesisinin, önümüzdeki dönemde Kazakistan'ın kurşun-çinko madenciliğinde önemli rol oynayacağı söylenebilir. Çünkü Kızılorda ilindeki Şalkiya kurşun-çinko yatağı, Kazakistan'ın en önemli maden alanlarından biri olarak, ülkedeki toplam kurşun-çinko rezervlerinin %30'unu oluşturmaktadır. 1960 yılında keşfedilen Şalkiya kurşun ve çinko yatağı 2000'li yılların başında Kazakistan yatırımcıları tarafından işletilmeye başlanmış olup 2008 yılındaki küresel finansal krizden sonra kapatılmıştır. Şalkiya kurşun-çinko yatağı projesi, 2015 yılında Kazakistan'ın Özelleştirme Programı kapsamında Samruk Kazyna Devlet Varlık Fonu'nun yan kuruluşu olan Tau-Ken Samruk A.Ş.'ne bağlı Şalkiya Çinko Şirketi tarafından ele alınmıştır. 10 Haziran 2017 tarihinde EXPO 2017 Astana fuarının ilk gününde ise Tau-Ken Samruk A.Ş. ile EBRD arasında Şalkiya kurşun-çinko yatağında maden zenginleştirme tesisi inşaatının finansmanına ilişkin anlaşma imzalanmıştır. Söz konusu tesis inşaatının başlamasıyla, 1500 kişiye istihdam olanağı sağlanacaktır. 2018 yılında işletime açılması planlanan tesiste 2018 yılından itibaren 2 milyon, 2019 yılında ise 4 milyon ton kurşun-çinkonun işlenmesi hedeflenmektedir.

> **ŞALKİYA KURŞUN-ÇİNKO YATAĞI, KAZAKİSTAN'IN EN ÖNEMLİ MADEN ALANLARINDAN BİRİ OLARAK, ÜLKEDEKİ TOPLAM KURŞUN-ÇİNKO REZERVLERİNİN %30'UNU OLUŞTURMAKTADIR.**

NORTH AND SOUTH KOREA AGREED TO HOLD DIPLOMATIC TALKS

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On January 5, 2018, South Korean Unification Ministry Spokesman Baik Tae-hyun announced that official Pyongyang informed Seoul of its acceptance of the offer to initiate talks over the issue of possible participation of North Korean athletes in the coming Winter Olympics in Pyeongchang, South Korea, on February 9-25. The negotiations that took place on January 8, 2018 in the Demilitarized Zone came as a result of North Korean leader Kim Jong-un's New Year address in which he expressed hope for the North Korean participation in the Winter Olympics. Within the next few days following his New Year's speech Kim Jong-un also ordered to reopen the special telephone line that operates between the neighbors, but had been silent for over two years. It is important to note that technically North and South Korea remain at war in the absence of a peace treaty following the 1950-1953 Korean War.

The restoration of mutual communication indicates a rapprochement between the two rivals whose relations over the last year has deteriorated due to the escalation in North Korea's nuclear brinkmanship. In 2017, the DPRK detonated its sixth and so far most powerful bomb while also launching three intercontinental ballistic missiles with the latest Hwasong-2015 being capable of

> **THE INTERNATIONAL COMMUNITY HAS WELCOMED THE RESUMPTION OF TALKS BETWEEN THE SIDES AS THIS COULD PAVE THE WAY FOR FUTURE TALKS WHERE MORE SUBSTANTIAL ISSUES COULD BE RAISED.**

reaching the U.S. mainland – a fact that has led the U.S. administration to more seriously consider a military option. In this regard, the international community has welcomed the resumption of talks between the sides as this could pave the way for future talks where more substantial issues could be raised with other parties, including the United States joining the process. This would help end the dangerous cycle of threats and counter threats between Pyongyang and Washington.

There are various explanations of what is behind the change in the position of the regime in Pyongyang that previously took a tough stance. Some experts share the White House's view by seeing it as an evidence that the U.S. sponsored set of sanctions adopted by the UN Security Council works. Those sanctions aim at isolating North Korea until it agrees to abandon its nuclear weapons program. Therefore, the North Korean conciliatory move is viewed as an attempt by Kim Jong-un to use an engagement with Seoul as a way of gaining concessions and easing harsh sanctions. Others believe that the resumption of talks was made possible mainly thanks to the recent advancements in the North Korean nuclear capability allowing them to reach a strategic deterrent against the United States without continuing testing. However, one thing is certain – the United States and South Korea want to avoid any disruptions during the Olympics in Pyeongchang, a city located only 80 kilometers away from the 38th parallel dividing the two Koreas.

In this light, the U.S. and South Korean leaders agreed not to hold annual joint military exercises until the end of the Paralympic Games on March 18, 2018. According to U.S. officials, this decision is aimed at ensuring security during the Winter Olympics and should not be viewed as a sign of a softened stance on Pyongyang. Anyway, many observers hope that this logic of de-escalation during the Olympics would gain momentum as the previous tactic of harsh economic sanctions and political isolation had little effect on the willingness of North Korea to discontinue the development of its nuclear and missile programs. If an initial stage of bilateral talks is followed by new rounds of the inter-Korean peace process, this will be a good indicator of how far Pyongyang is willing to go.

THE UNITED STATES AND SOUTH KOREA WANT TO AVOID ANY DISRUPTIONS DURING THE OLYMPICS IN PYEONGCHANG, A CITY LOCATED ONLY 80 KILOMETERS AWAY FROM THE 38TH PARALLEL DIVIDING THE TWO KOREAS.

UZBEKISTAN AND TAJIKISTAN AGREE ON MUTUAL VISA-FREE TRAVEL AND BORDER ISSUES

DAUREN ABEN

On January 10-11, 2018, Prime Minister of Uzbekistan Abdulla Aripov paid a working visit to Dushanbe to discuss urgent issues of bilateral relations and prepare the ground for Uzbek President Shavkat Mirziyoyev's visit to Tajikistan in the spring of 2017. During his two-day stay in the Tajik capital, Aripov held negotiations with President Emomali Rahmon and, jointly with his Tajik counterpart Qohir Rasulzoda, chaired the sessions of the intergovernmental commissions on trade and economic cooperation and on delimitation and demarcation of the state border. One of the major outcomes of the negotiations was an agreement to simplify a visa regime allowing citizens of each state to visit the other visa-free for the period of up to 30 days. It is expected that the parties will finalize and sign the relevant document liberalizing the border crossing procedure during Mirziyoyev's upcoming visit. Moreover, to facilitate movement of people and goods in both directions, Uzbekistan and Tajikistan plan to construct additional checkpoints at the border and open several bus routes to connect the cities and towns of the two countries, as well as restore mutual railway connection, which will supplement the resumption of flights between Tashkent and Dushanbe and the planned opening of new flights from Samarkand and Bukhara.

“ONE OF THE MAJOR OUTCOMES OF THE NEGOTIATIONS WAS AN AGREEMENT TO SIMPLIFY A VISA REGIME ALLOWING CITIZENS OF EACH STATE TO VISIT THE OTHER VISA-FREE FOR THE PERIOD OF UP TO 30 DAYS.”

The neighboring countries also managed to reach a compromise solution on the disputed Farkhad hydropower station built in the Soviet period on the border between Tajikistan's Sughd region and Uzbekistan's Sirdaryo region. Under the deal, the Tajik side will own the land on which the facility is located, while the station with its equipment and infrastructure will remain the pro-

perty of the Uzbek side. Tajikistan will be responsible for ensuring security of the site, and engineers from Uzbekistan will run its technical operations. Other issues discussed during Aripov's visit included proposals to cut down trade restrictions, reduce export tariffs, undertake demining efforts in the border areas, deepen antiterrorism cooperation, and interact in the use of water and energy resources.

Until recently, relations between Tajikistan and Uzbekistan have been the most problematic in Central Asia, with the sides disagreeing on practically all issues of mutual concern. Since the change of leadership in Tashkent in 2016, ties between the two countries are gradually improving, with Uzbek President Mirziyoyev who has declared strengthening links with Uzbekistan's neighbors as his major foreign-policy priority being the main driving force behind the rapprochement. Once formalized, the agreements achieved during Aripov's visit, will certainly contribute to a full-scale restoration of bilateral relations and promote political, economic and humanitarian cooperation between Tashkent and Dushanbe.

“ONCE FORMALIZED, THE AGREEMENTS ACHIEVED DURING ARIPOV'S VISIT, WILL CERTAINLY CONTRIBUTE TO A FULL-SCALE RESTORATION OF BILATERAL RELATIONS AND PROMOTE POLITICAL, ECONOMIC AND HUMANITARIAN COOPERATION BETWEEN TASHKENT AND DUSHANBE.”

NEW STANDARDS IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION

GULNAR NADIROVA

On January 10, 2018, President Nazarbaev's annual address to the people of Kazakhstan "New Opportunities for Development in the Conditions of the Fourth Industrial Revolution" was published. Among other directions, he singled out the task of adapting the education system to the needs of the new industrialization. This is particularly the case with pre-school education, as it is expected that by September 1, 2019, relevant responsible bodies will introduce early learning and development standards (ELDS), which are essential for developing social and self-study skills of preschool children.

According to the UNICEF 2017 Early Childhood Education (ECE) and Early Childhood Development (ECD) report on Kazakhstan, our country has a solid basis for collecting data on a limited set of indicators, but does not monitor important ECD / ECE indicators that can provide information on the quality level, stages of early child development and effectiveness of the existing systems. Experts warn that the lack of information will cause problems with regard to Kazakhstan's ability to project its resource needs in the future. Thus, the introduction of ELDS is extremely urgent. ELDS is a set of skills and abilities that we expect from children at certain stages of development from birth until they start school.

> **BY SEPTEMBER 1, 2019, RELEVANT RESPONSIBLE BODIES SHOULD INTRODUCE EARLY LEARNING AND DEVELOPMENT STANDARDS, WHICH ARE ESSENTIAL FOR DEVELOPING SOCIAL AND SELF-STUDY SKILLS OF PRE-SCHOOL CHILDREN.**

Many countries of the world developed similar standards that are based on modern research in the field of psychology, biology, medicine, sociology, and pedagogy, and focused on improving all areas of practice.

These include parameters for physical development, health, personal care and hygiene, socio-emotional development, approaches to learning, development of language, communication, premises of reading and writing, cognitive development, world knowledge, and understanding.

ELDS can be implemented as a document that reflects the goals of the actions taken by teachers, parents, and all those who contribute to the education and development of children. Since there are significant individual differences between the development levels of children, the standards should be flexible, but at the same time universal. They should be developed for all children, regardless of their cultural differences, socio-economic status, disability, and physical and mental problems.

ELDS ARE EXPECTED TO HELP IMPROVE EDUCATION IN NURSERIES AND KINDERGARTENS, CONTRIBUTE TO NEW CURRICULA OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION, STIMULATE TEACHER TRAINING, DEVELOP AND IMPROVE THE CURRICULUM OF PARENTAL EDUCATION, EVALUATE EDUCATIONAL PROGRAMS, RAISE PUBLIC AWARENESS AND UNDERSTANDING OF THE IMPORTANCE OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION.

www.hollywoodlearningcenters.com

One of the main principles of the implementation of standards is the care for the well-being of children and the expression of respect for a family as an important environment for the upbringing of children. We must use ELDS as tools to help children, families and teachers to learn and apply early learning programs. All actors involved must be trained to use ELDS. No one should use standards for the labeling of children, subgrouping or punishment, and exclusion. Through standard-based observation, teachers can identify areas and development issues that need to be addressed through training activities and then use this information to improve activity and teaching planning, but not to characterize or evaluate individual children.

It is obvious that the implementation of ELDS will automatically require a number of measures and changes in management policy, planning, monitoring, financing, as well as in the field of teachers' training, and the development of new models of early childhood education. By adopting standards, public and private bodies should improve the processes of providing services for children in early childhood, and monitor their progress.

Thus, ELDS are expected to help improve education in nurseries and kindergartens, contribute to new curricula of early childhood education, stimulate teacher training, develop and improve the curriculum of parental education, evaluate educational programs, raise public awareness and understanding of the importance of early childhood education.

AVRUPA BİRLİĞİ GELECEK BÜTÇESİNİ TARTIŞIYOR

ZHANDOS RANOV

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu'nun Bütçe ve İnsan Kaynaklarından Sorumlu Üyesi Günther Oettinger, Avrupa Birliği Komisyonu üyelerinin Brüksel'de gerçekleştirdiği haftalık "Kolej" toplantısında açıklamalarda bulundu. Avrupa Birliği'nin 2020 yılı sonrası dönemdeki bütçesinin belirlenmesine yönelik, Çok Yıllı Mali Çerçeve konusunun ele alındığına dikkati çeken Oettinger, Avrupa Birliği'nin gelecek dönem bütçesinin Mayıs ayında açıklanacağını belirtti. Mevcut AB bütçesinin zayıf yönlerini tartıştıklarına işaret ederek, AB bütçe sorunlarından bahsetti. Konuşmasında Oettinger: "Şuan bütçedeki gelirlerde ve harcamalarda açık var.

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GELECEK DÖNEM BÜTÇESİ MAYIS AYINDA AÇIKLANACAK.

Tahminlere göre, Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılması sonrası bütçede yıllık 12-13 milyar euroluk bir kayıp meydana gelecek. Harcamalarda da mevcut mali çerçevede yer almayan sınır kontrolü, savunma, kalkınma iş birliği, araştırma gibi yeni görevlerden dolayı açık meydana gelecektir" ifadelerini kullandı.

Bu bütçe açığını borçlanarak kapatmak istemediklerinin altını çizen Oettinger, "AB borçlu olmamalı. Harcanan her 1 avronun karşılığında 1 avro gelir olmalı" diye konuştu. Oettinger, Brexit açığının yüzde 50'sini mevcut bütçe çerçevesinde kesintilerle, geriye kalanını da ilave gelirlerle kapatacaklarını belirterek, "Brexit'le birlikte geriye kalan 27 üye ülkenin bütçeye

katkılarını ılımlı bir şekilde artırmaları gerekiyor" ifadesini kullandı.

Avrupa Birliği'nin yürürlükteki bütçesi 2014-2020 yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır. AB'nin bütçesi halihazırda Avrupa Birliği ülkelerinin gayri safi yurtiçi hasılalarının toplamının yüzde biri dolayındadır. Bu oranın yüzde 1,1 veya 1,2 düzeyine çekilmesi hedeflenmektedir. Çok Yıllı Mali Çerçeve, AB bütçesinde yer alan harcama kalemlerine ilişkin ödeneklerin yıllık tavanını önceden belirleyen ve böylece bütçe disiplinini ve kaynakların AB'nin politika öncelikleri doğrultusunda ve etkin şekilde dağılımını sağlamayı amaçlamaktadır.

> **AB'NİN 2018 YILI GENEL BÜTÇESİNDE GELİRLER 160,1 MİLYAR AVRO, HARCAMALAR İSE 144,7 MİLYAR AVRO OLARAK BELİRLENDİ.**

AB bütçesinde gelir kalemleri büyük ölçüde üye ülkeler tarafından sağlanan kaynaklardan meydana gelmektedir. AB'nin 2018 yılı genel bütçesinde gelirler 160,1 milyar avro, harcamalar ise 144,7 milyar avro olarak belirlenmiştir. Bütçenin harcamalar kısmı, tarım, ekonomik ve yapısal fonlar, araştırma, eğitim, dış ilişkiler, genişleme ve idari giderlerinden oluşmaktadır. AB bütçesinin denetimini ise Lüksemburg merkezli Avrupa Sayıştayı gerçekleştirmektedir.

CHINA TO FUND A MILITARY BASE IN AFGHANISTAN

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On January 4, 2018, Fergana News, the Russian media outlet covering Central Asian affairs, reported about China's plan to fund a construction of a military base for the Afghan armed forces in the province of Badakhshan. The report cited General Dawlat Waziri, the spokesman for the Afghan Ministry of Defense, as saying that China would cover "all materials and technical expense for this base – weaponry, uniforms for soldiers, military equipment and everything else necessary for its functioning". The parties reportedly discussed plans for a Badakhshan base on December 27, 2017, during the visit by the Afghan delegation led by Minister of Defense Tariq Shah Bahrami to Beijing, where he met with his Chinese counterpart Chang Wanguan and Vice Chairman of China's Central Military Commission Xu Qilian. These military-to-military contacts came days after China hosted the first trilateral meeting between the foreign ministers of China, Pakistan and Afghanistan in a hope to mediate the longtime conflict between Islamabad and Kabul. A possible Chinese funding of a military base in Badakhshan and its increasing involvement in security issues on its western border are seen as part of Beijing's efforts to ensure stability around its restive Xinjiang province, as well as around its projects in Pakistan where it has made large investments under its Belt and Road Initiative (BRI).

> **CHINESE FUNDING OF A MILITARY BASE IN BADAKHSHAN AND ITS INCREASING INVOLVEMENT IN SECURITY ISSUES ON ITS WESTERN BORDER ARE SEEN AS PART OF BEIJING'S EFFORTS TO ENSURE STABILITY AROUND ITS RESTIVE XINJIANG PROVINCE.**

Badakhshan is a province located in the northern part of Afghanistan that borders with Tajikistan to the north, Pakistan to the south and the Chinese province of Xinjiang to the east – through the narrow and mountainous Wakhan corridor. Beijing has long been concerned with the possibility of Uighur militants using the territory in the north to return to their homeland from the conflict zones in the Middle East or use it as a sanctuary to orchestrate attacks in the Xinjiang province where Uighur separatism is of great concern for the Chinese authorities. The Muslim Uighur ethnic minority of Xinjiang has a contentious relationship with the large ethnic Chinese population, as illustrated by the events of 2009 when around 200 people became victims of attacks from both sides in the province capital of Urumqi. Additional risks emanate from the growing presence of the Islamic State and Taliban affiliated contingents in the provinces of Badakhshan and Kunduz. Although crossing the 70-km long mountainous Wakhan corridor separating China from Afghanistan is an extremely difficult task to due to the absence of any roads and snow-blocked mountain passes, militants and smugglers still use this route. Therefore, by providing financial support to build the base, the exact location of which is yet to be determined, China may be seeking to contain the infiltration of Islamic militancy and extremist ideology to its territory from Afghanistan.

Apart from domestic security considerations, the driving force behind China's growing involvement in Afghanistan is also related to the protection of its investments in the region. China deepens its economic cooperation with the Central Asian region to realize its ambitious BRI project. An integral part of the BRI is the China-Pakistan Economic Corridor (CPEC), a $50 billion project intended to connect the Chinese western regions to the Arabian Sea. As Chinese economic interests in the region grow, with its latest announcement to include Kabul in the implementation of the CPEC, so does the risk of Beijing being pulled into the conflicts there. This might represent a beginning of the shift from China's previous foreign policy tactic of keeping a low profile in international affairs.

www.CNBC.com.jpg

ASSETS OF KAZAKHSTAN'S NATIONAL FUND DECREASED BY 6% IN 2017

DANIYAR NURBAYEV

According to the National Bank of Kazakhstan (NBK), since the beginning of 2017 the assets of the National Fund (NF) decreased by 5.71% from $61.23 billion to $57.72 billion. Despite overall decrease during 2017, the assets grew in November and December 2017 by 1.99% and 0.26%, respectively. The assets decreased mainly due to the transfers from the NF to the state budget. In 2017, the government transferred 2,880 billion tenge, or $8.72 billion (at the rate of 331 tenge per dollar), of guaranteed transfers and 1,929 billion tenge, or $5.82 billion, of targeted transfers to the state budget. The transferred funds were used to cover the budget deficit and support the ailing banking sector of the country.

> **THE ASSETS DECREASED MAINLY DUE TO THE TRANSFERS FROM THE NF TO THE STATE BUDGET.**

It is worth noting that the government used $14.5 billion of the fund assets, while the year-to-year decrease was $3.51 billion only. The difference was made up by the increase in taxes coming from oil export revenues, which grew due to higher oil prices in 2017. According to the OPEC, the average oil price in 2017 was $51.24 per barrel, while a year ago the average oil price was $40.24 per barrel. Oil prices went up in 2017 due to several reasons, such as the oil freeze deal extension, the natural disasters in the United States and political instabilities in Venezuela

and other countries. It is important to note that oil prices rose significantly in November and December 2017 ($59.93 and $61.19 per barrel, respectively), which was the reason of the aforementioned year-end increase in the NF's assets.

Unlike the NF assets, the gross international reserves of Kazakhstan grew by 4.73% from $29.71 to $31.11 billion during the year. This growth is mainly due to the increase in gold prices by about 11% in the last year, from around $1,200 per ounce to about $1,340 per ounce. The international reserves invested in gold grew by 29.96% in a year from $9.62 billion in the beginning of the year to $12.50 billion. At the same time, the international reserves invested in foreign currency fell by 7.35% to $18.62 billion.

IF OIL PRICES CONTINUE TO SURGE OR REMAIN AT THEIR CURRENT LEVEL (ABOUT $70 DOLLAR PER BARREL), WE CAN EXPECT A GROWTH IN THE NF ASSETS IN 2018.

Overall, if oil prices continue to surge or remain at its current level (about $70 dollar per barrel), we can expect a growth in the NF assets in 2018. Moreover, it is quite probable that due to the improved current account the country's international reserves will again increase, while the national currency will appreciate further.

PRESIDENT NAZARBAYEV CHAIRED UNSC MEETING ON WMD NONPROLIFERATION

DAUREN ABEN

On January 18, 2018, President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev chaired the meeting of the United Nations Security Council (UNSC) held under the heading "Nonproliferation of Weapons of Mass Destruction (WMD): Confidence-Building Measures". This high-level thematic briefing, which considered key nonproliferation issues through the prism of building and strengthening trust, was a flagship event of Kazakhstan's presidency at the UNSC for the month of January 2018. The meeting was attended by UN Secretary General Antonio Guterres, President of Poland Andrzei Duda, Deputy Prime Minister and Foreign Minister of Kuwait Sheikh Sabah Khalid Al Hamad Al Sabah, Foreign Minister of Russia Sergey Lavrov, Foreign Minister of Kazakhstan Kairat Abdrakhmanov, and the permanent representatives of the UNSC member states.

> **PRESIDENT NAZARBAYEV STRESSED THAT RAISING MUTUAL CONFIDENCE AMONG INDIVIDUAL COUNTRIES AND AT THE INTERNATIONAL LEVEL BECOMES MORE RELEVANT DUE TO INCREASING GLOBAL AND REGIONAL TENSIONS AND MAY FACILITATE FORMING A NEW MODEL OF INTERNATIONAL COOPERATION.**

In his opening address, President Nazarbayev stressed that raising mutual confidence among individual countries and at the international level becomes more relevant due to increasing global and regional tensions and may facilitate forming a new model of international cooperation. Referring to Kazakhstan's experience of renouncing the world's fourth largest nuclear arsenal and turning into a leader of nonproliferation efforts, he stated that Kazakhstan's nuclear-free path may serve as an example and practical guidance to other countries. In Nazarbayev's words, it is the trust of the international community that provides true protection, not nuclear bombs and rockets. He put forward a number of measures that could enhance confidence in the field of nonproliferation, including making the withdrawal from the Treaty on the Nonproliferation of Nuclear Weapons more difficult and providing legally binding security assurances to non-nuclear states. He also indicated that Kazakhstan was ready to provide a platform for negotiations on the North Korean nuclear issue, as it does in the case of the Syrian peace settlement.

Speaking at the briefing, Antonio Guterres noted that Kazakhstan has "a proud tradition" of support for a world free of WMD and for the global non-proliferation regime, and that the UN can play a central role in assisting its member states to "develop, augment and support" confidence-building measures. Guterres expressed his deep concern over threats posed by WMD, especially the growing risk of military confrontation on the Korean Peninsula, but pointed to potential opportunities for diplomatic engagement and the peaceful denuclearization of the peninsula. He also underscored the importance of trust on nuclear and other issues for continuing the U.S.-Russian strategic arms reduction process, preserving the Joint Comprehensive Plan of Action on the Iranian nuclear program, and investigating the use of chemical weapons in Syria. Emphasizing the extreme importance of confidence-building measures, such as effective verification mechanisms, for disarmament, nonproliferation and arms control, Guterres warned that trust can be undermined by "bellicose rhetoric, confrontational approaches, the absence of communication channels, and inflexible positions". Other speakers also highlighted the importance of nuclear nonproliferation treaties and compliance with related international obligations, as well as the strengthening of confidence and trust among political leaders.

"TO MOVE TOWARDS THE WMD-FREE WORLD, THE GLOBAL COMMUNITY NEEDS TO DEMONSTRATE UNITY AND PROMOTE DIALOGUE AND DIPLOMACY AS ESSENTIAL TOOLS FOR RESOLVING EXISTING DIFFERENCES AND BUILDING MUTUAL CONFIDENCE."

Overall, the high-level thematic briefing on WMD nonproliferation organized by Kazakhstan has once again confirmed that this topic remains one of pressing issues on the international agenda. The lack of trust among states and their leaders prevent tangible progress to be achieved in the field of WMD disarmament and nonproliferation. To move towards the WMD-free world, the global community needs to demonstrate unity and promote dialogue and diplomacy as essential tools for resolving existing differences and building mutual confidence.

DUBAİ ŞİRKETLERİ KUYUMCUKENT'E AKIN EDİYOR

ZHANDOS RANOV

Dubai'deki mücevherat şirketlerinin Kuyumcukent'e akın ettiğini belirten Mücevher İhracatçıları Birliği Başkanı (JTR) Ayhan Güner, "Dubai'de pek çok sektöre olduğu gibi mücevherat sektörüne de %5 vergi geldi. Bu vergiden dolayı 100 tane yabancı şirket Dubai'den Kuyumcukent'e geldi. Bu sıralar Dubai'den Kuyumcukent'e akın var." diye konuştu. Ayhan Güner, Mücevher Sektör Buluşmasında birlik üyeleriyle bir araya gelerek sektörün gelişimi hakkında bir sunum yaparak, ihracattaki son durum hakkında bilgiler verdi.

JTR tarafından gerçekleştirilen aktif ihracatı geliştirme politikasının sonuçlar verdiğini belirten Güner, "Türkiye mücevher ihracatını 3,3 milyar dolara yükseltti. 3 milyar dolar sınırını bir kez daha aştık. Bundan sonraki ilk hedefimiz 5 milyar dolar ancak eğer yapmamız gerekenleri başarabilirsek çok daha farklı rakamları gerçekleştirebiliriz." ifadelerini kullandı. Sektörün en fazla ihracat yaptığı ilk 5 ülke arasında, Birleşik Arap Emirlikleri, Irak, ABD, Hong Kong ve Almanya'nın bulunduğunu dile getiren Güner, gelecekte ihracat pazarını çeşitlendirmenin önemine dikkati çekti.

> **DUBAİ'DE MÜCEVHERAT SEKTÖRÜNE DE %5 VERGİ GELDİĞİNDEN, 100 TANE YABANCI ŞİRKET DUBAİ'DEN KUYUMCUKENT'E GELDİ. ŞU ANDA 17 BİN KİŞİNİN ÇALIŞTIĞI KUYUMCUKENT'TE 200'ÜN ÜZERİNDE YABANCI ŞİRKET BULUNUYOR.**

Sektörün 2017 yılında gerçekleştirdiği toplam ihracatın ortalama kilogram değerinin 721 dolar seviyesinde gerçekleştiğini anlatan Güner, "Yeni hedefimiz bu değeri daha da yukarılara taşımak. Dünyanın en güçlü montür endüstrisine sahibiz. Altın rafineri kapasitemiz yine dünya çapında güçlü ve itibarlı. Hemen

her alanda etkiliyiz. Ana girdilerimiz altın, gümüş, pırlanta olduğu için tasarım, işçilik, marka değerinden oluşan bir karlılık ihraç ediyoruz. Elmas borsamız aktif ve şimdi sıra geldi değerli ve yarı değerli taşları işlemeye" diye konuştu.

Şu anda 17 bin kişinin çalıştığı Kuyumcukent'te 200'ün üzerinde yabancı şirket bulunmaktadır. Önümüzdeki süreçte körfez ülkelerinden Türkiye'ye genel olarak altın ve mücevherat sektöründe çalışan firmaların gelmeye devam etmesi söz konusudur. Körfez ülkelerindeki şirketlerin ek vergilerden

TÜRKİYE MÜCEVHER İHRACATINI 3,3 MİLYAR DOLARA YÜKSELTTİ VE 3 MİLYAR DOLAR SINIRINI BİR KEZ DAHA AŞTI. 2017 YILINDA GERÇEKLEŞTİRDİĞİ TOPLAM İHRACATIN ORTALAMA KİLOGRAM DEĞERİ 721 DOLAR SEVİYESİNDEDİR.

rahatsız olduğu bilinmektedir. Türkiye'de geçen dönem Mücevher İhracatçıları Birliği sektörün kalkınması adına önemli işlere imzalar atmıştır. Örneğin birliğe üye 180 firmanın yeşil pasaport başvuruları kabul edilmiş olup, e-ticaretin geliştirilmesi adına 250 üye şirket, ünlü bir internetten satış sitesine üye olmuştur. Dubai'de yerleşik firmaların Türkiye'ye yatırım yapmaları için tanıtım kampanyaları düzenlenmektedir. Elde edilen bu trendin gelecekte devam ettirilmesi adına bu konuda çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

KAZAKHSTAN ORGANIZED UNSC VISIT TO AFGHANISTAN

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On January 13-15, 2018, the United Nations Security Council (UNSC) delegation undertook a three-day visit to Afghanistan. The delegation consisting of representatives of all 15 UNSC member states held meetings with the senior Afghan officials, including President Ashraf Ghani and Chief Executive Abdullah Abdullah, as well as with members of civil society, non-governmental organizations, the leadership of the UN Assistance Mission in Afghanistan and the NATO Mission. The visit was organized by Kazakhstan, in its capacity as the UNSC President for the month of January, and led by Council President Kairat Umarov, Permanent Representative of Kazakhstan to the UN. It is worth mentioning that this was the first visit of the UNSC members to Afghanistan in about seven years. The previous visits were in 2003 and 2010.

> **THE VISIT CAME AT A TIME WHEN AFGHANISTAN IS HIGH ON THE AGENDA OF THE UNSC AS KAZAKHSTAN MADE THIS ISSUE ONE OF THE PRIORITY AREAS OF ITS PRESIDENCY.**

The visit came at a time when Afghanistan is high on the agenda of the UNSC as Kazakhstan made this issue one of the priority areas of its presidency. As President Nazarbayev noted in the political address to the UNSC on January 10, 2017, Kazakhstan as the first country of Central Asia elected to the Security Council attaches great importance to the stability in and around Afghanistan and hence plans to initiate a number of discussions at the UNSC on the issue. In this sense, according to Umarov, the visit intended to “get the update of the situation on the ground” ahead of the UNSC high-level ministerial debate on the situation in Afghanistan titled “Building a regional partnership in Afghanistan and Central Asia as a model for the interdependence of security and development”, which the delegation attended on January 19, 2018 after its return to New York.

During the visit, the diplomats expressed their particular concern on the security situation on the ground that has been in constant decline since 2014 following the large-scale withdrawal of NATO troops from the country. This replicates the report presented in December 2017 by UN special envoy to Afghanistan Tadamichi Yamato who argued that the most concerning issue related to Afghanistan was that of violence and insecurity. According to him, the ongoing conflict left 39% of the country's population of 35 million under the poverty line, with 3.3 million in acute need of humanitarian aid. This report highlighted the need to address the link between security and development. In this regard, Umarov has called for "a more comprehensive approach" to Afghanistan that puts a stronger focus on development, and is not limited to boosting security. According to the delegation, strengthening security in Afghanistan will open the way for the implementation of connectivity projects such as TAPI, CASA-1000 projects, as well as railway corridors through Afghanistan.

Therefore, the document released following the visit emphasized the need for cooperation between Kabul and the neighboring Central Asian states to support economic development of Afghanistan through integrating their economies, which would "maximize mutual benefits and common security".

Another issue that drew attention of the UNSC officials was the importance of holding free and fair, as well as timely, parliamentary and presidential elections scheduled for 2018 and 2019, respectively. Representatives of the Independent Election Commission and the Electoral Complaints Commission of Afghanistan briefed the delegation on the preparations. It is worth mentioning that the Afghans parliamentary elections have already been delayed for more than two years.

Overall, the visit of the UNSC members to Afghanistan organized by Kazakhstan was very timely. It has once again illustrated that the instability in Afghanistan remains one of pressing issues on the international and regional agendas.

"THE VISIT EMPHASIZED THE NEED FOR COOPERATION BETWEEN KABUL AND THE NEIGHBORING CENTRAL ASIAN STATES TO SUPPORT ECONOMIC DEVELOPMENT OF AFGHANISTAN THROUGH INTEGRATING THEIR ECONOMIES."

WORLD BANK WELCOMES REFORMS OF UZBEKISTAN

www.digital.report.com

KANAT MAKHANOV

On January 18, 2017, Uzbek President Shavkat Mirziyoyev met with the World Bank delegation led by its Chief Executive Officer Kristalina Georgieva. During the meeting, the parties discussed further expansion of partnership in the priority areas of Uzbekistan's development under the Strategy of Action for 2017-2021. Special attention was paid to ensuring quality, timely preparation, and effective implementation of investment projects with the involvement of long-term financial resources of the World Bank. Kristalina Georgieva pointed out that the World Bank is ready for further expansion of full-scale partnership with Uzbekistan within the framework of the implementation of priority national and regional projects.

> **THE WORLD BANK IS READY FOR FURTHER EXPANSION OF FULL-SCALE PARTNERSHIP WITH UZBEKISTAN WITHIN THE FRAMEWORK OF THE IMPLEMENTATION OF PRIORITY NATIONAL AND REGIONAL PROJECTS.**

Since the beginning of Mirziyoyev's presidency, Uzbekistan has been undergoing a stage of constant changes in economic, political, social and other spheres. In 2016, Uzbekistan had the highest real GDP per capita growth measured in constant local currency (5.9%) among the Central Asian countries. For instance, in Tajikistan, it was 4.6%, in Turkmenistan – 4.4%, in Kyrgyzstan – 1.7%, whereas Kazakhstan had a negative growth of 0.3%. In the terms of real GDP growth Uzbekistan also takes the lead in Central Asia having 7.8% growth in 2016 compared to 1.1% growth in Kazakhstan. Within a short period of

time, the economic policy initiated by the new president has made possible fundamental structural changes and liberalized substantially the country's international trade and flow of foreign direct investments, which were previously strangulated by overregulation and inefficient public institutions. One of the most important steps was the initiation of the national currency's convertibility reform that is expected to be completed in 2019, and it has already produced certain positive effects as the country jumped from the 87th place to the 74th in the World Bank's Doing Business index. Another important aspect which is worth mentioning is that Uzbekistan strengthens regional economic and political cooperation that is of vital importance for the neighboring Central Asian states. For instance, the trade turnover between Uzbekistan and Kazakhstan increased by almost 30% from $1.3 billion to $1.77 billion during January-November 2017 compared to the same period of the previous year and is expected to grow further.

"THE POLITICAL AND ECONOMIC SHIFTS IN THIS COUNTRY HAVE IMPORTANT IMPLICATIONS THAT GO BEYOND THE INTERESTS OF UZBEKISTAN."

Kristalina Georgieva expressed her positive impression by the pace of reforms that are being implemented by the Uzbek government and said that Uzbekistan has the potential to enter the list of high income countries by 2030. The political and economic shifts in this country have important implications that go beyond the interests of Uzbekistan. The current political stance of the Uzbek government is exactly the opposite of the previous isolationist policy, and it will definitely facilitate building up a solid foundation for regional economic cooperation within Central Asia, which is indispensable for the region to develop.

NATIONAL BANK OF KAZAKHSTAN REDUCED THE BASE RATE TO 9.75%

DANIYAR NURBAYEV

According to the National Bank of Kazakhstan (NBK), it decided to decrease the base rate by 0.5 percent points from 10.25% to 9.75% on January 15, 2018. It was also noted that the +/-1% rage will be kept, meaning that the base rate will be ranging between 8.75% to 10.75%. It is important to note that this is the first time when the base rate drops below 10% since September 2015, when the NBK set it at 12% after adopting the rate as the main transmission mechanism of its monetary policy. The rate is almost twice less than it was two years ago (17%) and by 2.25% less than the rate of January 2017. In general, in 2017 the NBK reduced the rate three times.

> **IT IS THE FIRST TIME WHEN THE BASE RATE DROPS BELOW 10% SINCE SEPTEMBER 2015.**

It was expected that the NBK would reduce the base rate in 2018. There were several reasons for doing so. The main reason was that the bank was able to keep inflation at 7.1% in 2017, which was significantly lower than its targeted upper ceiling of 8% and only a little bit higher than the upper limit of the inflation goal of 2018 (5-7%). It is worth mentioning that inflation was at 7.1% even though the country had a serious spike in fuel prices. Nevertheless, the NBK managed to keep inflation at 7% using the 2017 levels of the base rate. Moreover, the national currency has begun appreciating against the U.S. dollar. As of January 22, 2018, the USD/KZT exchange rate fell to about 325 tenge per dollar from 332 in the end of 2017. The appreciation

of tenge should reduce inflation by reducing prices of imported goods and services.

The NBK also states that inflationary expectations of the population today are lower than they were a year ago. According to the survey conducted by the NBK, in December 2016, 59.8% of the population thought that the growth of prices in 2016 was higher than in the previous years. Meanwhile, in December 2017 52.1% of the population think that in 2017 prices grew higher than in the previous years.

"IT IS QUITE EXPECTED THAT THE NBK WILL FURTHER REDUCE THE BASE RATE THIS YEAR."

Overall, in 2018, we can expect some price stability. Furthermore, it is quite expected that the NBK will further reduce the base rate this year. First, the external political and economic situation is favorable. Oil prices are high, and inflation rates in Kazakhstan's main trading partners remain low. Second, it is expected that the economic growth of the country in 2018 (3%) will be slower than in 2017 (3.7%). Thus, the NBK might reduce the rate further to support the growth of the economy.

FRANSA CUMHURBAŞKANI EMMANUEL MACRON'UN İLK ÇİN ZİYARETİ

OMİRBEK HANAYİ

8-10 Ocak 2018 tarihlerinde Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in daveti üzerine bu ülkeye resmi ziyarette bulundu. Macron, Çin'e yapmış olduğu ilk ziyarete tarihi İpek Yolu'nun giriş kapısı olan Xian şehrinden başladı. Xian Uluslararası Havalimanı'nda Macron'u Çin Ulusal Halk Kongresi (ÇUHK) Daimi Komitesi Başkan Yardımcısı Chen Zhu karşıladı. 8 Ocak 2018 tarihinde Xian'deki ilk Çin imparatoru Qin Shi Huang'ın mezarını ve orada bulunan Toprak Askerler Müzesi'ni ziyaret eden Macron, tarihi Daming Sarayı'nda Fransa-Çin ilişkilerine yönelik bir konuşma yaptı. 8 Ocak akşamı, Xian şehrinden başkent Pekin'e gelen Macron ve eşi Brigitte Macron'u Çin Devlet Başkanı Xi Jinping ve eşi Peng Liyuan, Diaoyutai devlet otelinde ağırladı.

> **8-10 OCAK 2018 TARİHLERİNDE FRANSA CUMHURBAŞKANI EMMANUEL MACRON, ÇİN DEVLET BAŞKANI Xİ JİNPİNG'İN DAVETİ ÜZERİNE ÜLKEDE RESMİ ZİYARETTE BULUNDU.**

9 Ocak 2018 tarihinde Xi ve Macron arasındaki resmi görüşme Pekin'deki Büyük Halk Salonu'nda gerçekleştirildi. Macron'un onuruna yapılan resmi karşılama töreninden sonra yapılan görüşmede, Çin-Fransa ikili ilişkileri ve Çin-Avrupa ilişkilerinin yanı sıra, iklim değişikliği, terörizm, siber güvenlik ve diğer önemli küresel ve bölgesel konular ele alındı. Ülkesinin Fransa ile kapsamlı stratejik ortaklığını ilerletmeye istekli olduğunu belirten Xi, iki ülke arasındaki nükleer enerji, uzaycılık ve sivil havacılık alanlarında geleneksel işbirliğini derinleştirmek istediğini belirtti. Ayrıca, Tek Kuşak Tek Yol girişimi çerçevesinde tarım, gıda, sağlık, yeşil imalat, finansman, dijital ekonomi, yapay zekâ gibi alanlarda birbirlerini tamamlayan işbirliğini yoğunlaştırma çağırısında bulundu. Konuşmasının devamında Xi, iki ülke arasındaki karşılıklı güven ve işbirliğini güçlendirmek adına iklim değişikliği, terörizm, siber güvenlik ve diğer önemli bölgesel ve küresel konularda yoğun temasların sürdürülmesinin çok önemli olduğunu vurguladı. Öncelikle yaptığı

ilk ziyaretiyle ikili ilişkilerde yeni bir sayfa açma arzusunda olduğunu belirten Macron, Tek Kuşak Tek Yol girişimi kapsamında Fransa-Çin arasındaki işbirliğine büyük önem verdiklerine işaret ederek, uzaycılık, sivil havacılık, nükleer enerji gibi alanlardaki bağlantılarının da güçlendirmesinin yanı sıra, eğitim ve kültür alanındaki işbirliğini pekiştirmenin önemli olduğunu ifade etti. Ayrıca Macron, Çin ile Avrupa Birliği (AB) arasındaki işbirliğinin gelişmesi konusunda katkı sağlamaya hazır olduklarını ifade etti.

Görüşme sonrasında Xi ve Macron, Çin ve Fransız Girişimciler Komitesi'nin ilk toplantısına ve Taishan Nükleer Santralı Avrupa Basınçlı Su Reaktörü (EPR) Projesi'nin açılış törenine katıldı. Toplantı sonunda taraflar arasında başta "Çin ve Fransız Girişimcileri Komitesi'nin Kurulmasına Yönelik Mutabakat Zaptı" olmak üzere, nükleer enerji, uzay teknolojisi, havacılık, personel değişimi, çevre koruma, finans, ticaret, kamu sağlığı, tarım, emeklilik, kültür ve eğitim alanlarını kapsayan birçok anlaşmaya imza atıldı.

Ziyareti sırasında Macron, Çin Başbakanı Li Keqiang ve ÇUHK Daimi Komitesi Başkanı Zhang Dejiang ile de bir araya gelerek, Çin-Fransa ve Çin-AB arasındaki siyasi, ticari-ekonomik, enerji, bilim ve teknoloji, eğitim ve kültür alanlarındaki işbirliği konularının yanı sıra, iki ülkeyi de yakından ilgilendiren önemli küresel ve bölgesel konular üzerinde fikir alışverişinde bulundu.

Macron, ÇKP 19. Ulusal Kongresi'nden sonra ve 2018'de Çin'i resmi olarak ziyaret eden ilk Avrupa devlet başkanı olmuştur. Macron'un, Çin Devlet Başkanı'na Fransa elit süvari birliğine ait Vesuvius isimli atı hediye etmesi, Fransa tarihinde eşi görülmemiş diplomatik bir jest olmuştur. Ayrıca Çin ziyaretine tarihi İpek Yolu'nun giriş kapısı olan Xian şehrinden başlayan Macron, Çin'in Tek Kuşak Tek Yol girişimi kapsamında ikili işbirliğine büyük önem verdiklerine işaret etti.

AB ve İngiltere arasında Brexit müzakereleri ve Almanya'da hükümet kurma sorunu devam ederken, AB'nin üçüncü büyük ülkesi olarak Fransa'nın AB'nin bütünleşmesinde önemli rol oynaması beklenmektedir. Bu durum Macron'un dünyanın ikinci büyük ekonomisi olan Çin ile ilişkilere büyük önem vermesinin bir nedeni olarak gösterilebilir. Diğer taraftan, Fransa'nın Çin ile 30 milyar avro civarındaki ticaret açığı Macron için büyük bir endişe konusudur. Çin açısından bakıldığında, Tek Kuşak Tek Yol girişiminin hayata geçirilmesi, Çin-AB işbirliğinin geliştirilmesi ile önemli küresel ve bölgesel konularda ülkenin Fransa ile işbirliğini artırmasını gerektirmektedir. Bu açıdan bakıldığında Macron'un ilk Çin ziyaretinin, yeni bir aşamaya doğru ilerleyen Fransa-Çin ilişkileri açısından büyük önem taşıdığı söylenebilir.

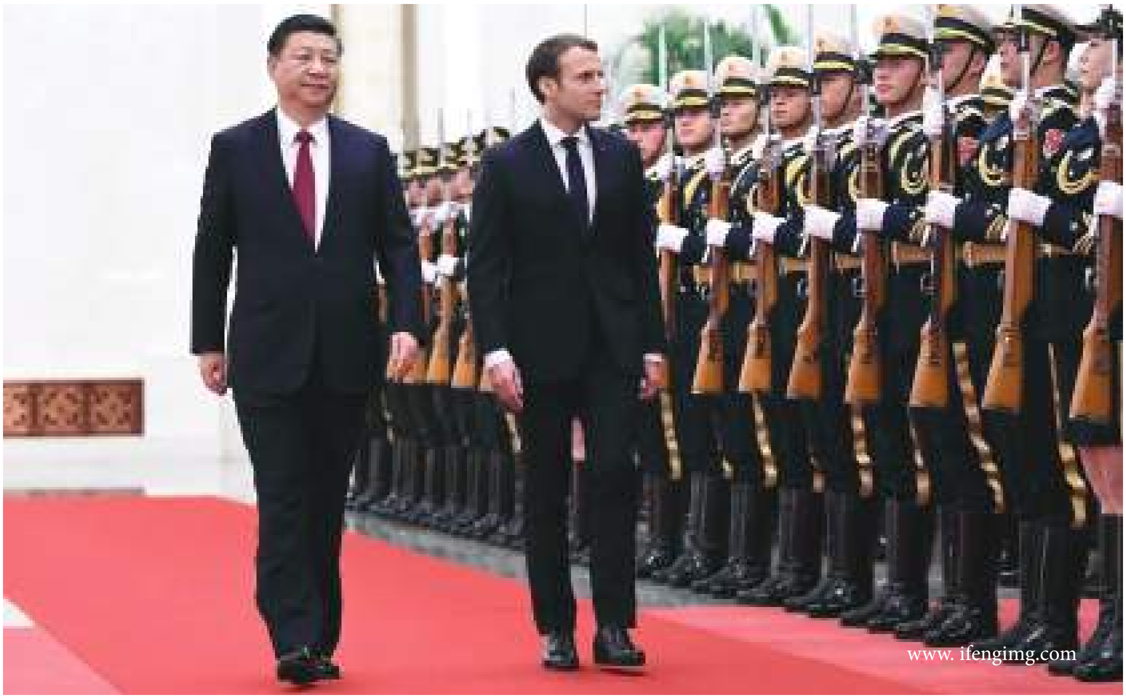

04 OCAK 2018 TARİHİNDE NEHRU ÜNİVERSİTESİ DOĞU ASYA MERKEZİ BAŞKANI PROF. DR. SRIKANTH KONDAPALLİ "ÇİN'İN KUŞAK VE YOL GİRİŞİMİ VE ORTA ASYA'DA ENERJİ DİPLOMASİSİ KONULU SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛДЫҢ 4 ҚАҢТАРЫНДА ДЖАВАХАРЛАЛ НЕРУ УНИВЕРСИТЕТІ ШЫҒЫС АЗИЯ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ МЕҢГЕРУШІСІ ПРОФЕССОР, ДОКТОР СРИКАНТ КОНДАПАЛЛИ «ҚЫТАЙДЫҢ «БІР БЕЛДЕУ, БІР ЖОЛ» БАСТАМАСЫ ЖӘНЕ ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯСЫ» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Семинарында профессор, доктор Срикант Кондапалли Қытайдың ішкі энергетикалық саясаты, экономикалық жағдайы және Орталық Азиядан минералды ресурстар импорты туралы ақпарат берді. Кондапалли Қытай өзінің энергетикалық қажеттіліктерінің басым бөлігін импорттайтынын және жалпы минералды ресурстарының 11%-ын Орталық Азиядан алатынын айтты. Бұл ретте әлемдік минералды ресурстардың 4%-ы Орталық Азия аймағында орналасқанын тілге тиек етті. Әрбір дамыған экономика тәрізді Қытай да өзінің экономикалық дамуын жалғастыру үшін артып келе жатқан энергетикалық қажеттіліктерін қамтамасыз етуі қажет екенін басып айтты. Кондапалли Қытайдың бұл қажеттілікті қанағаттандыру үшін 30-дан астам елде 70-тен аса ірі жобасының бар екендігін мәлімдеді.

Қытай үкіметінің экспортты арттыру стратегияларында экспортты ұлғайтудың орнына ішкі нарықты дамытуға көбірек көңіл бөлінетінін мәлімдеді. Осылайша, сыртқы факторлардың Қытай экономикасына әсерін азайту көзделгенін айтты. Қытай экономикасының ұзақ уақыт бойы шамамен 10%-ға өскенін,

Sunumunda Prof. Dr. Srikanth Kondapalli, Çin'in iç enerji politikası, ekonomik durumu ile Orta Asya'dan gelen mineral kaynak ithalatı konularında çeşitli bilgiler sundu. Kondapalli, Çin'in enerji ihtiyacının büyük bir kısmını ithal etmekte olduğunu, ve toplam mineral kaynaklarının %11'ini Orta Asya'dan karşılamakta olduğunu ifade etti. Bu noktada Dünya'daki mineral kaynakların %4'ünün Orta Asya bölgesinde bulunmakta olduğunu dile getirdi. Her gelişen ekonomi gibi Çin'in de ekonomik büyümesini devam ettirebilmesi için artan enerji ihtiyacını tedarik etmesi gerektiğini vurguladı. Kondapalli Çin'in bu ihtiyacını karşılayabilmesi için 30'dan fazla ülkede 70'in üzerinde büyük projeye sahip olduğunu belirtti.

Çin Hükümeti'nin ekonomik büyüme stratejileri arasında iç pazarın geliştirilmesine ihracatın artırılmasından daha çok önem verildiğini ifade etti. Böylece Çin ekonomisinin dış etkenlerden

бірақ соңғы кездері бұл өсу қарқыны төмендей бастағанын тілге тиек етті. Сонымен қатар, осы күнге дейінгі экономикалық құрылымда артық өндірістің болғанын атап өтіп, бұның әсіресе цемент, болат және тағы басқа метал өнімдерінің артық өндірілгенін атап өтті.

Кондапалли семинарды жалғастыра отырып, бүгінгі күні өндірістің төмендеуі өнеркәсіптік сектордың қысқаруына әкеліп соқтырғанын және бұл жағдайдың экономикалық өсу қарқынына теріс әсерін тигізгенін айтты. Ол сондай-ақ, ауыр өнеркәсіптің кесірінен туындаған экологиялық мәселелерге тоқталып өтіп, 2013 жылы Қытай үкіметі мұнай мен көмірді пайдалануға белгілі бір шектеулер енгізгенін және табиғи газды пайдалануды ынталандыратын жобаны мақұлдағанын мәлімдеді.

Семинар соңында қатысушылар Қытайдың энергетикалық саясаты туралы пікір алмасты.

fazla etkilenmemesinin hedeflendiğinin altını çizdi. Uzun bir süre Çin ekonomisinin yaklaşık % 10 büyüdüğünü belirtti. Fakat son zamanlarda bu büyüme hızının kesilmeye başladığını anlattı. Öte yandan bugüne kadar gelen ekonomik yapı içerisinde aşırı bir üretimin olduğunu ve bunun da özellikle çimento, çelik ve diğer metaller gibi malların aşırı tedarik edilmesine neden olduğunu vurguladı.

Seminerinin devamında Kondapalli, günümüzde üretimin azaltılmasının sanayi sektörünün daralmasına neden olduğunu ve bu durumun ise ekonomik büyüme oranı için olumsuz bir gelişme olduğunu ifade etti. Ayrıca ağır sanayinin neden olduğu çevresel sorunlar konusunda Çin Hükümeti'nin 2013 yılında petrol ve kömürün kullanımına belirli kısıtlamalar getirdiğini ve doğal gaz kullanımını teşvik eden bir tasarıyı onayladığını sözlerine ekledi.

Seminerin sonunda katılımcılar Çin'in enerji politikası üzerine çeşitli konularda görüş alışverişinde bulundular.

11 OCAK 2018 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ UZMAN ARAŞTIRMACILARINDAN DR. ZHANDOS RANOV "KAZAKİSTAN'DA BÜTÇE OLUŞUM SÜRECİ, UYGULANMASI VE SON YILLARIN ANA GÖSTERGELERİ" KONULU SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 11 ҚАҢТАРДА ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АҒА ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ ДОКТОР ЖАНДОС РАНОВ «ҚАЗАҚСТАН БЮДЖЕТІНІҢ ҚАЛЫПТАСУ ҮДЕРІСІ, ОНЫҢ ОРЫНДАЛУЫ ЖӘНЕ СОҢҒЫ ЖЫЛДАРДАҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Доктор Жандос Ранов «Қазақстан бюджетінің қалыптасу үдерісі, оның орындалуы және соңғы жылдардағы негізгі көрсеткіштері» атты семинарында бюджеттің қалыптасуы, түрлі деңгейлердегі бюджеттер арасындағы трансферттер мен тиісті мекемелер туралы түрлі ақпарат берді. Өз баяндамасында доктор Ранов 2008 жылы 4 желтоқсанда қабылданып, 2009 жылы күшіне енген Қазақстан Республикасының Бюджет Кодексі туралы ақпарат берді. Қазақстан Республикасының бюджет жүйесіндегі бюджет түрлерінің әрқайсысына жеке-жеке тоқталып өтіп, Қазақстанның тәуелсіздігінен бүгінгі күнге дейін бюджет жүйесінің қалай дамығаны туралы баяндап берді. Қазақстан Республикасында бюджеттік заң жобаларын дайындау, қабылдау және жүзеге асыруда Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың жыл сайынғы Қазақстан халқына жолдауында айтылған мақсаттардың да ескерілетінін мәлімдеді. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының орта мерзімді әлеуметтік-экономика-

Dr. Zhandos Ranov Kazakistan'da bütçe oluşum süreci, uygulanması ve son yılların ana göstergeleri başlıklı seminerinde ana hatlarıyla bütçenin oluşturulması, farklı seviyelerdeki bütçeler arası transferler ve ilgili kurumlar hakkında çeşitli bilgiler sundu. Sunumunda Dr. Ranov, Kazakistan Cumhuriyeti'nin 4 Aralık 2008 tarihinde kabul edilip, 2009 yılında yürürlüğe giren Bütçe Kanunu hakkında bilgiler verdi. Kazakistan Cumhuriyeti'nin bütçe sisteminin bütçe türlerine detaylı olarak değinerek, bütçe sisteminin Kazakistan'ın bağımsızlığından bugüne kadar olan süreçte edindiği tecrübe ve gelişimler üzerine görüşlerini paylaştı. Kazakistan Cumhuriyetinde bütçe kanunu tasarılarının hazırlanması, kabul edilmesi ve gerçekleştirilmesinde Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'in Kazakistan halkına her yıl yaptığı sesleniş konuşmasında dile getirilen amaçları da dikkate alındığını ifade etti. Öte yandan Kazakistan Cumhuriyeti'nin orta vadeli sosyal ve ekonomik gelişme planı ve bölgelerin kalkınma programlarının bütçe mevzuatına uygun olarak hazırlandığını belirtti.

лық даму жоспары мен аймақтарды дамытудың мемлекеттік бағдарламасы негізінен бюджеттік заңнамаға сәйкес қалыптастырылатынын тілге тиек етті.

Доктор Ранов бюджет кірістерінің мемлекет қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету және қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін пайдаланылатынын атап өтіп, мемлекеттің кірістері мен шығыстарына қатысты 2013-2017 жылдар аралығындағы мәліметтерді ұсынды. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасының барлық аймақтарының бюджеттік қаржыландыру деңгейін теңгерімдеу және орталық бюджет пен аймақтық бюджет арасындағы қаржыландыру трансфертін жүзеге асыру туралы соңғы жылдардағы көрсеткіштерді атап өтті. Бұл ретте аударымдардың мөлшерін белгілеген кезде қаржылық көмекке мұқтаж өңірлердің салық әлеуеті, аймақтағы мемлекеттік қызметтерді пайдаланатын тұтынушылардың саны және мемлекеттік шығыстарға әсер ететін факторлар мен мемлекеттік қызмет көрсету стандарттарының ескерілетінін айтты.

kınma devlet programı esasında bütçe kanununa uygun olarak oluşturulduğunu dile getirdi.

Dr. Ranov, Bütçe gelirlerinin devlet faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması ile toplumun ihtiyaçlarının karşılamasında kullanıldığını belirterek devletin gelirleri ve harcamalarına dair 2013-2017 yılları arası verileri sundu. Ayrıca Kazakistan Cumhuriyeti'nin tüm bölgelerinin bütçe finansman seviyelerinin dengelenmesi ve merkezi bütçe ile aralarındaki finansman transferlerine dair son yılların rakamlarını açıkladı. Bu noktada transferlerin miktarının belirlenmesinde mali yardıma ihtiyaç duyan bölgelerin vergi potansiyeli, bölgedeki kamu hizmetlerinden yararlanan tüketici sayısı ve kamu harcamalarını etkileyen etkenler ile kamu hizmetlerine yönelik standartlar dikkate alındığının altını çizdi.

Seminerin devamında Dr. Zhandos Ranov,

Семинар жалғасында доктор Жандос Ранов тақырып бойынша жасалған ғылыми зерттеу жұмыстарының арта түскенін атап өтіп, түрлі мысалдар келтірді. Қазақстан экономикасының соңғы жылдардағы бюджет саясатын талдау нәтижелеріне сәйкес, Қазақстанның экономикалық жағдайы ескерілгенде бюджет саясаты сәтті жүзеге асырылғаны жайлы пікірлердің болғанын айтты. Өз сөзінің соңында ол бюджет тапшылығын ең төменгі деңгейде ұстап, жеке секторды қаржыландыруды арттыратын саясатты жүзеге асыру қазақстандық экономиканы дамытуға, жұмыссыздық деңгейін төмендетуге және халықтың әл-ауқатын арттыруға көмектесетінін мәлімдеді.

Семинар соңында қатысушылар бюджеттің қалыптастырылуы, сондай-ақ бюджет тапшылығы мен кірістері туралы пікір алмасты.

konuyla ilgili akademik çalışmaların artmakta olduğunu bildirerek, çeşitli örneklerden bilgiler sundu. Bu bilgiler arasında Kazakistan ekonomisinin son birkaç yılının bütçe politikası üzerine yapılan analizlerin neticelerine göre, Kazakistan'ın bulunduğu ekonomik durum ele alındığında bütçe politikasının başarılı yürütüldüğü düşüncesinin yer yer aldığını sözlerine ekledi. Konuşmasının sonunda genel olarak bütçe açığının minimum seviyede tutulmasını sağlayacak, özel sektör finansmanını artıracak politikaların uygulanması ve devam ettirilmesinin Kazakistan ekonomisinin gelişmesine yardımcı olacağını, işsizlik oranının azalmasına ve diğer taraftan ise halkın refah düzeyinin artırılmasını sağlayacağını ifade etti.

Seminerin sonunda katılımcılar bütçe oluşumu, açığı ve gelirleri konularında görüş alışverişinde bulundular.

18 OCAK 2018 TARİHİNDE KIMEP ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DR. GÜLNARA DADABAYEVA "RUSÇA KONUŞAN KENTSEL VATANDAŞLAR: YENİ SOSYAL ALAN'IN İNŞASI MI?" BAŞLIKLI SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 18 ҚАҢТАРДА КИМЭП УНИВЕРСИТЕТІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ФАКУЛЬТЕТІНІҢ ОҚЫТУШЫСЫ ДОЦЕНТ, ДОКТОР ГҮЛНАР ДАДАБАЕВА «ОРЫС ТІЛІНДЕ СӨЙЛЕЙТІН ҚАЛАЛЫҚ АЗАМАТТАР: ОЛАР ЖАҢА ӘЛЕУМЕТТІК КЕҢІСТІК ҚҰРАЙ МА?» ТАҚЫРЫБЫНДА СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Өз баяндамасында доктор Гүлнар Дадабаева, мінез-құлық ойлары, қоғамдық нормалар мен үрдістерді біріктіретін «habitus» сөзіне түсініктеме берді. Осы терминге байланыстыра отырып, қала тұрғындарының тұратын жерлерінің тазалығы мен әдемілігіне мән беруінің маңыздылығы жайында айтты. Қала тұрғындары өз үйлерінің ауласы мен айналасындағы бос жер учаскелерін көгалдандырып, балаларға арналған ойын алаңдарын жасайтынын айтып өтті.

Дадабаева мұндай жұмыспен айналысатын азаматтардың өзіне тән әлеуметтік құрылымы болатынын және жалпы алғанда бұлардың көбінесе орыс тілінде сөйлейтін зейнеткер азаматтар екенін атап өтті. Дадабаева олардың мұндай жұмыспен айналысу себептерін зерттегенін мәлімдеді. Бұл адамдардың өмір салты, бұрын айналысқан қызметі және болашаққа деген көзқарастары олардың өз ауласын безендіріп, көгалдандыруға ықпал еткенін атап өтті. Мысалы, бұрында мемлекеттік деңгейдегі басшылық лауазымдарында жұмыс атқарғандардың ауласы басқа адамдарға қарағанда әдемірек болса беделді болып саналатын еді.

Sunumunda Dr. Gulnara Dadabayeva davranışsal düşünceyi yönlendirecek, toplumsallaşmış normları ve eğilimleri bir araya getiren “Habitus” kavramını ana hatlarıyla açıkladı. Bu terim üzerinden şehir sakinlerinin yaşadıkları ortamın temizliğine ve güzelliğine vermiş olduğu önemi ifade etti. Şehirlerde yaşayanların özellikle kendi evlerinin bahçelerini ve etrafındaki boş arazileri yeşillendirmeye ve çocuklar için oyun alanları yaratmaya çalıştıklarını dile getirdi.

Dadabayeva, bu tür işlerle uğraşan kişilerin kendine has sosyal bir yapısı olduğunu vurgulayarak, genel olarak bu kişilerin yaşlı, emekli ve rusça konuşan insanlar olduğunun altını çizdi. Dadabayeva bu hususla ilgili olarak, çalışmasında bu kişileri bu işlere yönlendiren nedenleri araştırdığını belirtti. Kendisinin üzerinde durduğu bazı açıklamalar arasında bu kişilerin yaşam tarzları, geçmiş kariyerleri ve geleceğe yönelik bakışlarının kendi çevrelerini güzelleştirme konusunda etkili olduğunu vurguladı. Örnek olarak, geçmişte devlet kademelerinde kıdemli pozisyonlarda çalışanların kendi bahçelerinin diğerlerinden daha güzel gözükmesini bir prestij olarak kabul etmelerini gösterdi.

Seminerin devamında düzenlenen bazı bahçelerin diğer bahçe sahiplerini de kendi bahçelerini güzelleştirmeleri için teşvik ettiğini ifade etti. Oluşan bu tatlı rekabet ortamının kartopu etkisi ile başka ev sahiplerini de etkileyerek bahçe düzenlemesine katılanların

Семинар жалғасында кейбір адамдардың өз үйінің ауласын безендіріп, абаттандыруы көршілерінің де өз аулаларын әдемілеуіне себепші болатынын тілге тиек етті. Осылайша қалыптасқан бәсекелестік ортасы басқа тұрғындарға да әсер ететінін және өз үйінің ауласын көгалдандыратындардың саны көбейе бастайтынын айтты. Сөз соңында көгалдандыру арқылы қалыптасқан жаңа әлеуметтік кеңістіктердің құрылуын басқа қырынан түсіндіру үшін зерттеу жұмыстарын жалғастырып жатқанын айтып өтті.

Семинар соңында қатысушылар әлеуметтік кеңістіктің құрылуы туралы пікір алмасты. ■

artmaya başladığını anlattı. Konuşmasının sonunda bahçe düzenlemesi ile oluşturulan yeni sosyal alanların inşasına daha farklı açıklamalar getirebilmek için çalışmasına devam ettiğini belirtti.

Seminerin sonunda katılımcılar sosyal alan inşası konusunda görüş alışverişinde bulundular. ■

24 OCAK 2018 TARİHİNDE İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ, TIBBİ BİYOKİMYA ANABİLİM DALI BAŞKANI PROF. DR. ORHAN CANBOLAT, "BİLİMSEL MAKALE YAZIM TEKNİKLERİ VE ETİĞİ" KONULU SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 24 ҚАҢТАРДА ЫСТАМБҰЛ АЙДЫН УНИВЕРСИТЕТІ МЕДИЦИНАЛЫҚ БИОХИМИЯ КАФЕДРАСЫНЫҢ МЕҢГЕРУШІСІ ПРОФЕССОР, ДОКТОР ОРХАН ЖАНБОЛАТ «ҒЫЛЫМИ МАҚАЛАЛАРДЫ ЖАЗУ ӘДІСТЕМЕСІ ЖӘНЕ ЭТИКАСЫ» ТАҚЫРЫБЫНДА СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Prof. Dr. Orhan Canbolat seminerinde, ana hatlarıyla bilimsel yayının tanımlanması, ya-

Профессор, доктор Орхан Жанболат семинарында жалпы ғылыми жарияланым туралы түсінік беріп, ғылыми мақала жазу техникасы мен оны жариялау кезінде баса назар аударылатын мәселелер жайлы баяндады. Мақала жазар алдында оның ең алдымен қандай мақсатта жазылып, қандай мәселеге шешім ұсына алатынын және қайда жариялана алатынын анықтап алу керектігін атап өтті. Ол сондай-ақ, мақала жарияланбаған жағдайда өзектілігін жоғалтатынын айтты.

Жанболат мақала жазу және оқуға қатысты пайдалы кеңестер беріп, мақаланың әрбір бөлімін қалай жазу керектігіне және жазу үдерісінде нені ескеру қажеттігіне тоқталып өтті. Бұл ретте ол мақала жазу кезінде IMRAD әдісін қолданған жөн екенін түсіндірді. Бұл жүйе атауы кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды, талдау және пікірталас бөлімдерінің ағылшын тіліндегі атауларының бас әріптерінен құралған қысқарған сөз екенін айтты.

Орхан Жанболат мақаланы барынша қарапайым тілмен жазу қажет екенін атап өтіп, мәтіннің қысқа, нақты және ұғынықты бо-

zım teknikleri ve yayınlanma aşamalarında dikkat edilmesi gereken hususlardan bahsetti. Makalelerin öncelikle ne amaçla yazılacağını, hangi soruna çözüm önerisi geti-

луына назар аударды. Сондай-ақ, жазылатын мақала тақырыбын терең ойластырып таңдау қажеттігін, оның айқын және бүкіл мәтінді сипаттайтын тақырып болуы керек

rebileceğini ve nerede yayınlanabileceğini yazarın yazıya başlamadan önce belirlemesi gerektiğini vurguladı. Ayrıca yazılan makalelerin yayınlanmadıkları takdirde o çalışmanın anlamını yitirdiğini ifade etti.

Canbolat, makale yazımına ve okunmasına yönelik vermiş olduğu tavsiyeleri makalelerin bölümlerine bölerek anlattı ve her bir bölümde neye dikkat edilmesi gerektiğinin altını çizdi. Bu noktada makale yazımında genel olarak kullanılan "İMRAD" yönteminin kullanılmasının faydalı olacağını bildirdi. Bu sistemin, giriş, ana bölüm, sonuç, analiz ve tartışma bölümlerininin İngilizce karşılıklarının, baş harflerinin kısaltması şeklinde oluştuğunu bildirdi.

Orhan Canbolat, makale yazımında dilin basit olması gereğinin altını çizerek, yazının kısa, net ve anlaşılır şekilde yazılmış olması gerektiğini ifade etti. Yazılacak makalenin başlığının iyi düşünerek seçilmesine dikkat çeken Orhan Canbolat, bu başlığın net, ve metnin tamamını anlatan bir başlık olmasının çok önemli olduğunu vurguladı. Makalelerin yazımında genç akademisyenlerin yaptıkları hataları da dile getiren Orhan Canbolat, bu hataların yapılmaması ve tekrarlanması için gerekli hususların altını çizdi.

Seminerin sonunda katılımcılar makale yazım teknikleri hakkında görüş alışverişinde bulundular. ■

екенін басып айтты. Мақала жазуда жас ғалымдардың жасаған қателіктеріне назар аударған Орхан Жанболат бұл қателерді қайталамау үшін не істеу керектігі жайлы айтып берді.

Семинар соңында қатысушылар мақала жазу әдістері туралы пікір алмасты. ■

25 OCAK 2018 TARİHİNDE GAZİ ÜNİVERSİTESİ MALİYE BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. DURAN BÜLBÜL, "ÜLKELERARASI SİYASİ GELİŞMELERİN ÜLKELERİN MALİ YAPISINA ETKİSİ" BAŞLIKLI SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 25 ҚАҢТАРДА ГАЗИ УНИВЕРСИТЕТІ ҚАРЖЫ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ ОҚЫТУШЫСЫ ДОЦЕНТ, ДОКТОР ДУРАН БҮЛБҮЛ «МЕМЛЕКЕТТЕР АРАСЫНДАҒЫ САЯСИ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ ЕЛДЕРДІҢ ҚАРЖЫ ҚҰРЫЛЫМЫНА ӘСЕРІ» ТАҚЫРЫБЫНДА СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Sunumunda, Doç. Dr. Duran Bülbül, ülkelerarası siyasi gelişmelerin ülkelerin mali yapısına etkisi konusunda çeşitli bilgiler verdi. Genel hatlarıyla gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkelerin ekonomilerinin arasındaki ilişkiye

Баяндамасында доцент, доктор Дуран Бүлбүл мемлекеттер арасындағы саяси өзгерістердің елдердің қаржы құрылымына әсері туралы түрлі ақпарат берді. Ол жалпы дамушы елдер мен дамыған елдердің экономикалары арасындағы қарым-қатынастарға тоқталып өтті. Дамыған елдердің дамушы елдерге өндірістен гөрі қызмет көрсету секторына бағытталған даму үлгілерін ұсынғанын айтты. Сондай-ақ, дамыған елдердің дамушы елдермен сауда қарым-қатынастарында тұтынуға негізделген өнімдерді экспорттап, бұл елдерден сол өнімдердің шикізатын импорттайтынын атап өтті. Осылайша жер асты ресурстарын үнемдеп, өнімдердің қосылған құн коэффициенттері арасындағы айырмашылықтан пайда табатынын тілге тиек етті.

Семинар жалғасында дамыған елдердің импортқа негізделген өсу жүйесімен дамытынын, ал дамушы экономикаларға экспортқа негізделген даму жүйесін ұсынатындығын атап көрсетті. Әлемдік бәсекелестік ортасында дамыған елдерден келетін төмен бағалы өнімдердің отандық тауарларды

değindi. Burada gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere sunduğu kalkınma modelleri arasında imalattan daha çok servis sektörüne yönlendiren tavsiyelerin bulunduğunu ifade etti. Ayrıca ticari ilişkilerde gelişmiş ekonomilerin gelişmekte olanlarla ticaretinde daha çok tüketime dayalı ürünleri ihraç ederek bu ülkelerden ise o ürünlerin hammaddelerinin ithal edildiğini böylece hem kendi yeraltı kaynaklarını muhafaza ettiklerini hem de ürünler arasındaki katma değer oranları arasındaki farklılıktan büyük miktarlarda kar edildiğini dile getirdi.

Seminerinin devamında gelişmiş ülkelerin ithalata dayalı büyüme sistemi ile kalkındıklarını lakin gelişmekte olan ekonomilere ise ihracata dayalı büyüme sistemini önerdiğini belirtti. Küresel rekabet ortamında düşük fiyatlarla gelişmiş ülkelerden gelen ürünlerin yerli malların satımını zorlaştırdığını ve yerel sanayilerin büyümede zorlandıklarını anlattı. Bazı durumlarda bu rekabete dayanamayan işletmeleri yabancıların ucuza alarak pazar paylarını daha da geliştirdiklerini dile getirdi.

Devletlerarası ilişkilerde ekonomik gücün belirleyici olduğunu belirten Bülbül, Orta Asya'daki Türk cumhuriyetlerinin ekonomileri

сатуды қиындатып, жергілікті өндірістердің өсуін қиынға соқтыратын түсіндіріп өтті. Кейбір жағдайларда бұл бәсекеге қабілетсіз кәсіпорындарды шетелдіктердің арзан бағаға сатып алып, нарық үлесін одан әрі дамытатынын тілге тиек етті.

Экономикалық күш-жігердің мемлекетаралық қарым-қатынастарда айқындаушы фактор екенін атап көрсеткен Бүлбүл Орталық Азиядағы түркі республикаларының экономикасы туралы қызықты ақпараттар берді. Атап айтқанда, Түркия мен Қазақстан арасындағы сауда қарым-қатынастары, сондай-ақ екі елдің экономикаларының бәсекеге қабілеттілік индексі сияқты түрлі рейтингтерде алған орындары туралы деректермен бөлісіп, өз талдауын ұсынды. Салалық негізде екі елдегі ауыл шаруашылығы секторындағы өзгерістерге тоқталып өтіп, екі елдің де экономикалық құрылымындағы өзгерістерге қатысты өз пікірін білдірді.

Семинар соңында қатысушылар Түркия мен Қазақстан экономикалары туралы пікір алмасты.

üzerine ilgi çekici bilgiler sundu. Bunların arasında Türkiye ve Kazakistan arasındaki ticari ilişkiler, iki ülkenin ekonomilerinin rekabet gücü endeksi gibi farklı sıralamalardaki yerleri konusunda verileri paylaşarak kendi analizlerini özetledi. Sektörel bazda ise iki ülkedeki tarım sektöründeki yıllar itibariyle gelişmelere değinerek iki ülkenin de ekonomik yapısındaki değişimler hakkında görüşlerini bildirdi.

Seminerin sonunda katılımcılar Türkiye ve Kazakistan ekonomileri hakkında görüş alışverişinde bulundular.

AKHMET YASSAWI UNIVERSITY

ERI Infographic No.3

ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ ЦИФРЛЫҚ АЛШАҚТЫҚ / ORTA ASYA'DA DİJİTAL BÖLÜNME

DIGITAL DIVIDE IN CENTRAL ASIA

	KAZAKHSTAN	UZBEKISTAN	KYRGYZSTAN	TAJIKISTAN	TURKMENISTAN
POPULATION (million)	18.30	32.14	6.09	9.01	5.80
INTERNET USERS (million)	14.06	15.45	2.11	3	1.04
MOBILE SUBSCRIPTIONS (million)	26.39	22.65	7.91	9.69	2.98
E-GOVERNMENT RANK	33	80	97	139	140
DESKTOPS LAPTOPS	72%	47%	67%	28%	15%
MOBILE PHONES	25%	51%	32%	69%	81%
TABLET DEVICES	2%	2%	1%	3%	3%

Source: Kemp, S. (2018). Digital in 2018: Global Overview. wearesocial.com
United Nations (2016). E-Government Index Source. UN E-Government Knowledge Database.
https://publicadministration.un.org/egovkb/Data-Center
How to cite: Eurasian Research Institute, (2018). Digital Divide in Central Asia ERI Infographics No.3

Akademik
Türkçe
Kursu

Avrasya Araştırma Enstitüsü 19 Ekim 2015 tarihinde Akademik Türkçe kursu verilmeye başlamıştır. Bu kursun amacı katılımcılara makale, bildiri, tez, kitap gibi akademik metinleri okuma, not alma, çıkarımda bulunma konularında eğitim vermektir. Kurslar başlangıç ve orta seviye olmak üzere iki seviyede olacaktır.

HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GRUPLARI

Kurs hakkında bilgi almak ve başvuru için aşağıdaki telefon numarasını arayabilirsiniz.

Başvuru Yeri:

Almalı Avdanı, Mametova 48, 050004 Almatı.

+7 (727) 279 24 26 içhat: 109

19 қазан 2015 жылы Еуразия ғылыми-зерттеу институты «Түрік тілін ғылыми тұрғыдан жетілдіру» курстары басталды. Курстың мақсаты тыңдармандарға мақаладағы, баяндамадағы, диссертация және кітаптардағы академиялық мәтіндерді оқуды, ғылыми тұрғыдан жазуды және қорытынды жасай білуді үйрету болып табылады. Қосымша мағлұмат алу және өтініштерді беру үшін төменде көрсетілген байланыстар арқылы хабарласуға болады. Курстар апта ішінде және апта соңында өткізіледі.

Өтініштерді қабылдау мекенжайы:

Алмалы ауданы, Мәметова көшесі 48, 050004 Алматы,
тел: +7 (727) 279 24 26
(ішкі нөмір 109)

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Şubat 2018 Sayı: 26
Ақпан 2018 жыл №26